

Nye dører til Nidarosdomen

– 11 skisseforslag

Nidarosdomens kjente fasade, Vestfronten, skal få nye dører. Takket være en generøs gave, har Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) nå muligheten til å få laget nye dører til de tre portalene i Nidarosdomens fasade.

NDR inviterte i fjor til en kunstnerisk konkurranse, og 11 kunstnere eller kunstnergrupper er valgt ut til å utvikle ideer til utforming av de nye dørene. I august vil en jury velge ut tre av forslagene til videreutvikling, realitetsorientering og samspill. Forslagene utstilt her på Vestfrontplassen i sommer kan derfor ikke forventes å være helt ferdigutviklede. Vinnerforslaget vil offentliggjøres i januar 2025.

De nye dørene skal lages i NDRs verksteder, også kalt Bygghytta. Dette skjer nesten 100 år etter at de tre portalene på Nidarosdomens vestfront fikk nye dører som en midlertidig løsning i 1930 i forbindelse med ferdigstillingen av vestskipet.

New doors for Nidaros Cathedral

Nidaros Cathedral's iconic West Front is getting new doors, thanks to a generous donation. Nidaros Cathedral Restoration Workshop (NDR) launched an open call for artists last year, selecting 11 artists to develop ideas for the design of the doors. This summer, the proposals are exhibited here at the West Front Square. They are preliminary and not fully developed.

In August, a jury will select three of these designs for further development, with the final winner announced in January 2025. The new doors will be crafted in NDR's workshop, Bygghytta, replacing the temporary doors installed nearly 100 years ago in 1930 amid the reconstruction of the western nave.

Scan gjerne QR-koden for utfyllende informasjon om konkurransen.

For english texts, please scan QR code.

Et historisk prosjekt

I den nye grunnloven av 1814 ble det bestemt at Nidarosdomen skulle være kroningskirke for Norges konger. På det tidspunktet lå kirkens vestskip i ruiner, men bygget ble sett på som et symbol på Norges storhet i middelalderen. I 1869 startet derfor et omfattende restaureringsarbeid, som varer helt opp til vår tid.

Ved siden av Vigelandsanlegget i Oslo er Vestfronten på Nidarosdomen det 20. århundres største skulpturprosjekt i Norge. Domkirkearkitekt Helge Thiis (1897–1972) lot mange unge, toneangivende billedhuggere bidra til fasadens utforming, som stod ferdig på 1980-tallet, med unntak av dørene.

← Domkirkemodellen fraktes til Oslo (1933)

Helge Thiis' gipsmodell av Nidarosdomen ble sendt til Oslo og stilt ut før Stortinget skulle godkjenne planene. Transportfirmaet A. Vinje leverte domkirkemodellen på jernbanestasjonen, der den ble overført til et godstog med kurs for Oslo. Hele åtte mann fulgte med modellen til den var trygt om bord i jernbanevogna.

Vestfronten under bygging

Bildet viser Vestfronten og området foran den som en hektisk og kaotisk anleggsplass på slutten av 1920-tallet. Målet var at det indre av skipet skulle stå ferdig til Olavsjubileet i 1930, mens selve Vestfronten bare ble bygd høyt nok til å støtte midtskipet. Det store rosevinduet midt i fasaden ble fullført til jubileet takket være en pengeinnsamling blant norske kvinner.

Fra midlertidige til nye dører

De tre nåværende dørene på Nidarosdomens Vestfront er fra 1930. Portalene ble laget som en midlertidig løsning i forbindelse med 900 års markeringen for Olav den helliges død. Konstruksjonen er enkel og skulle bare dekke behovet for en kortere periode inntil skipet var ferdig.

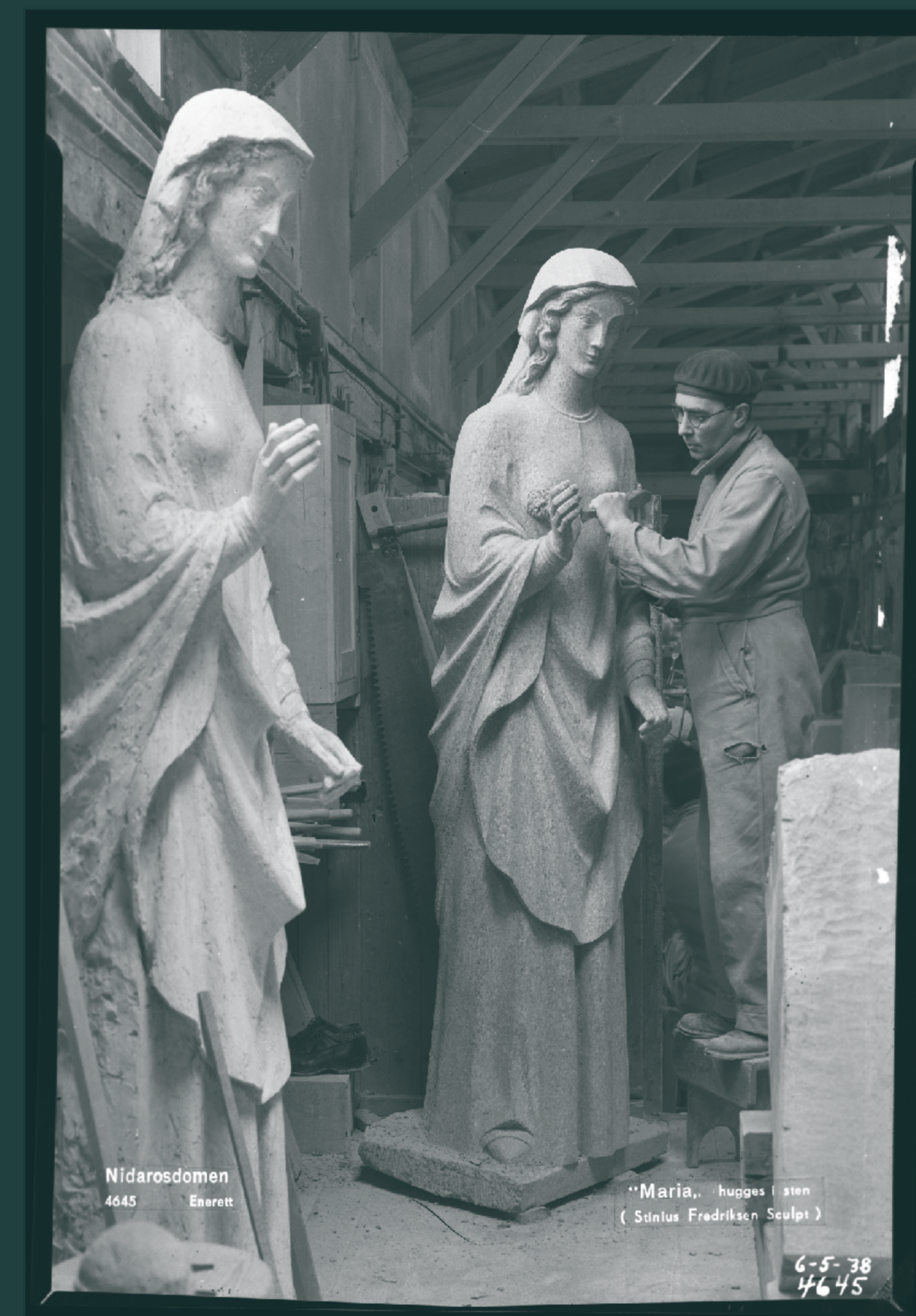
Takket være en generøs gave, har NDR nå fått muligheten til å lage nye dører med en kunstnerisk utforming til Nidarosdomens karakteristiske fasade mot vest.

Hva betyr dørene?

I middelalderen symboliserte kirkeportalene overgangen mellom det hellige og det verdslige. Kirkeportaler har også vært viktige gjennom historien for å fortelle historier, distribuere informasjon, uttrykke samfunnets hierarkier og tilby beskyttelse eller asyl.

I dag, i en tid med kulturelt og åndelig mangfold, inviterer disse portalene til refleksjon over personlig og kollektiv tro. Portalene til Nidarosdomen er derfor ikke bare en inngang til et kristent kirkerom, men også et symbol på den liminale erfaringen av å være menneske – å gå fra en tilstand til en annen, søke og tilhøre.

Kunstnerne som utformer de nye dørene, må forholde seg til en rik historie og samtidig visualisere dagens forståelse av et liminalt rom – et sted for refleksjon, forandring og dialog mellom fortid og nåtid.

Vestfronten fylles med skulpturer

Vestfronten var ferdig gjenreist i 1969. Da gjensto arbeidet med å fylle fasaden med skulpturer. Noen av landets fremste kunstnere ble engasjert til å utforme de 76 statuene av helgener og bibelske personer som pryder veggen i dag. Bildet viser steinhugger Oscar Lynum, som jobber med skulpturen «Jomfru Maria» i 1938. Skulpturen er formgitt av billedhugger Stinius Fredriksen.

For english texts,
please scan QR code:

Utstillingsdesign: Tank Design Trondheim

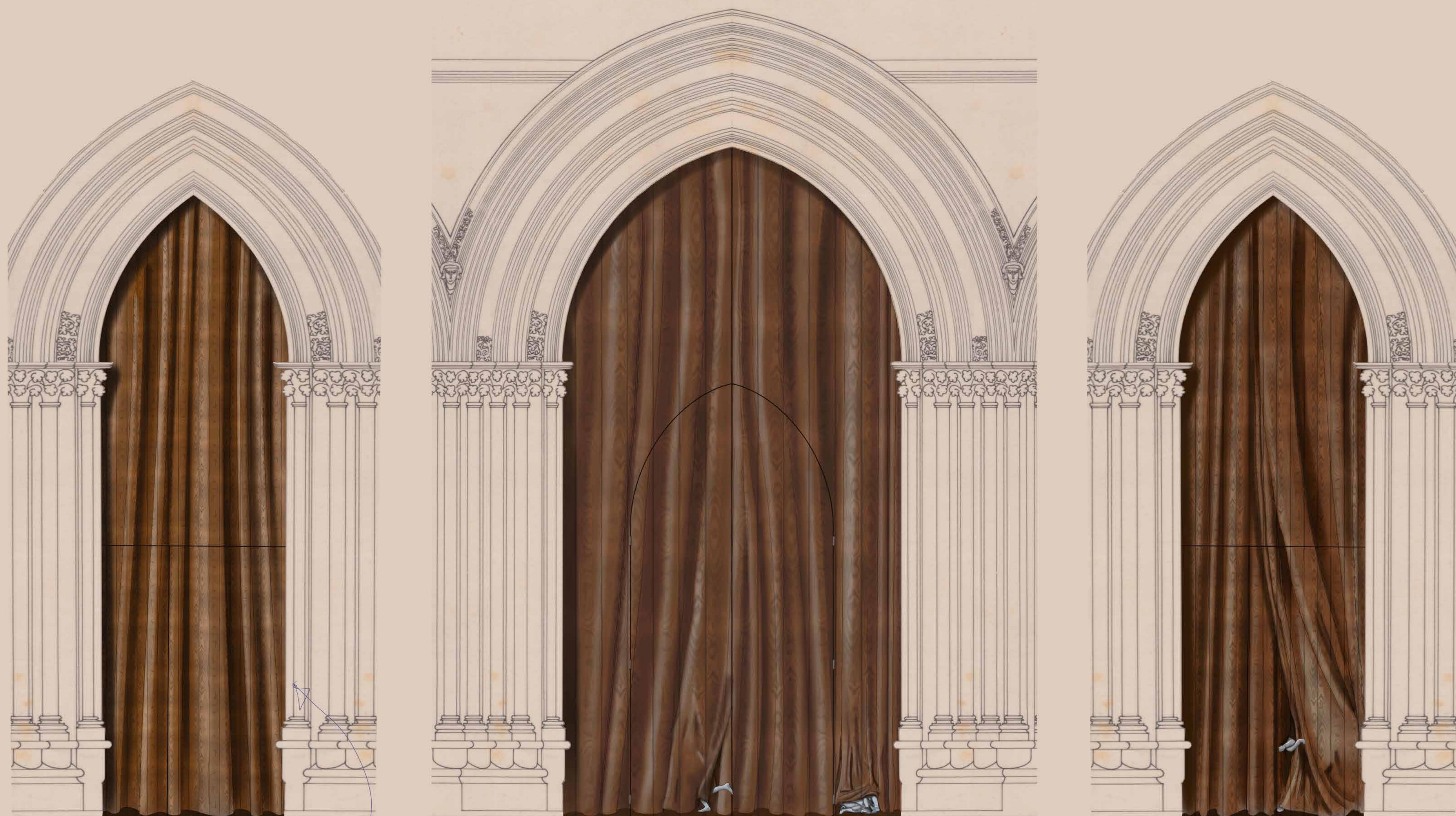
Prosjekteier:
Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider

Jury:
Ida Højgaard Thjømøe – juryleder, kunstfaglig rådgiver og kurator, Højgaard Art Consultancy
Björgvin Thorsteinsson – direktør, Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider
Herborg Finnset – biskop i Nidaros bispedømme, Den norske kirke
Erik Steen – daglig leder, Norsk Billedhoggerforening
Per Kristian Nygård – kunstner (oppnevnt av Norsk Billedhoggerforening)
Mette Bye – byantikvar, Trondheim Kommune
Inge Særgård – seksjonsleder for kunst og kultur, Trøndelag Fylkeskommune

NIDAROS DOMKIRKES
RESTAURERINGSARBEIDER

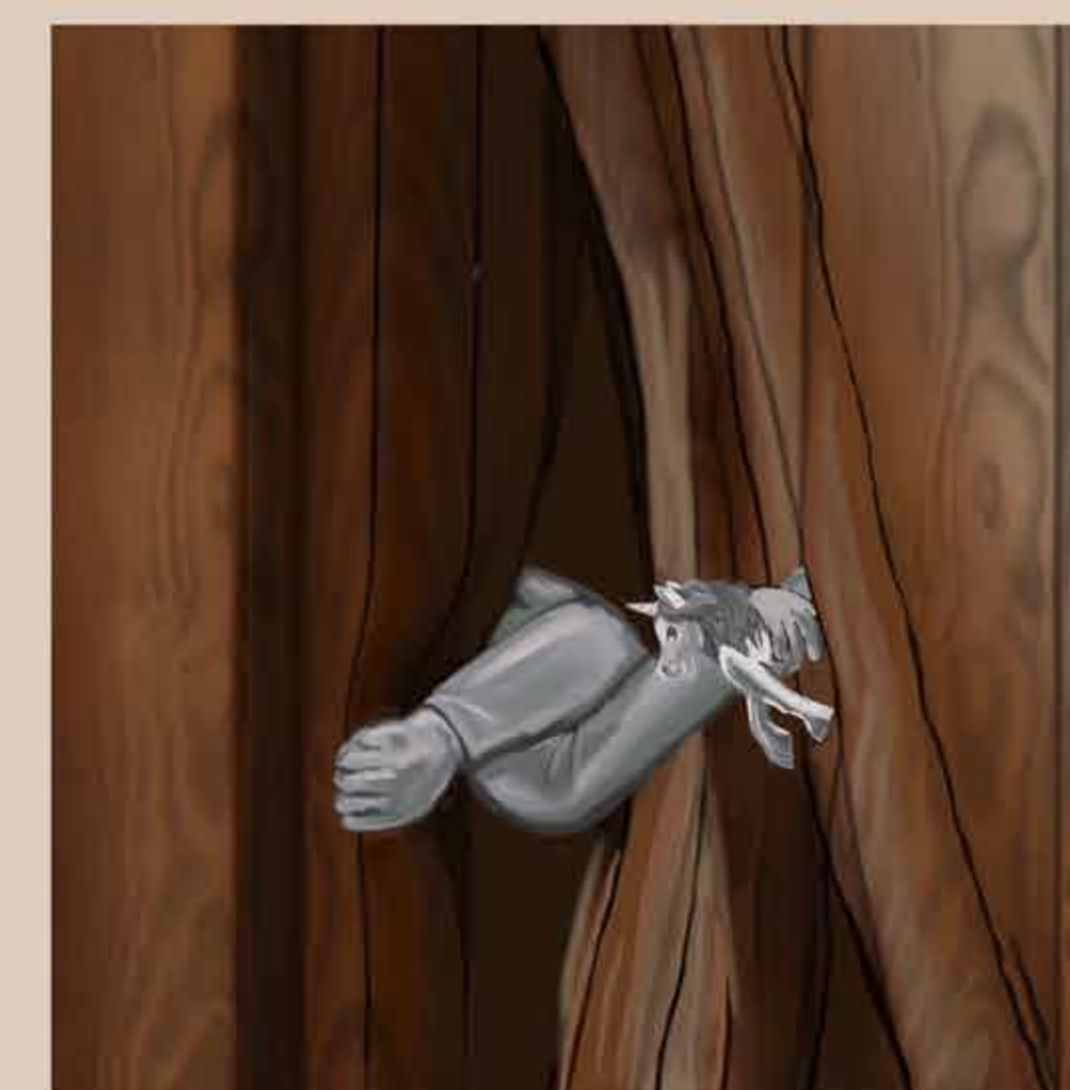
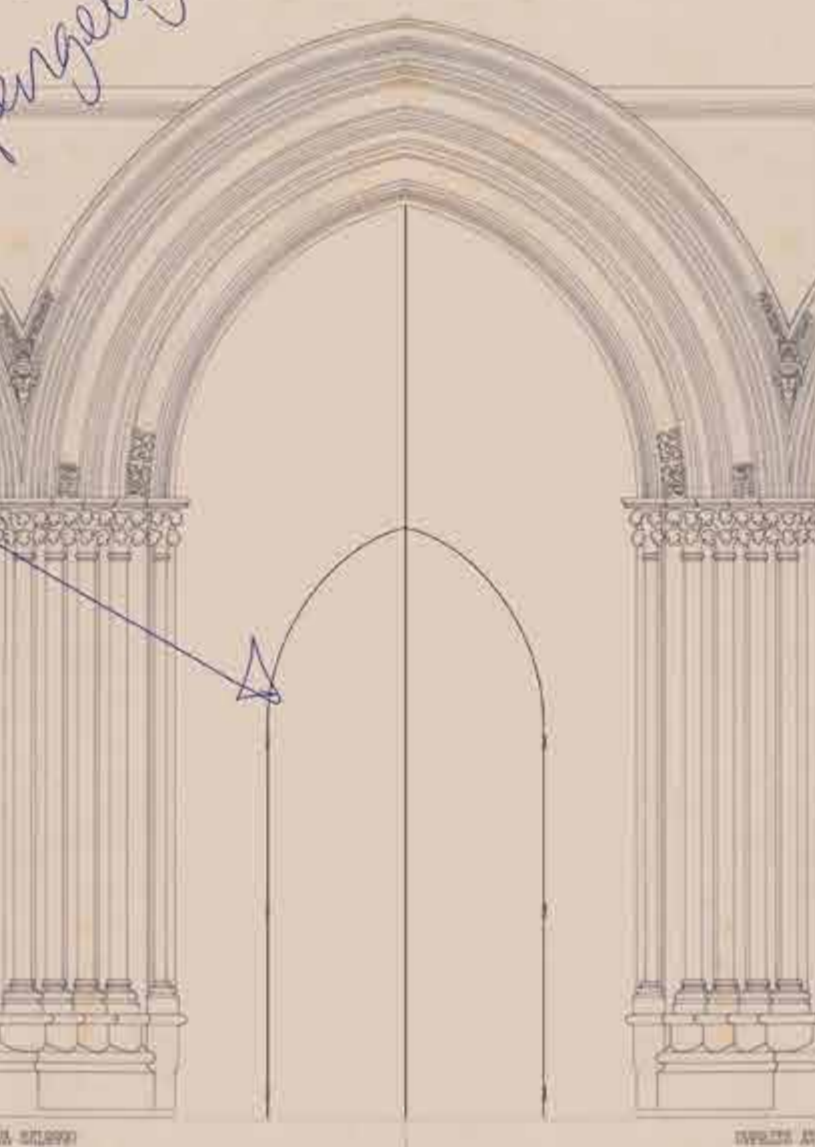
EN DEL AV
NASJONALJUBILEET
NORGE
I TUSEN ÅR

Mindig detaljering.
Slike uttrykk som
"herme" på tross av
dør samt gjøre
prosjektet med kaus
høykvalitet.

Håndtaket.
Skulpturene i
prest vil gi plass
til hånden, med en
karakteristisk som
gjennom barokken som
stil er like den
fra jorden.

Skulpturdetaljer integrert
i dør i klebstein. Vil
feste ulike skulpturer
i neste runde (plussing
og utvalg).

01

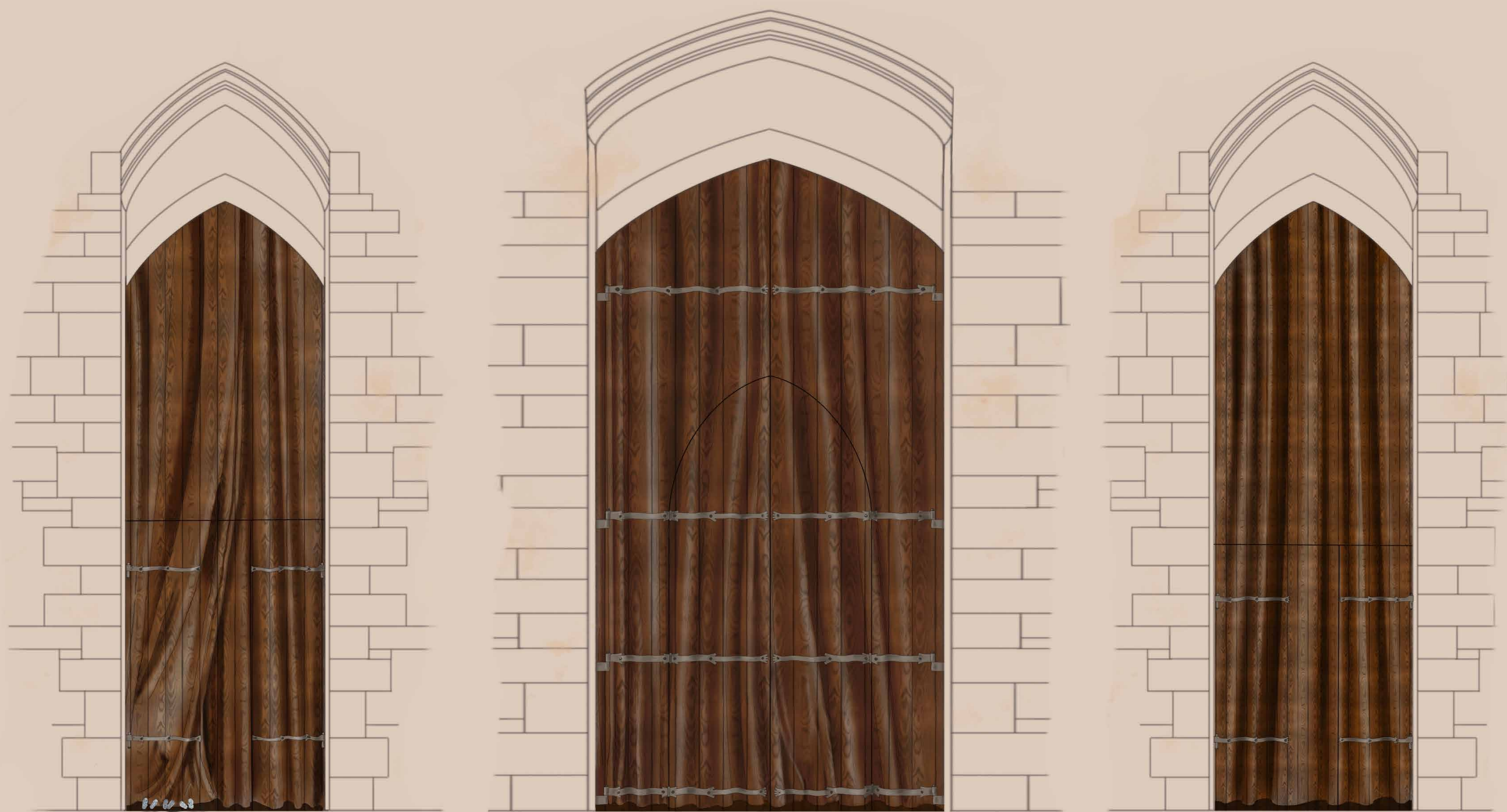
Anna Ihle og Matthew Coutts [NORGE]

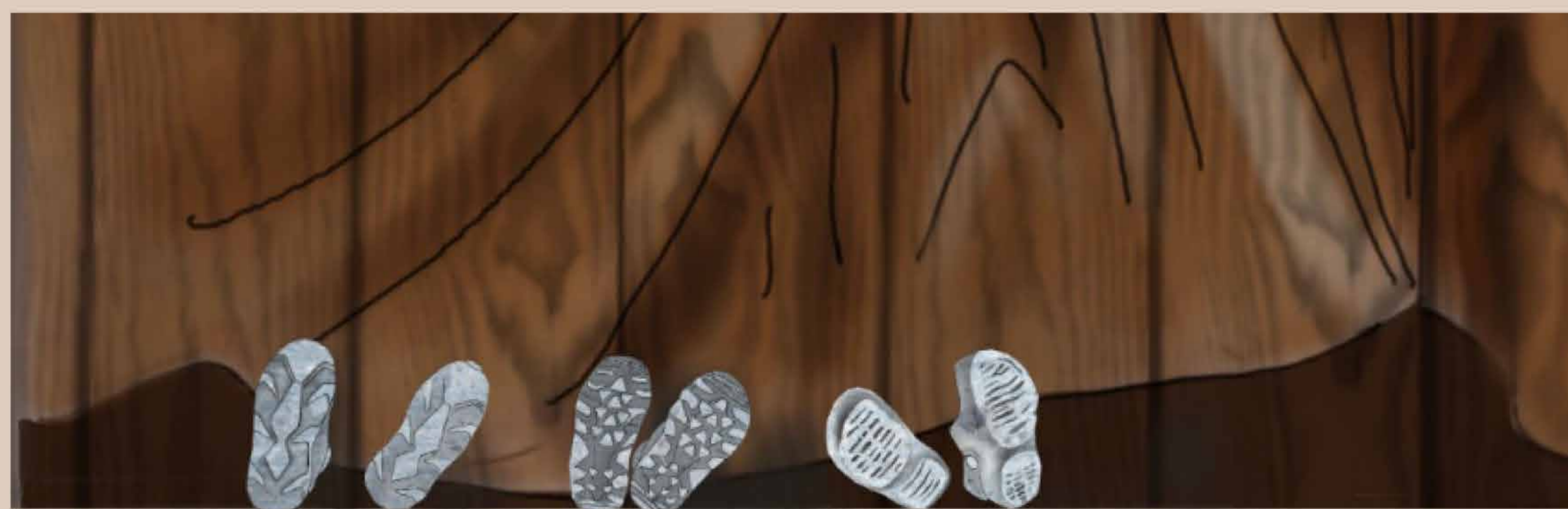
Gjennom skulpturer, installasjoner og videoer tar billedkunstner Anna Ihle (f. 1984) for seg kompleksiteter i samtidens normative arbeidsliv og livsstilsideal. Hennes interesse for både trearbeider og sin egen protestantiske arv har fulgt henne siden hennes studier på Konstfack (Stockholm) der hun tok en mastergrad i kunst i offentlige rom i 2014.

Matthew Coutts (f. 1982) er utdannet billedkunstner og møbelsnekker fra England, og driver i dag et møbelverksted hvor han skaper unike, høykvalitetsmøbler. Håndverket hans kan blant annet ses i Imi-kirken i Stavanger, hvor han i 2019 utførte korset til bønnerommet.

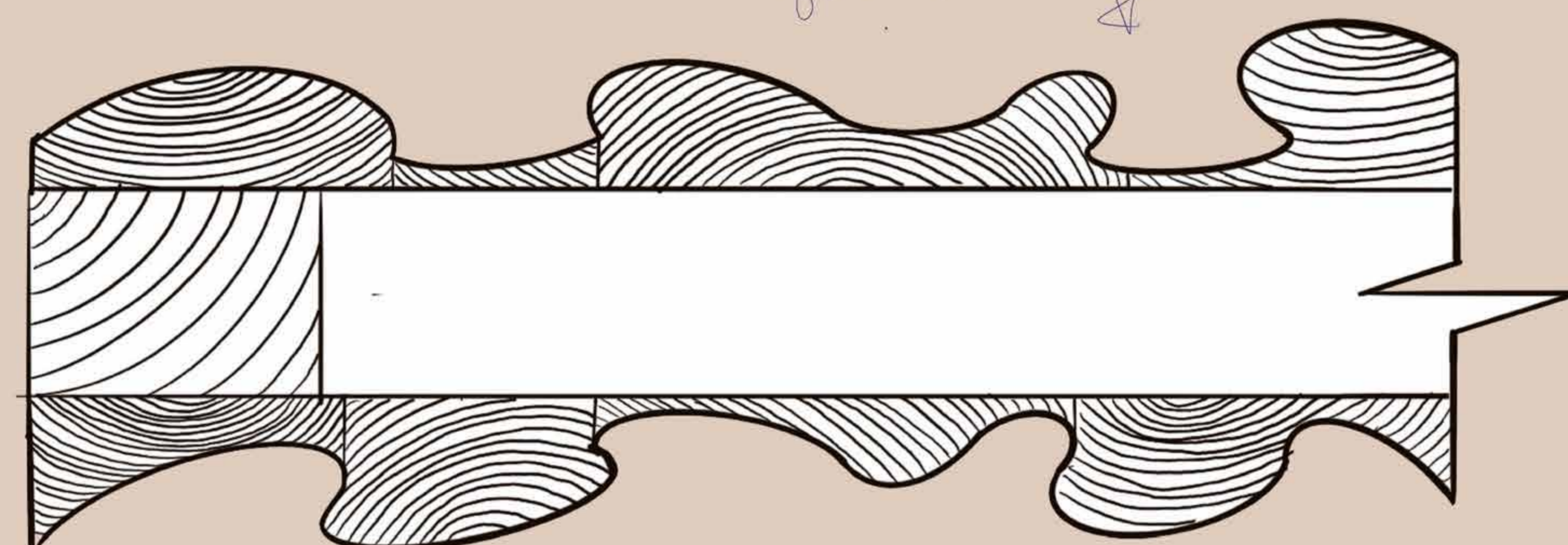
Ihle og Coutts arbeider i Stavanger. I samarbeid om dørene til Nidarosdomen har de tatt utgangspunkt i deres felles forkjærlighet for treetts egenskaper, og ønsket om å tilgjengeliggjøre inngangen til kirkerommet.

BIBELREFERANSE:
 Mark 10: 13-16
 "La dere sine barn..."
 Matt 23: 50-57
 "Da reiset forhengst..."
 Mark 5: 25-34
 "Om jeg sk berøper rose"
 Ved Wenne bønn...

Tverrnett av
 skulpturering
 ↓

Dørene på Vestfronten

Ihle og Coutts' forslag skulpturerer dørene som hengende tekstiler, inspirert av de draperte formene fra klærne til skulpturene på Vestfronten. Formen på dørene skal skjæres ut i tre og kan ses i forlengelse av bølgene i steinskulpturene og repetere de vertikale linjene som strekker seg over vestfronten. Skulptureringen av dørene kan tolkes på

flere måter – som gardiner, et sceneteppe, et bibelsk tempelforheng eller bunnen av en kjortel til en kjempe. Tekstiler er og har vært kulturelt viktige gjennom menneskehetens historie, og vi bruker dem alle hver dag. De holder oss varme, gir beskyttelse, forskjønner oss, og vi svøper kroppene til våre kjære i dem når de dør. Tre bibelhenviisninger (se tegning) har vært

viktige i utformingen. Små detaljer, som barneføtter og barnehender i lek, erstatter helgenføtter nederst på dørene. Ihle og Coutts vil ogat dørene skal oppleves kroppslige og underfundige, og at man skal få lyst til å ta på de.

02

Christine Aspelund [NORGE]

Christine Aspelund (f. 1966) bor og arbeider i Oslo. Hun har bred erfaring med skulpturelle prosjekter i offentlige rom. Hun har gjort en rekke offentlige verk hvor menneskekroppen har fungert som et utgangspunkt for, og skildring av presise nyanser ved det å være til. Hun har erfaring med å arbeide i kirkerommet, og har blant annet tidligere utført en kristusfigur for Ila Kirke i Oslo i 2004. Hun er utdannet ved Statens Kunstakademi, hvor hun ble ferdigutdannet i 2001.

Tematikk

Nidarosdomen eksisterer på grunn av kong Olav Haraldsson. Etter tradisjonen står høyalteret der den helgenerklærte kongens legeme først ble gravlagt. Katedralen er likevel en Kristkirke, og Vestfrontens ikonografi har kristusmotivet som sin midtakse. Det er naturlig å følge opp denne fortellingen i midtportalen. Det foreslås derfor at midtportalen bygger opp under kristusmotivet i Vestfrontens midtakse.

Kristenretten er Olav den Helliges arv, den fikk avgjørende betydning for ideen om menneskeverdet og den videre utviklingen av norsk lovverk. Søndre portal vies derfor helgenkongen, «Norges evige konge».

Det er ønskelig å bringe inn også det kvinnelige aspektet til portaltrilogien. I katolsk og ortodoks kristendom regnes Maria, Jesu mor, som den fremste av alle helgener. Også lutherske kirkesamfunn vier henne stadig større oppmerksomhet. På denne bakgrunn foreslås følgende program for Vestfrontens portaler:

- Nordre portal vies til Maria, Jesu mor.
- Midtre portal følger opp kristus-tematikken i vestfrontens midtakse
- Søndre portal vies Olav den hellige.

Dette blir som en «kalvariegruppe» å regne, der apostelen Johannes er byttet ut med Sankt Olav: Kristus i midten, Maria, Jesu mor, venstre for betrakteren, og apostelen til høyre. Hellig-Olav har blitt sett på som Nordens apostel, og det er derfor ikke unaturlig at St. Olav erstatter Johannes i treklangen av Maria - Kristus - apostel.

Nidarosdomen har riktignok allerede både en Maria-portal og en Olavsportal, dette forslaget søker imidlertid å gi et annet perspektiv på Maria- og Olavs-tematikken. Midtportalens kristusmotiv skal ikke avbilde personen Jesus, det har Vestfrontens midtakse allerede i rikt monn, men heller formidle Kirkens budskap om Kristus via annen billedbruk.

<p>Materiale</p> Fasadens dørblander foreslås utført i bronse. Materialet er bestandig, eldes vakkert og gir mulighet for kommunikasjon via billedfremstillinger og skrift i relieff. Det er dessuten lang tradisjon for at Europas viktige katedraler har bronsedører. Det eksisterer bronsedører fra alle tidsepoker, fra middelalderen til moderne tid, og det finnes en rekke eksempler der gamle kirkebygg har fått moderne bronsedører.
--

Bronse er en metallegering bestående av 90 % kobber. Med bronsedører vil Nidarosdomen få følgende materialmessig treklang av kobber/ kobber-legering:

- Taket er i kobber
- Mikaelsengelen på nordre vestfronttårn er utført i bronse
- Dørbladenes ytterside vil være bronserelieffer

Dørene patineres i nyanser av grønt. Fargemessig vil det bli en tydelig sammenheng mellom det irrede kobbertaket og vestfrontens portaler. Bronsegrønne dører vil bli en harmonisk fargekontrast til den grå kleberstensfasaden.

Dørbladene behandles som et «lerret», med bildelementer stående ut fra flaten i ulike høyder, fra lavt relieff til høyrelieff, på grensen til rundskulptur. Billedelementene vil fremstå med mer eller mindre fremtredende tydelighet, alt etter relieffets høyde. Kraftig modellerte relieffer vil sees på lang avstand, mens lavere relieffer blir lesbare først på nært hold. Det vil også være tegninger risset inn i flaten, disse vil fra avstand kun oppfattes som teksturer i flaten. Variasjon i relieffhøyder vil gi dørene et rikt uttrykk og kunne kommunisere både med tydelighet og via antydninger.

<p>I skissene vises kun sentrale bildelementer. Illustrasjoner av</p>
---

episoder fra hhv Marias og Olavs liv vil tegnes inn og ligge tilbaketrukket i flaten, underordnet hovedmotivene.

Dørbladenes støpte ytterside påmonteres et kjernemateriale av tre. Mot kirkerommets innside vil treverket være synlig. For midtportalens innside foreslås et stort, forgyldt bildelement som bygger opp om kristusmotivet i midtaksen. Sideportalenes innsider holdes enkle, men vil få elementer som knytter an til hhv Maria og Olav.

<p>Midtportalen</p> <p>Høyre dørblad: HIMMELSTIGEN</p> Nederst ligger et menneske delvis sammenkrøpet. Figuren formes i tydelig relieff og modelleres slik at det kan være et hvilket som helst menneske, kvinne - mann. Det kan dreie seg om et sovende menneske, men det kan like gjerne være en utslått, nedbøyd eller såret person. Over den liggende figuren sees en stige i perspektiv oppover. En gruppe på tre delvis «transparente» individer, engler, befinner seg på stigen, med blikk både oppover, og ned mot det liggende mennesket. Stigen og englene fremstilles i lavere relieff enn det liggende mennesket. Et par av vingene kan imidlertid få høyere relieff og så ut fra flaten. Svakt antydede, stiliserte skyer og solstråler fremtrer i lavt relieff i øvre billedfelt - himmelen.
--

Forestillingen om en forening mellom jord og himmel, mellom det menneskelige og det guddommelige, har alltid fulgt menneskets historie. Stigen er et symbol som fremkaller det religjøse forholdet, oppfatningen av Guds nærvær i menneskenes liv. Er bønn en stige? Er meditasjon, i ulike former, også sekulær, en stige?

<p>Motivet refererer til den gammeltestamentlige Jakob. Jakob er på flukt etter å ha bedratt sin bror. Ensom, full av anger, sorg og fortvilelse opplever han seg forlatt. Avstanden til himmelen er stor. <i>«Han tok en av steinene der på stedet og la den under hodet, og så la han seg til å sove der. Da hadde han en drøm. Se, en stige var reist på jorden, og toppen nådde til himmelen. Og se, Guds engler steg opp og steg ned på den.»</i> (1. Mosebok 28:12) Da Jakob våknet opp av søvnen, utbrøt han: <i>”Sannelig, Herren er på dette stedet, og jeg visste det ikke.”</i> (1. Mos. 28, 16). Videre heter det: <i>”Dette kan ikke være noe annet enn Guds hus, og her er himmelens port.”</i> (1. Mos. 28, 17)</p>
--

Himmelstigen tas opp igjen i Det nye testamentet. Kristus er mellommann mellom Gud og mennesker, den sanne stigen som mennesket stiger opp til Gud, og Gud stiger ned til mennesket, på. Det er flere referanser, bl.a.:
”Sannelig, sannelig sier Jeg dere: Fra nå av skal dere se himmelen åpnet og Guds engler stige opp og stige ned over Menneskesønnen.” (Joh. 1:51).

Fortellingen om himmelstigen formidler budskapet om Guds tilstedeværelse når et menneske ligger nede og opplever at han/ hun ikke kan falle dypere. Det er nettopp ned til jorden, der alt støvet ligger, at Gud har reist sin stige. «Guds hus og himmelens port» er åpen; dette er et tydelig Kristusmotiv. Tematisk har det derfor sammenheng med i Vestfrontens midtakse. Himmelstigens betydningsinnhold er godt egnet for katedralens hovedportal.

<p>Venstre dørblad: KJÆRLIGHETEN</p> Hjertet, verdens mest brukte symbol på kjærlighet, kan det brukes på katedraldøren? Hjertesymbolet er kanskje forslitt, men om det formes nennsomt og antydende, kan det kanskje brukes. Hjertet er i Bibelen symbolet for mennesket som person - på det dypeste plan - dypere enn fornuft, følelse og vilje: stedet for vår
--

lengsel. Her vil hjertet stå som symbol for både Guds og menneskets kjærlighet.

<p>Hjerteformen vises i sammenheng med hender og føtter. Dette henspiller på gjerninger, dvs kjærlighet i praksis. Kjærligheten uttrykkes ofte ved gode gjerninger, en omfavnelse; alt fra små gester, til store oppofrelser. Bibelens budskap er at Guds kjærlighet til mennesket uttrykkes ved den største oppofrelse: <i>«For så høyt har Gud elsket […]»</i> (Evangeliet etter Johannes 3:16)</p>

<p>Det er mulig å risse tekstfragmenter inn i overflaten som et kompositorisk element, f.eks: Διότι τόσο ἀγάπησ̅ε ο Θεός (= «Fordi Gud elsket» - opprinnelig skrevet på gammelgresk)</p>
--

Et hjerte omgitt av hender og føtter er et kristussymbol, det er her Kristus fikk sine spyd- og naglesår. De utstrakte hendene skal ha et høyt relieff, mens føttene kun skal risses inn/ få et svakt relieff, de vil ikke fremstå som et tydelig bildelelement.

Komposisjonen for midtportalen trenger mer bearbeidelse enn det skissene viser. Det er mulig at motivet Himmelstigen bør få ta plass over begge dørbladene, ikke kun det høyre.

<p>Nordre portal</p> <p>Venstre dørblad:</p> Den gravide unge kvinnen, Maria. Tydelig modellert.
--

<p>Høyre dørblad:</p> Marias portrett i høyrelieff, nærmest rundskulptur stående i vinkel utover og nedover. Kronen over hennes hode (i lavt relieff) er symbolet på Maria som Himmeldronningen. De tolv stjernene er et mariasymbol med referanser både i det gamle og det nye testamentet. Disse skal skal være i lavt relieff.
--

<p>Søndre portal</p> <p>Høyre dørblad:</p> Den falne Olav Digre ligger på jorden. Det er et paradoks at det er «taperen» som senere blir helgenkåret. Kampscene i lavt relieff/ innrisninger over.
--

<p>Venstre dørblad:</p> Olavs portrett i høyrelieff, nærmest rundskulptur stående i vinkel utover/ nedover. Kronen over hans hode (i lavt relieff) er symbolet på Olav som «Norges evige konge». Vekten står som symbol for kristenretten, vedtatt på Mostertinget i 1024 på initiativ fra kong Olav Haraldsson og hans biskop Grimkjell.
--

Marias krone på nordre portal og Olavs på søndre, skal stå på linje. Midt mellom dem, på på midtportalen, skal Jesu tornekrone risses inn. Tornekronen vil ikke være et fremtredende bildelelement, men den vil likevel stå som en betydningsfull kontrast til de to andre kronene.

<p>Hva søker forslaget til portal-program å kommunisere?</p> Nidarosdomen er nasjonalhelligdom og pilegrimsmål, så vel for ikke-troende og troende fra ulike kirkesamfunn, men først og fremst <u>kirke</u> . Hva kommuniserer dørene? Dette: At Gud er der. For mennesker i alle livssituasjoner, for de lykkelige og de ulykkelige. Gud elsker mennesket. Terskelen inn til kirken skal være lav; dørene høye og portene vide.

«Kalvarigruppe» i bronse

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Aspelunds forslag inkluderer bronsedører patinert i grønt, som harmonerer med Nidarosdomens kobbertak og bronseskulpturer. Dørene vil formidle et narrativ gjennom treklangen i kirkens teologi: Maria, Kristus, og Olav den Hellige. Midtportalen viser Kristusmotiver, med Himmelstigen og symboler

Illustrasjon: Lucas Scheffer, MNAL

SOM VANNET

Vi har søkt å etterstrebe et lavmælt, enkelt men allikevel storslått uttrykk. Forslaget peker motivmessig på naturen og vannets kretslop gjennom stilisert og ornamental bearbeiding av vertikalt rennende og horisontalt bølgende vann. De ornamentale motivene skjæres fram i positivt relieff på grunnlag av håndtegninger. Sidedørene har stående motiv på liggende panel, og hoveddøra liggende motiv på stående panel.

Vi ønsker at dørenes samtidsuttrykk skal oppleves som beslektet med Nidarosdomens visuelle språk. Både abstraksjonsnivå, det formale og det håndverksmessige spiller sammen i det tidløse som hviler over en så gammel og sammensatt bygning.

De skårne ornamentene bærer i seg en klang fra den norske middelalderens eksteriøre kirkeskurd.

Teknisk er løsningen forankret i en trøndersk klimabasert tradisjon hvor man i lavlandet i århundrer har gitt bærende og konstruktive elementer en ytre værhud.

Katedralen er unik i verdenssammenheng med sin utsatte plassering langt mot nord, og vestveggen ikke minst. Værvæggen vender mot ettermiddagssol, slagregn, frost og piskende vind.

Dørene vil peke opp mot kirkas øvrige detaljer, figurer, border og gesimser, fuger og overflater og ikke minst gavli-relieffet «seirende Kristus» framstilt som stående på en sky.

I alle verdens religioner er vannet hellig, allnaturesns evig livgivende, rensende og kraftfulle element.

I den kristne tro representerer vannet treenigheten og gjenfødselen, det evige liv. Barnet blir gjennom vannet i dåpen en del av det kristne fellesskap. Motivets berettigelse kommer sterkt til uttrykk nettopp på disse dørene som åpner opp for menneskestrømmen som møter kirka i tro, undring og begeistring, i sorg og i glede og ved livets begynnelse og utgang.

Motivet viser at vi mennesker tilhører naturen. Vi er som vannet.

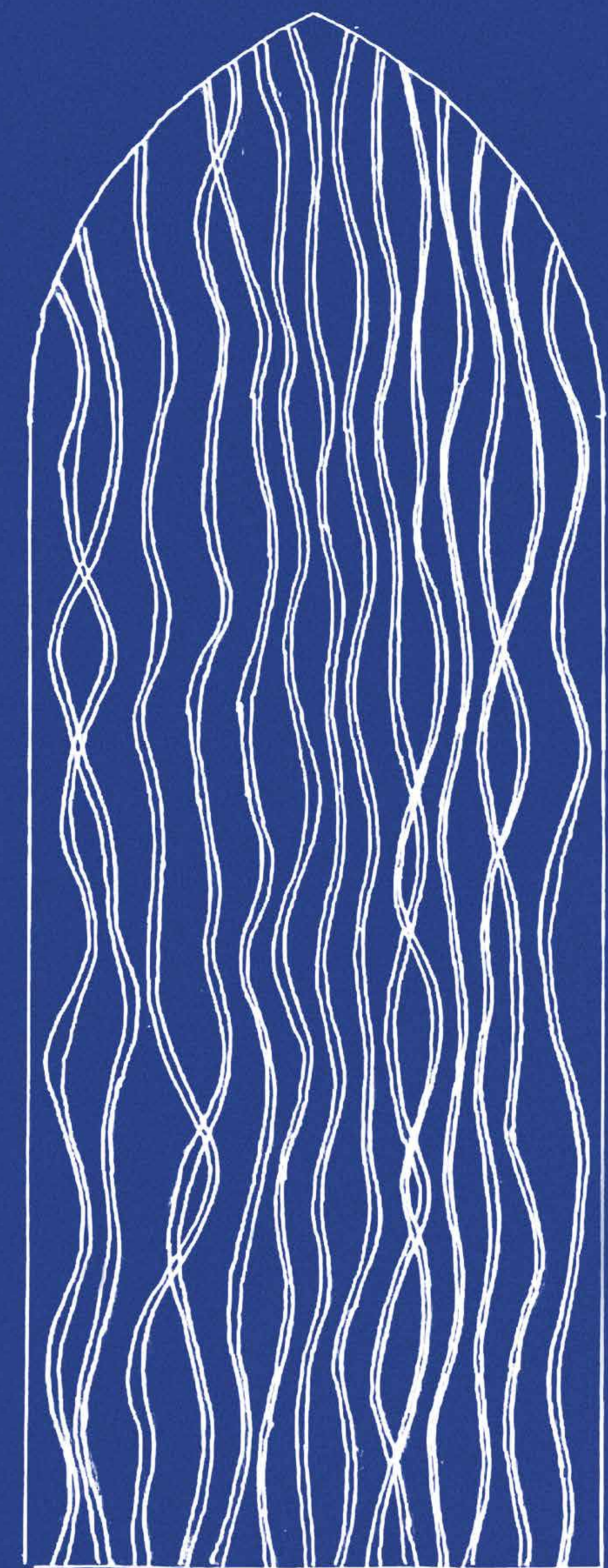
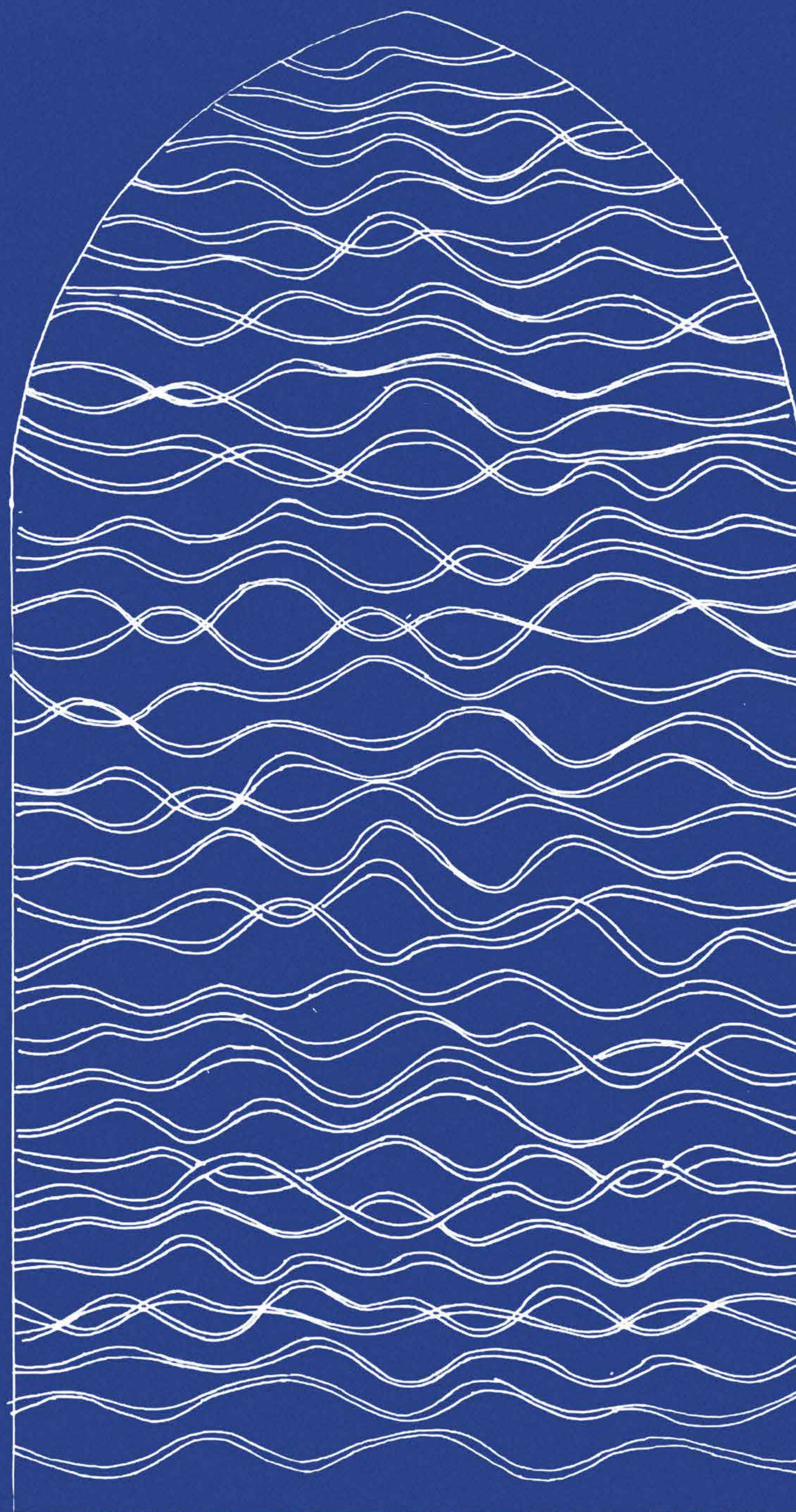
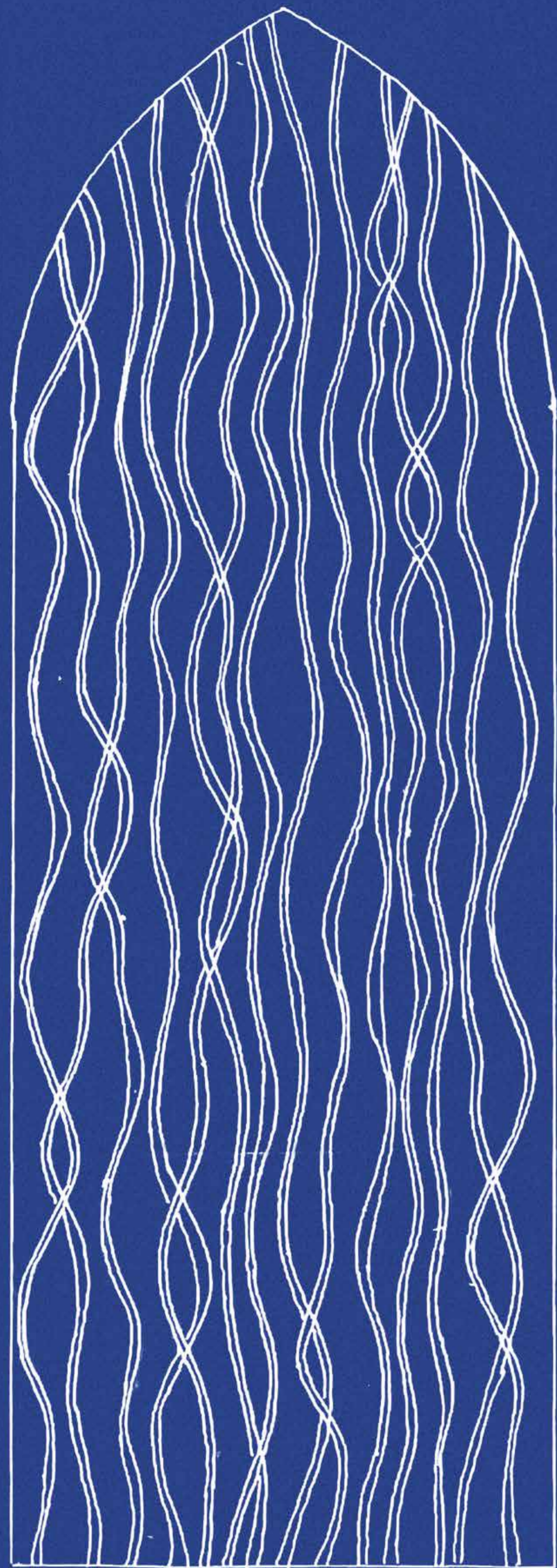
03

Erlend Leirdal og Trond Eide [NORGE]

Erlend Leirdal (f. 1964) bor og arbeider i Trondheim. Leirdals verker kan oppleves i offentlige rom over hele landet, og strekker seg fra mindre skulpturer til store romlige installasjoner. Han jobber oftest i tre og har blant annet utført verk for Ullerål skole i Hønefoss (2023), Heimdal VGS i Trondheim (2019), Nordland Sykehus i Stokmarknes (2014), Tromsø Rådhus (2004) og det rituelle dørpertiet for Salten Krematorium i Bodø (2002).

Trond Eide (f. 1961) bor og arbeider i Trondheim. Han er førstestemanuensis i arkitektur, transformasjon og bygningsvern ved NTNU. Han står bak en rekke prosjekter tilkoblet fredet og verneverdig bebyggelse, og tegnet blant annet ny port til Steinvikholmen slottsruin i Trondheimsfjorden (2008). Han er utdannet ved Arkitekt-høgskolen i Oslo.

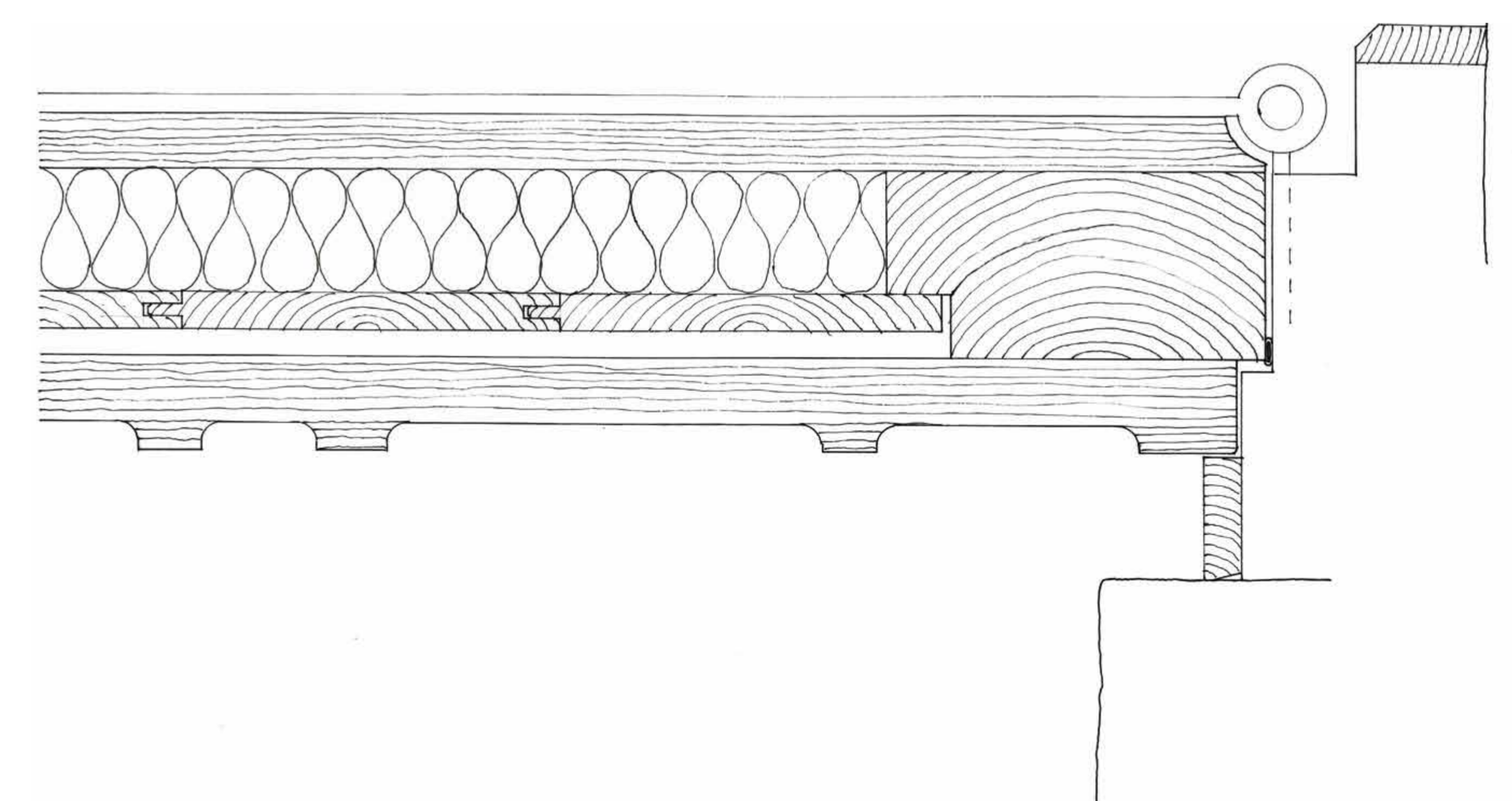

TEKNISKE BETRAKTNINGER

Dørene bygges som solide rammekonstruksjoner, kledd med enkeltfalsset eikepanel inn- og utvendig. Panelet lages av rein kantskur i europeisk eik. De ornamentale utvendige motivene skjæres fram i positivt relieff for hånd av 36 mm utgangspunkt, i en dybde på ca 10 mm.

Form-ideen lar seg innpasse i eksisterende inndeling, innfesting og ramme. Innfestingen i murverket kan være en utfordring, som må undersøkes mer. Dersom dørene skal kunne åpnes høyere enn dagens tverrkonstruksjon må dette løses uavhengig av formideen.

Konstruksjonen kan få doble anslag for god tetting, og isolert kjerne, for å begrense varmetap gjennom dørene.

Motto: Som Vannet

Forslaget fra Leirdal og Eide peker motivmessig på naturen og vannets kretsløp gjennom stilisert og ornamental bearbeiding av vertikalt rennende og horisontalt bølgende vann. De ornamentale motivene skjæres fram i positivt relieff, der sidedørene har stående motiv på liggende panel, og hoveddøra

liggende motiv på stående panel. Uttrykket er ment å harmonisere med Nidarosdomens visuelle språk, med inspirasjon fra den norske middelalderens eksteriøre kirkeskurd. Teknisk følger løsningen en trøndersk klimabasert tradisjon som beskytter mot værpåvirkninger. Vannets symbolikk i alle verdens

religioner, og spesielt i kristendommen, understreker dørens betydning som en åpning for menneskestrømmen i tro og livets sykluser. Motivet viser at vi mennesker tilhører naturen. Vi er som vannet.

Nye Dører til NIDAROS DOMKIRKE

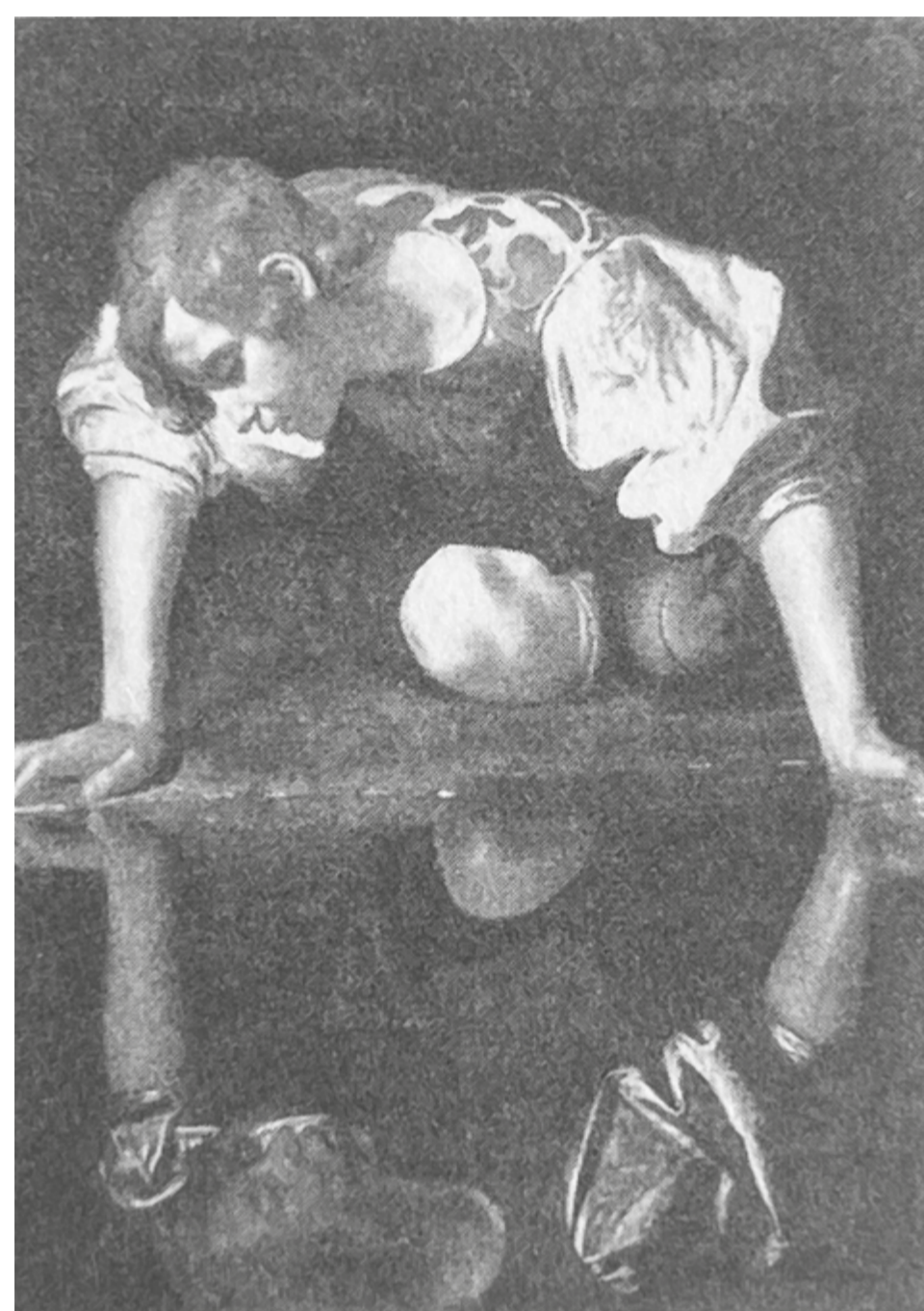
Studio FOS - 2024

Menneskets støy

Utgangspunktet for dørene er at de eksisterer i verden av objekter som vi har et spesielt forhold til. Menneskets handlinger og tilstedeværelse binder seg til de objektene som skapes, fordi objektet er en del av menneskets utvikling.

I symbolikken som omgir oss, til de husene som bygges, til de stedene som skapes og til rom for møter mellom mennesker. Disse objektene har til sammen fått verdier som tidens aktiviteter har presset inn og etablert. Disse verdiene utløses igjen, når øyet ser dem, kroppen bruker dem og sinnet opplever dem. Fordi objektet har en egenskap av å involvere.

Objektet er en del av vårskapelse.

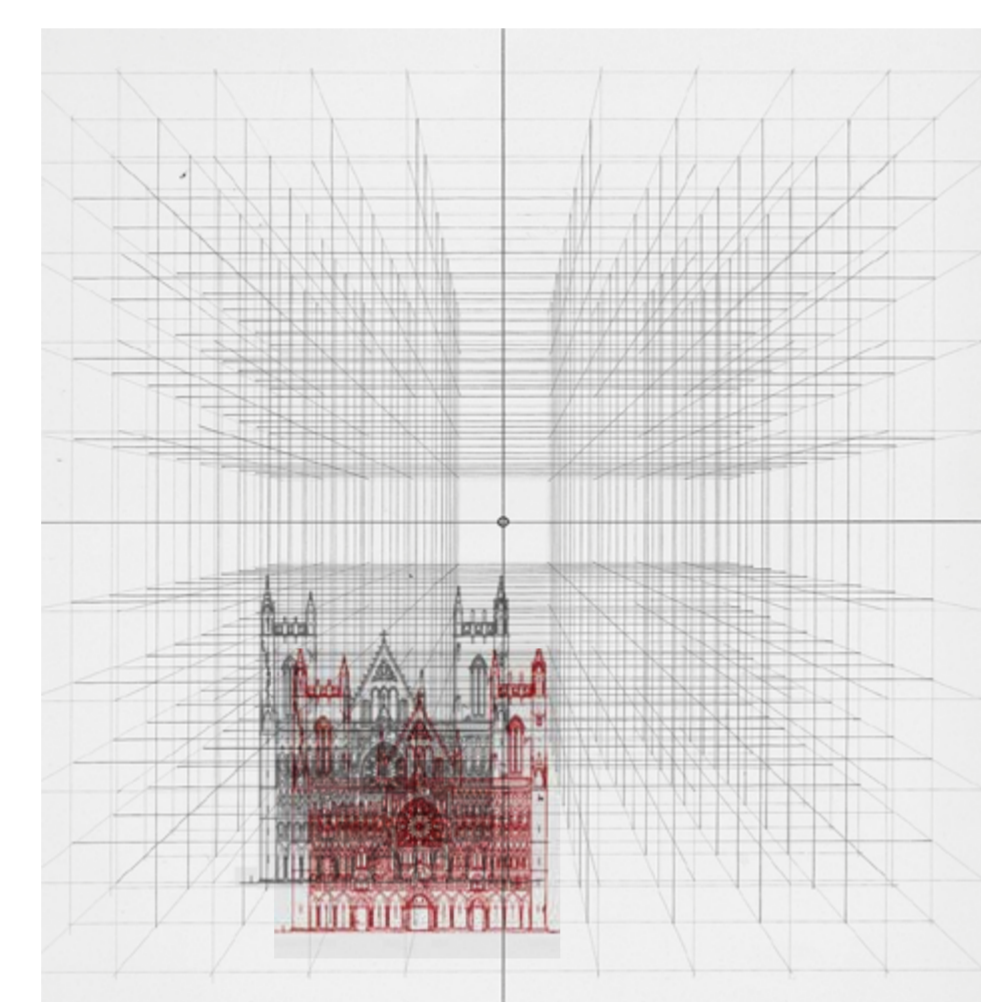

Michelangelo Merisi da Caravaggio, Narcissus, c. 1597 - 1599

A Masked Net Of Past Connections

Alle objekter vi laver har således usynlige verdier og merkes når vi ser eller bruker dem. Som Wonder Womans sannhetsspisk gjør at vi kun kan snakke sant når den treffer oss, skal vi forestille oss at nettet som er kastet over kirken synliggjør det menneskeskapte leven "Støy" i alle dens vibrerende objekter. Disse forskjellige egenskaper som objektet vises her. Fra krypten til sidekapellet hvor overflatene og trearbeidene har merke av hendenes virke over tid.

Et nett med masker som nå legges over Nidarosdomen. Nettet gjør det usynlige synlig og kombinerte de historiske lagene og de ulike gjenstandene i denne kirken som arkitekturen til palimpsest.

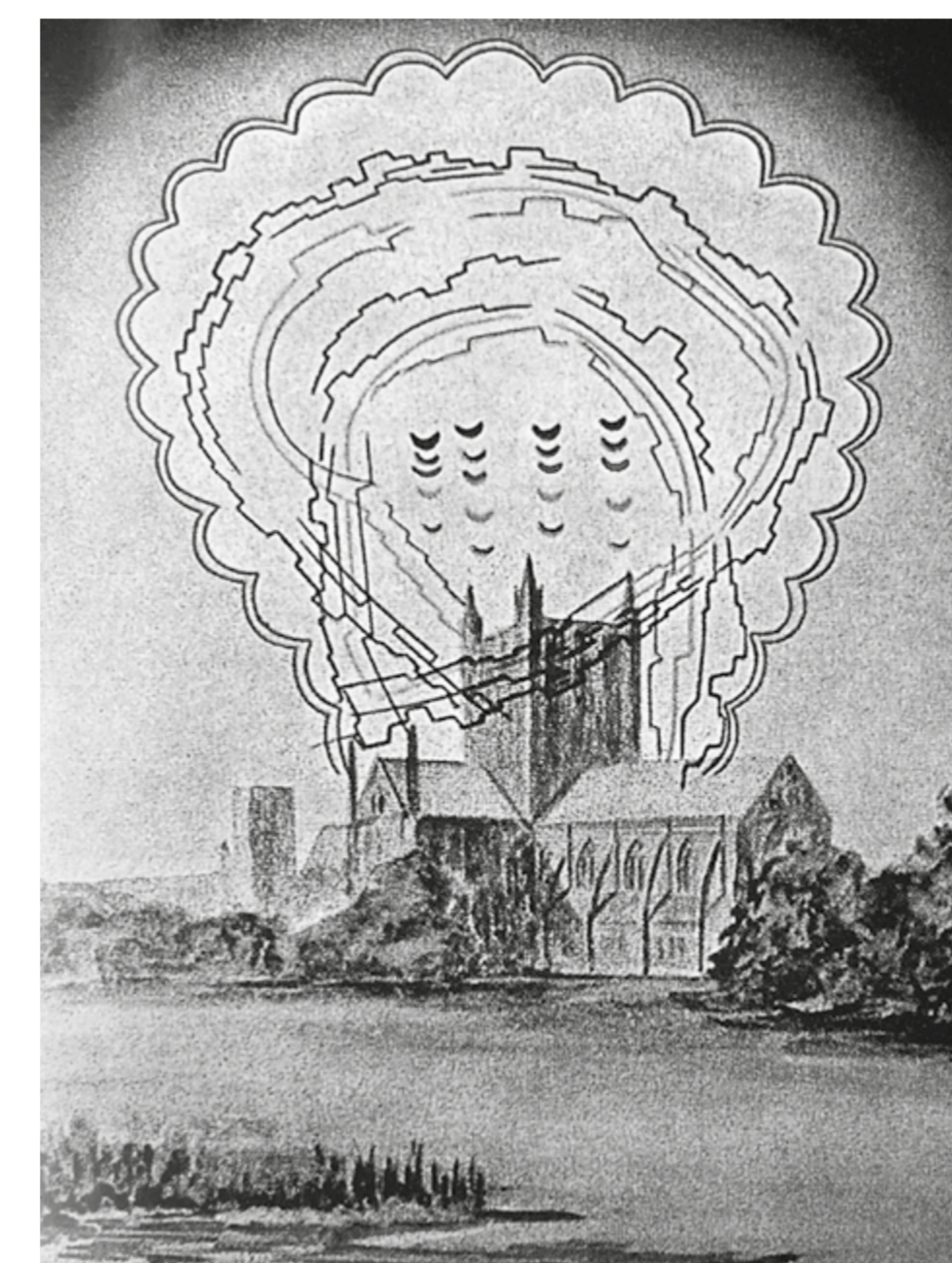

De mange objektene kirken består av 'synliggjøres' av nettet.

1070

En motivbeskrivelse

Prosjektet forsøker hermed å gi stemme til det mangfoldet kirken består av. Å samle disse som den "menneskelige støyen" av gjøren. Å omsette denne gjøren til et samlet bilde, et bilde av en vibrerende figur. I bruken av dette "nettet" som en forbindelse figur.

Leadbeater and Besant, Thought Forms, 1905

1150

Hva er en dør ?

- et temposkifte

De representerer et temposkifte, ikke bare mellom de to typer av offentlighet - dørene transformerer også menneskets situasjon ved bare å bevege seg gjennom døråpningen. Her oppstår det en stor endring av våre sanser, vår oppmerksomhet.

Døren er direkte festet til arkitekturen, så døren er et av de få objekter som fysisk forbinder oss med selve bygningskroppen. Når vi tar fatt i håndtaket berører vi bygningen.

1327

HC Westermann, 'Little Eggyl', 1969

... listening to images

- 6 poeng

utgangspunktet for dørenes utforming, trekkes noen konklusjoner ut fra den logikk som er beskrevet og dette er rammene for de tre kirkedørene i 6 temaer :

1. Motiv

For å bryte gjennom fasaden store uttrykk, bør dørene ha et samlet gjennomgående motiv.

1357

2. Materialer

- Malt og lakkert tre
- Emaljert kobber
- Glass
- Presset tynn plate av Nikkelbronse

3. Døråpning

A: Å benytte dørene i større grad som markører og rammer for de forskjellige kirkelige arrangementene. Innad slående ytre dører for besøkende og i forbindelse med de klassiske ritualene, og de utad slående dørene ved prosesjoner og spesielle besøk etc.

B: At dørene oppleves som overgangen mellom de to tempoene.

4. Glass

Transparend er et viktig element, at glass kan gi lys ute- og innefra i forbindelse med kirkens aktiviteter.

Det betyr at det vil være noen felt i dørene hvor tykke glasstykker er innfelt i dørbladene.

Form eksperimenter

5. Form

1708

Den menneskelige støy vibrerer, innlemmet i kirkens kropp. Det er de 'lydbølger' som er den dekorative formen på utsiden av dørene, som et samlet motiv. Det er her denne tråden ligger, som kobler aktivitetene og arbeidene som til enhver tid skjer i, på og omkring Nidarosdomen.

Form henvisning

Emaljert tekst på kobber

6. For- og bakside

Dørenes hovedmateriale er i treverk med en lakkert forside og en malt innside. De store linjene ligger i forsiden av dørene, og baksidene har en større detaljrikdom. Disse består av et mønster laget i tre med innfelte figurer i emaljebelegget kobber. På avstand fremstår det som et symmetrisk gitter, men tettere på ser man små variasjoner i figurer, mønstre og årstall er skåret inn i døren. Expl. Viser referanser fra kirkens historie som nasjonalhelligdom.

"... listening to images

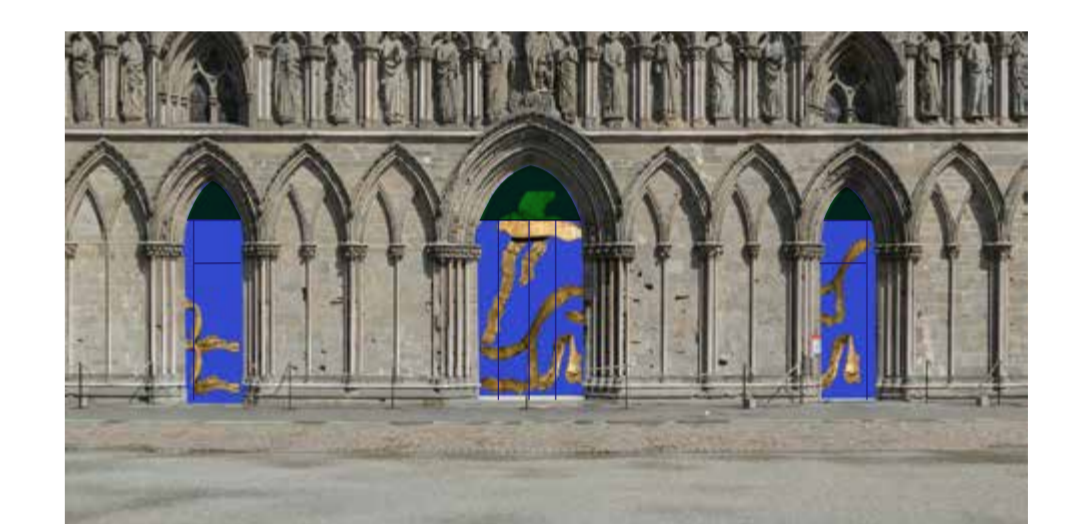
Is constituted as a practice

Of looking beyond what we see

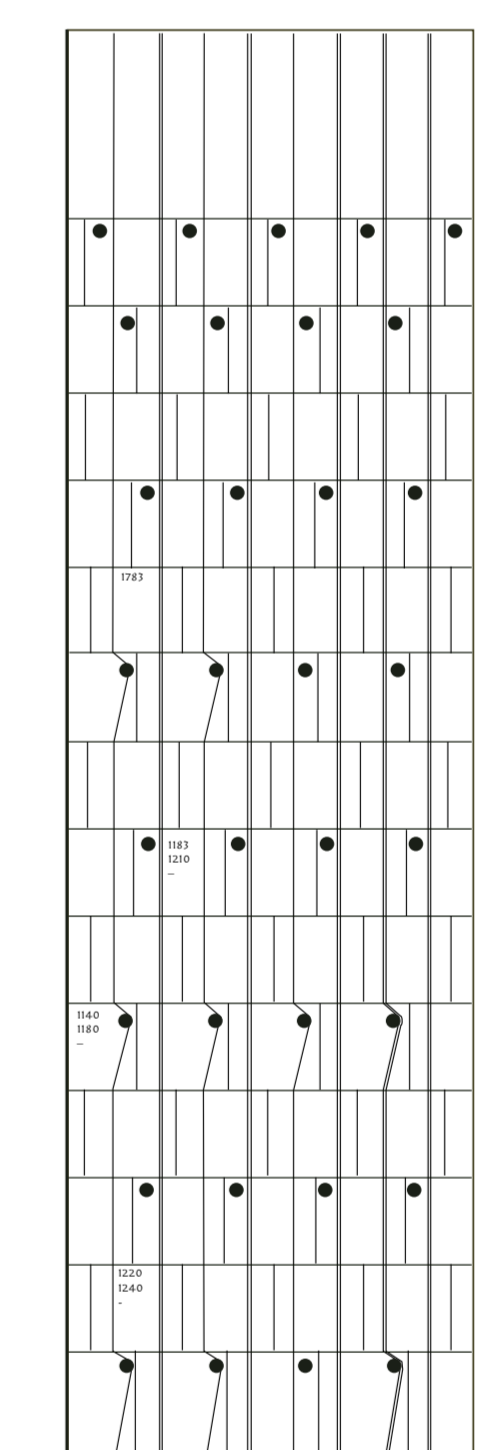
And attuning our senses to the other

ffective frequencies..."

Listening to images (2007) Tina M. Camp

Mulige døråpninger

Bagside panel mønster med emaljefigurer

Kirkens sammenlagte historiske lag og objektenes forskjellige betydninger danner tilsammen baggrunden for værket med arbeidstitlen "listening to images".

Dørene har en betydelig funksjon og representerer et temposkifte fra offentlig til semioffentlig, ved å tåle et gjennomgående motiv skapes der et samlet greb. Udført i materialer som emaljert kobber, bemalet tre, glas og tynde plader av nikkelbronse. Dørenes hovedmateriale er i treverk med en lakkert forside og en malt innside.

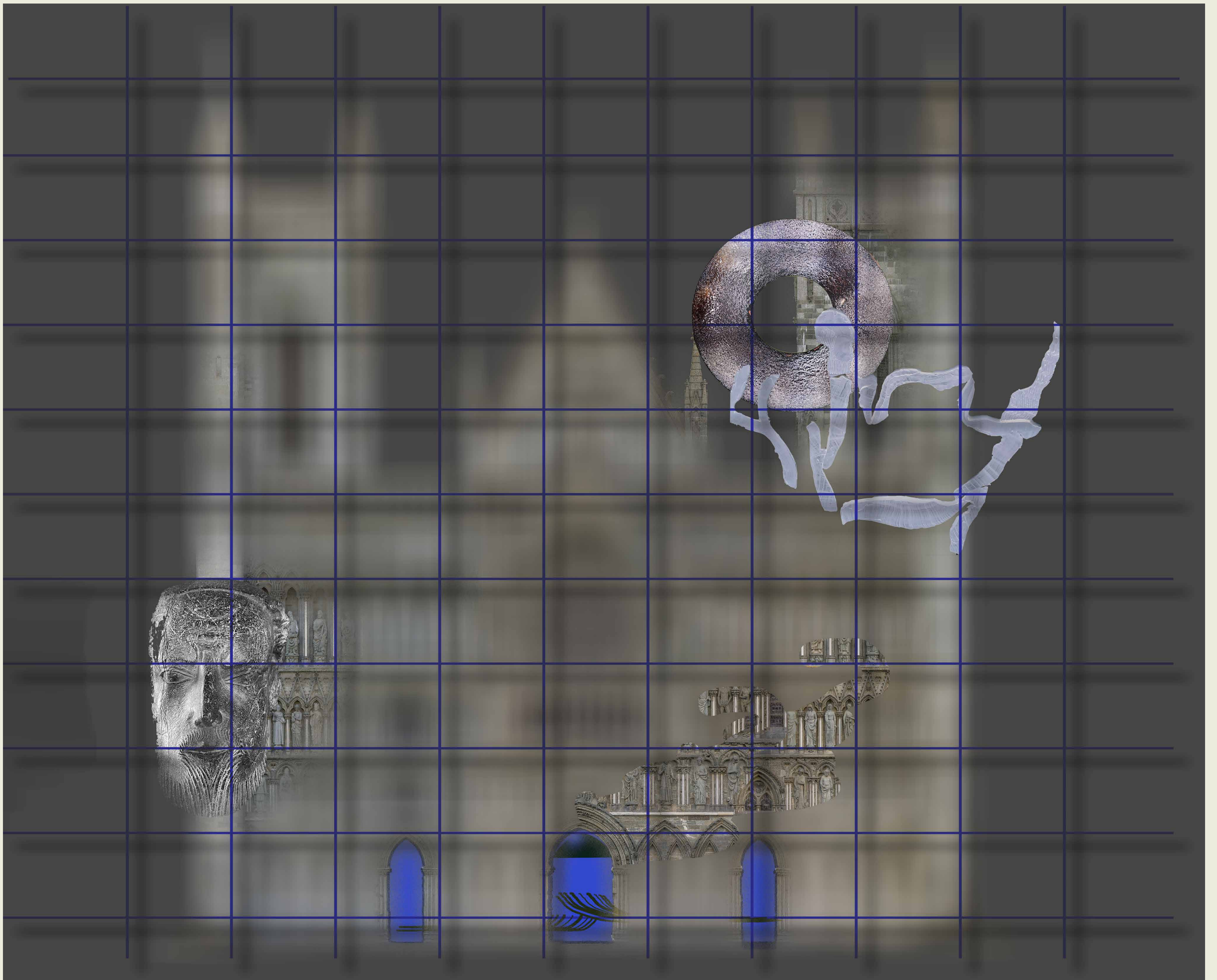
De store linjene ligger i forsiden av dørene, og baksidene har en større detaljrikdom. Viktig for alle dørpartiene er at de ikke er for figurative eller historisk beskrivende. Slik vil dørenes uttrykk tilføre et nytt lag og koble seg til kirkens lange historie.

04

Studio FOS [DANMARK]

FOS (Thomas Poulsen, f. 1971) bor og arbeider i København og Venezia. Han er utdannet ved Det Kongelige Danske Kunstakademi i 1999 og har siden den gang etablert et omfattende kunstnerskap som undersøker samspillet mellom fysiske omgivelser og sosiale relasjoner. I tillegg til mangeårig utstillingsaktivitet med en rekke gruppe- og separatutstillinger i både inn- og utland, har han nylig utformet verket «Influence by Message, Thoughts on the Ground» for Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Syddansk Universitet i Odense (2023), som tar tak i byggets dører, bord, stoler, gulv og lamper.

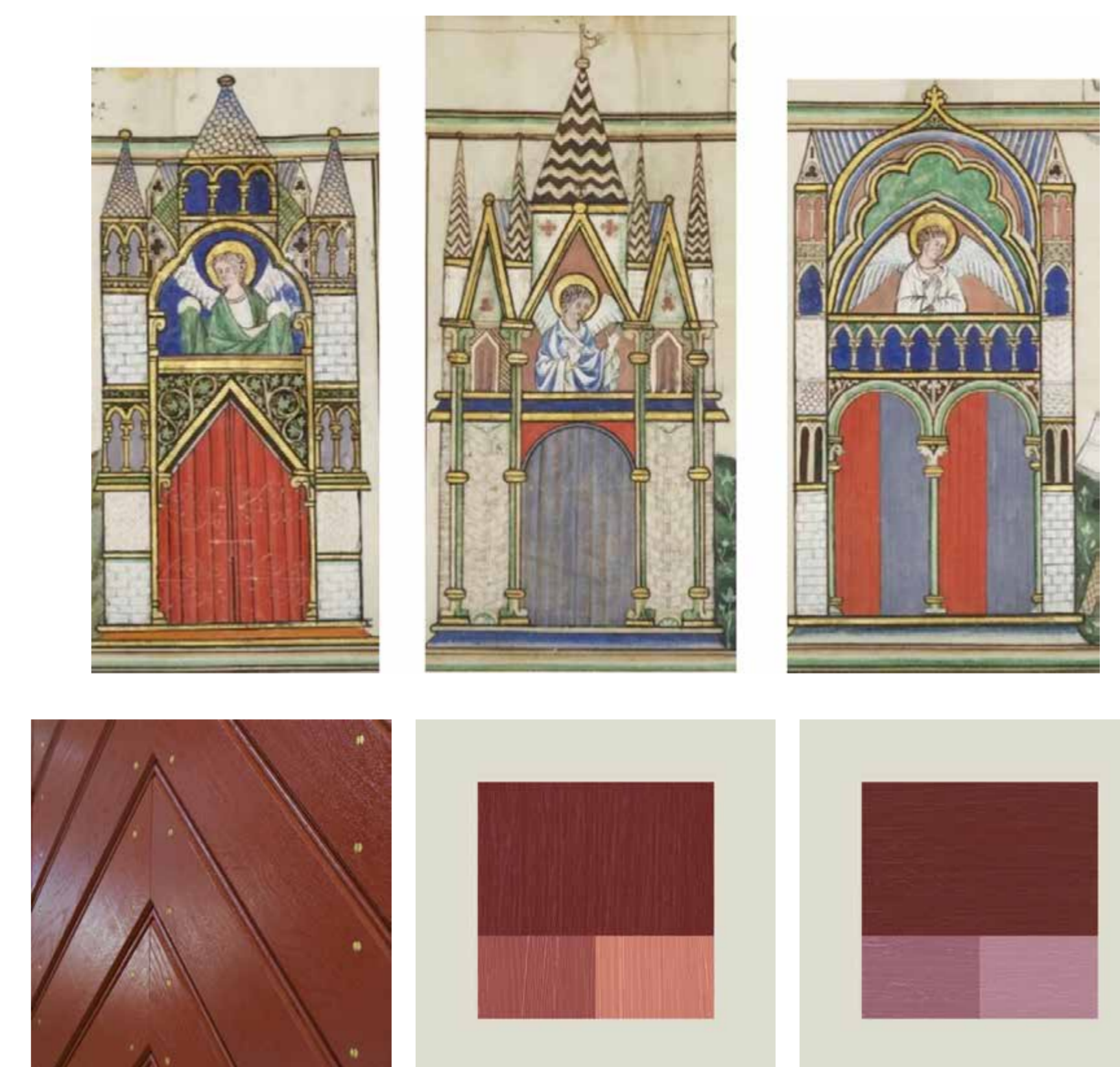

Listening to images

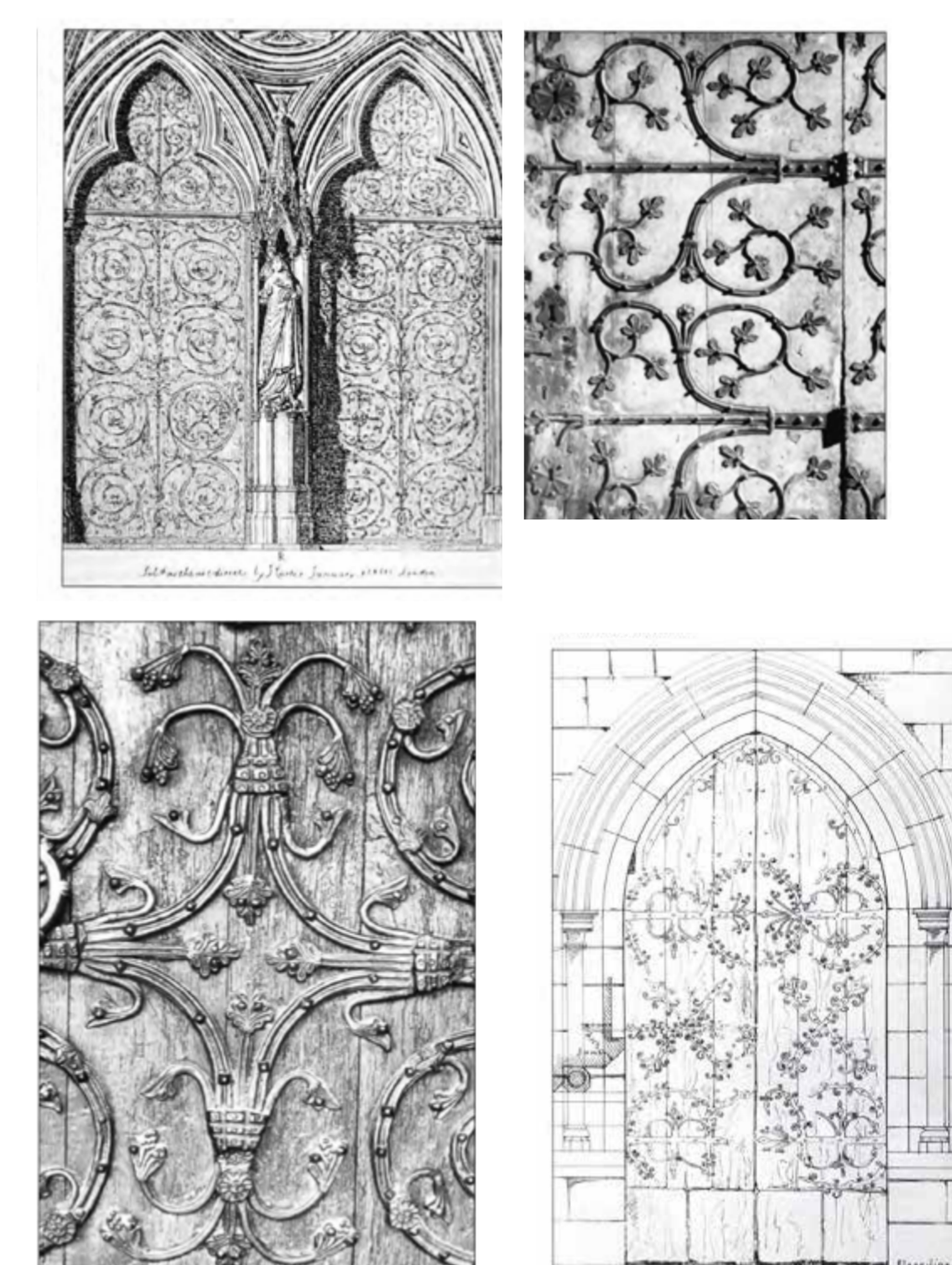
Kirkens sammenlagte historiske lag og objektene forskjellige betydninger danner bakgrunnen for verket med arbeidstittelen «listening to images». Dørene har en betydelig funksjon og representerer et temposkifte fra offentlig til semioffentlig. Ved å lage

et gjennomgående motiv skapes det et samlende kunstnerisk grep for dørene. De utføres i materialer som emaljert kobber, bemalt tre, glass og tynne plater av nikkelbronse. Hovedmaterialet for dørene er treverk, med en lakkert forside og en malt innside.

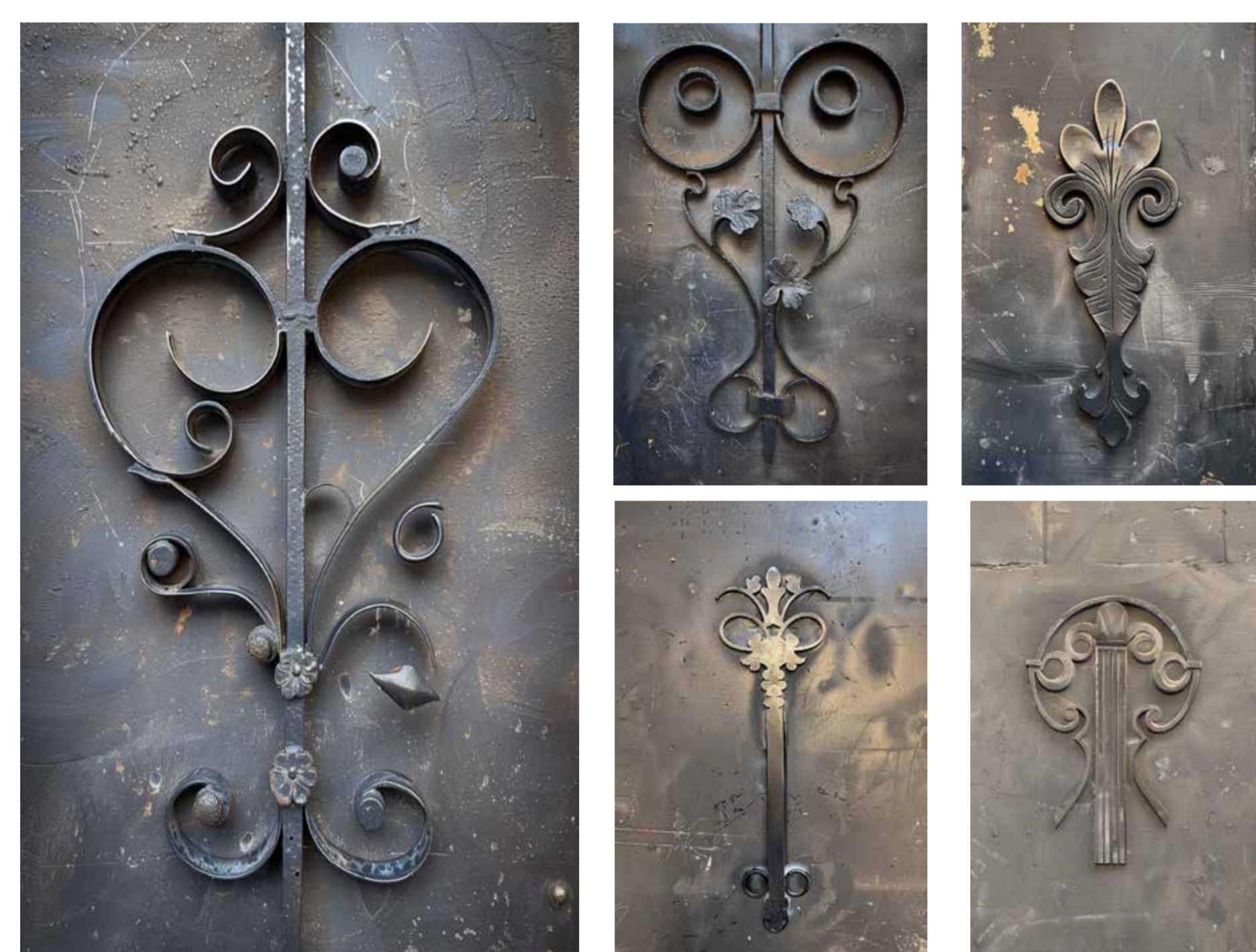
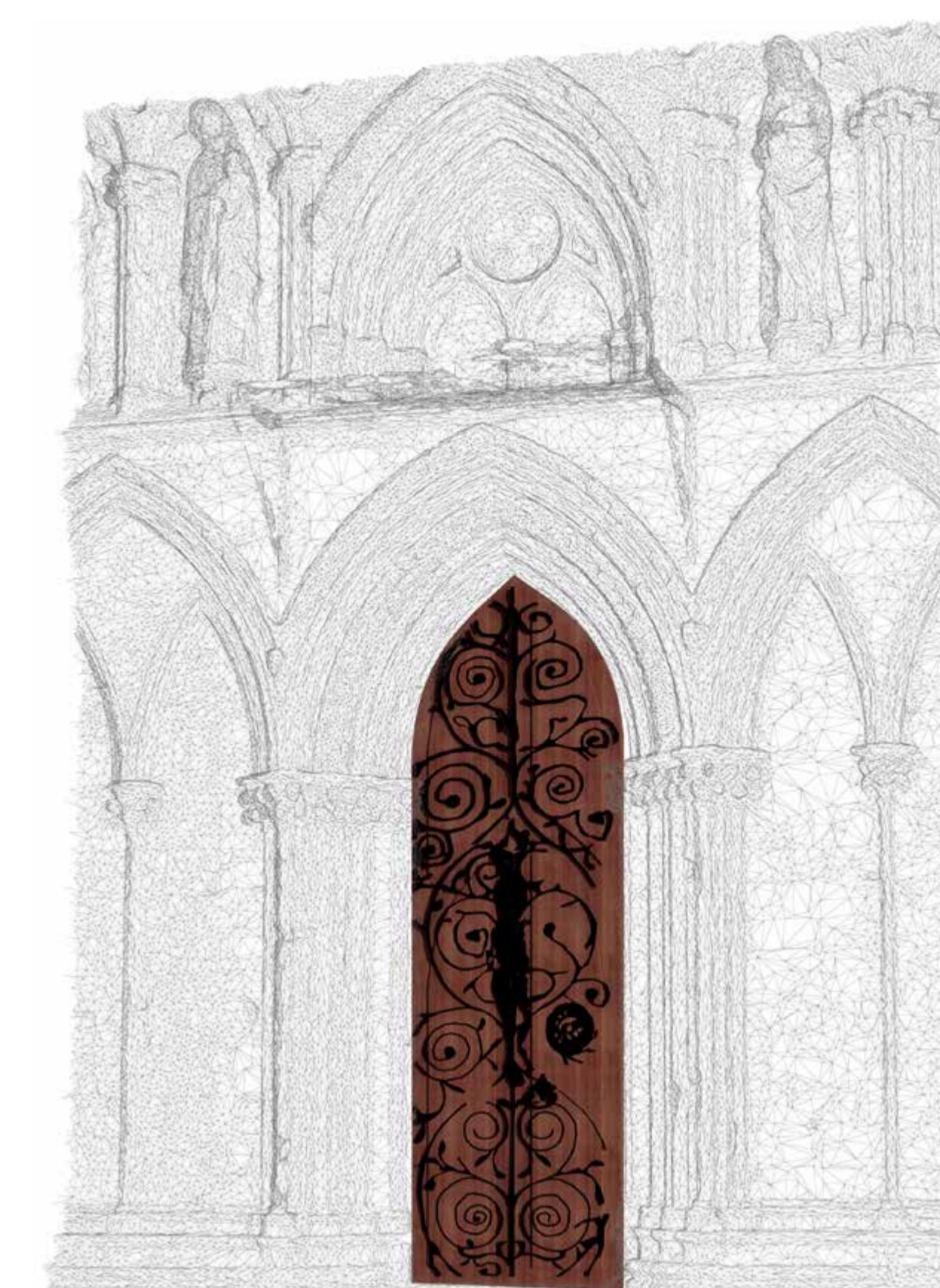
De store linjene trekkes på forsiden av dørene, mens baksidene har større detaljrikdom. Viktig for alle dørpartiene er at de ikke er for figurative eller historisk beskrivende. Slik vil dørenes uttrykk tilføre et nytt lag og koble seg på kirkens lange historie.

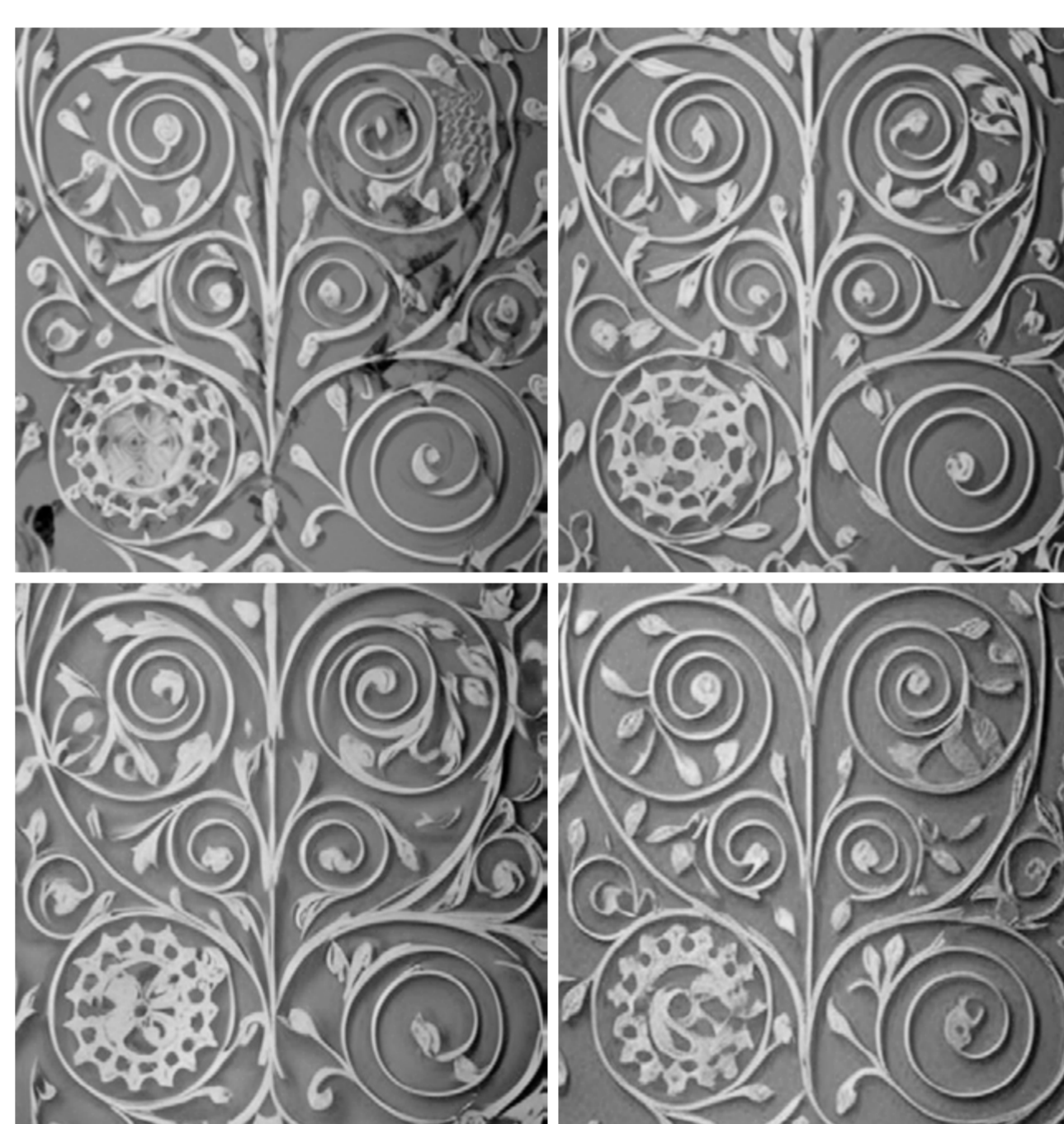
"The doors should be stained with red" - Thorpe's mark, 1200-1250.

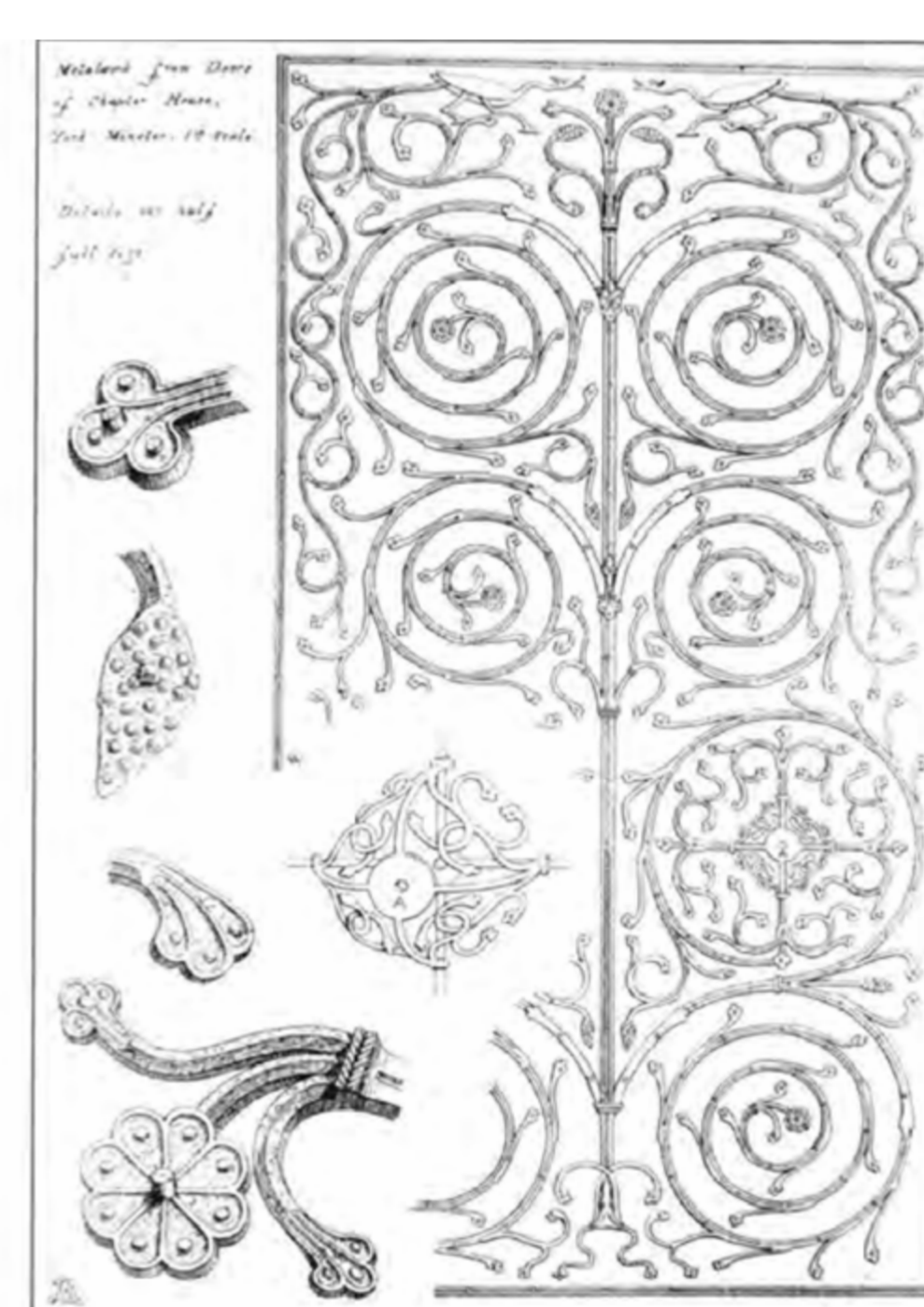
Bilderna fra gotikken.

Al generende billeder med udgangspunkt i fotos laget i Bygghytas smedgjenmærket.

Al generende billeder med udgangspunkt i manstret på Gilbertudøren fra St. John's kapel, Windsor Castle.

Gotisk smedgjen fra York Minster, kapelbuden.

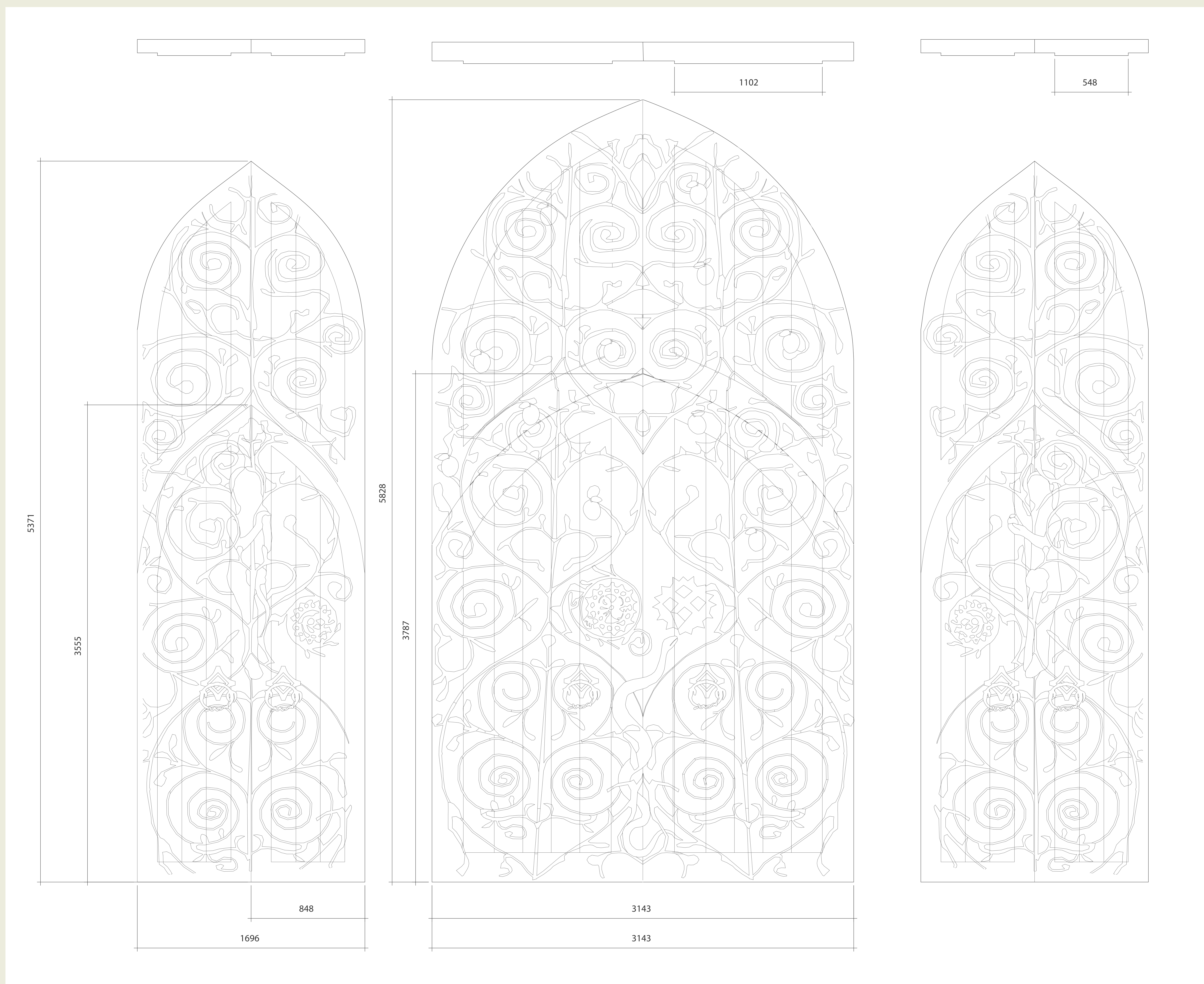
Visualisering af detaljer i smedgjen fra de tre store plåstere.

05

Fredrik Tydén [DANMARK]

Fredrik Tydén (f. 1985) er født i København, og bor og arbejder i Vordingborg i Danmark. Han gik ut fra Billedhuggerskolen ved Det Kongelige Danske Kunstakademi i 2015, og har siden den gang skapt en rekke verk for offentlige institusjoner og rom. Blant annet kan hans arbeid oppleves på Universitetssykehuset i Aarhus og Steno Diabetes Center i København, hvor han bidro med verk i henholdsvis 2022 og -21. Tydén's skulpturer kan ofte sies å inneholde ekko fra –, referanser til og gjenfortolkninger av arkitektoniske fragmenter og skulpturtradisjoner fra tidligere tider.

Nye dører til Nidaros Domkirke

Tydéns forslag tar utgangspunkt, tematisk og visuelt, i myten om Syndefallet. Det samlede verket består av en ornamentering i smijern på utsiden og dekorativt utskåret eik på innsiden av dørene. Verket gjenleser og omkoder Nidarosdomens allerede eksisterende,

billedrike fasade, hvor hovedtanken er at domkirken er en kristkirke, og legger vekt på å være både høytidelig, varm og vennlig uten å være naiv. Motivene fokuserer på treet som et sentralt symbol, med Kunnskapens tre på hovedportalen og Adam og

Eva på sideportaler. Smijernsmønstrene inkluderer AI-genererte elementer som blader og epler, som skaper en dialog mellom analog og digital kunst. De røde dørene, malt med linolje, fungerer som et visuelt blikkfang og en imøtekommende gest til besøkende.

OVRING

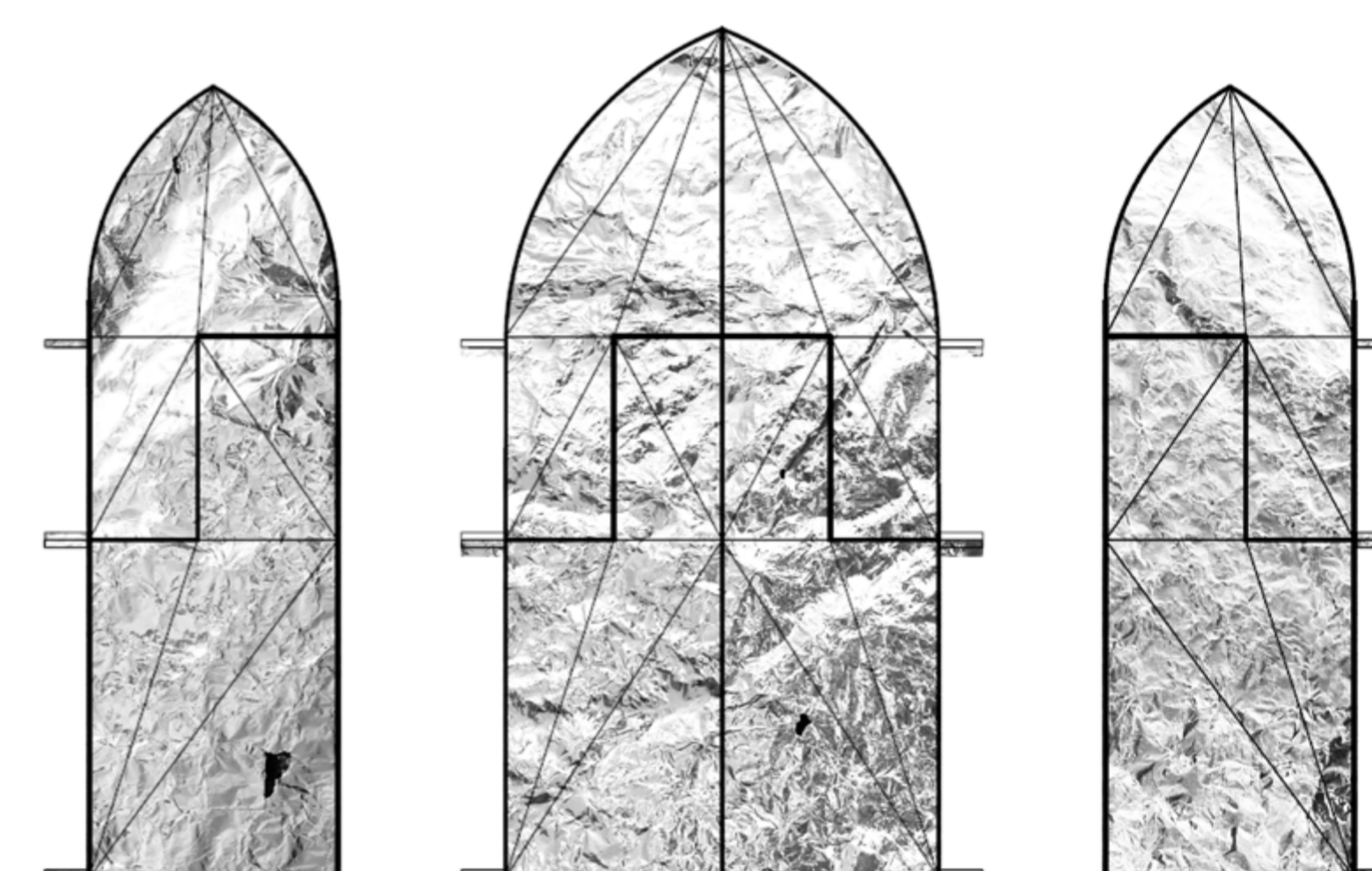
Vestveggen er majestetisk og tett befolket av skikkelser som vil fortelle sin tids historier om skapelse og undergang, dyder og maktposisjoner, trossannheter og visdom.

Vårt bidrag tolker kristendommen kaleidoskopisk: De fragmentariske erfaringene livet gir oss, blir validert gjennom det vakre som både er symmetrisk og asymmetrisk. Den kristne histories mange uttrykk gir språk og bilder til virkeligheten og fremtiden, men også til håpet og samhengigheten med noe større.

Vi har kalt vårt forslag *ovring*. At noe over seg betyr at det kommer til syne. Vårt forslag inneholder to ulike muligheter for tilsynkomst. De springer ut av samme figur.

Konseptene har det til felles at de kan gi assosiasjoner til kropper, kors, prismer og stjerner, men også til organiske former som de en kan finne i et palmeblad eller en bergflate.

På innsiden viser de det som bærer; rammeverket som dørene er bygget opp av. Reiserverket som holder alt sammen. Kanskje ser en både kors og kropp, bønn, lovprisning og styrke. Kanskje lar formene helt nye assosiasjoner stige frem.

Dører, tenkning og tro. Livets metafysiske og mystiske, finner ikke bare sitt uttrykk i det store. Også kvarker, mikrober og molekyler synes å fortelle om orden og kosmos, skapervilje og kjærlighet. Våre dører vil innover i det som er ærlig og uførtolket, men like fullt meningsbærende. Våre dører vil utover; nysgjerrig og forventningsfullt, trygt og uten skjulte hensikter. De vil ikke forføre, men sette i sammenheng. De vil ikke være dogmatiske, men oppmuntre den enkelte til å fortelle sin egen fortelling.

Jesus sier "Jeg er døren". Han minner oss om hyrden som legger seg i innhegningens åpning slik at han til enhver tid kan kjenne igjen de sauene som er kommet bort, men som nå søker flokken. Han minner oss om ensomheten som ligger i enhver overgang. Han forsikrer oss om at vi hører til som de vil.

Sol-ovring sæle som stiller all lengsel / når me Guds einborne ser som han er!

Slik begynner ovringens-salmen Mathias Skard skrev på begynnelsen av 1900-tallet. Han sammenlikner soloppgangen med det å se Guds sønn.

Ordet ovring er ikke så mye brukt lenger, men det handler om den smale tiden da den øvre delen av sola er synlig i horisonten. Det er brytningspunktet som kommer med nye begynnelse. Det er varselet om en ny dag. Kan en dør også være en ovring? I det siste verset skriver Skard:

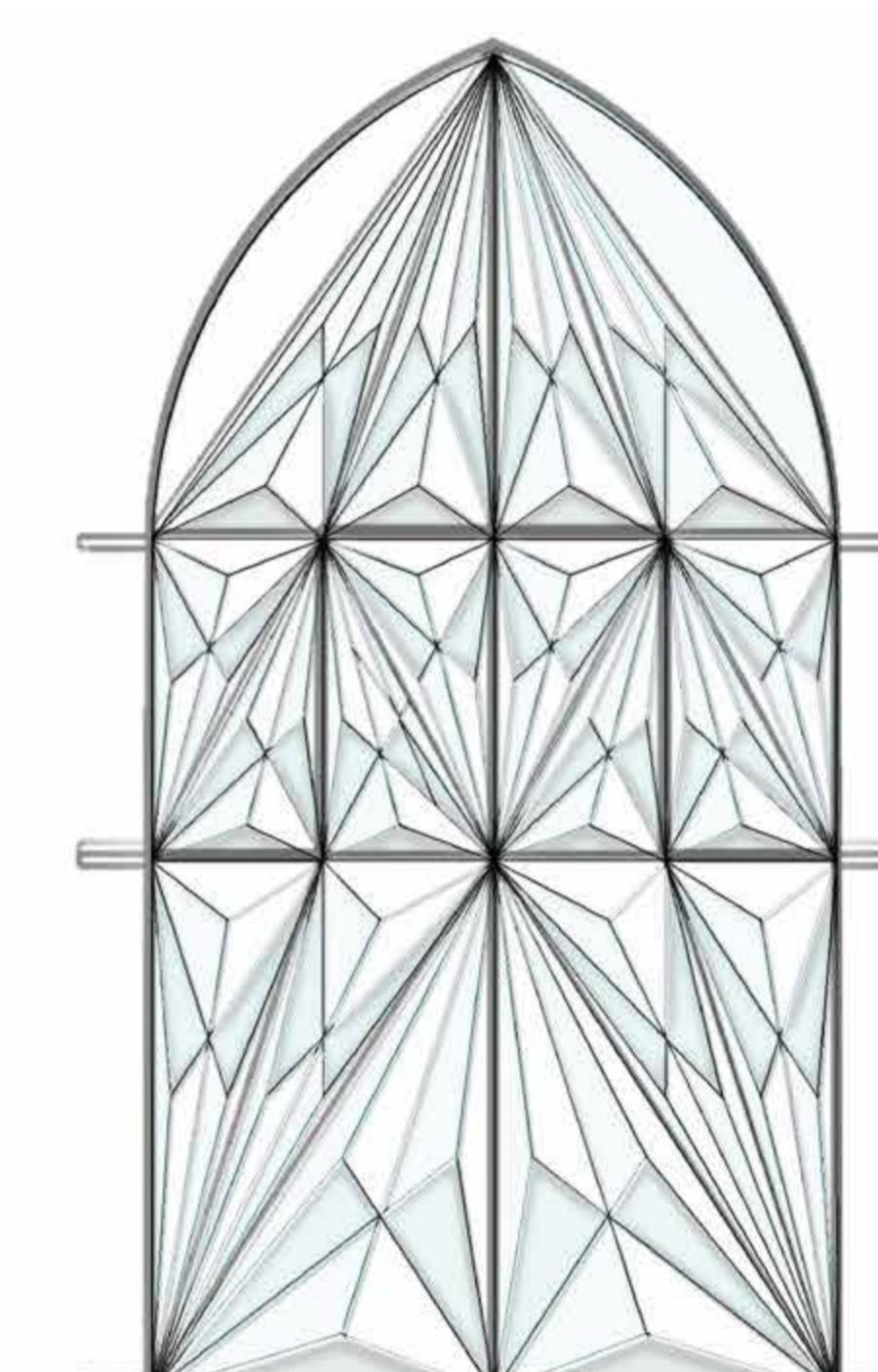
Herlegdoms-herren er soli som gyller / ryfædde himmel og nyfædde jord

Nidarosdomen er en Kristkirke. Det ligger i den arkitektoniske korsformen som kirkekroppen har fått, men det ligger også i vestveggen budska. Vi ønsker at våre dører skal vitne om ovring; at den finnes og at den er mulig å gå inn i. At den har med jordlivet å gjøre - og med himmelhåpet. At den har noe universelt ved seg, men også noe som handler om dypt av vårt tro.

I hver ovring kjemper mørket mot lyset. Litt på samme måte som Ibsens Peer Gynt kjemper med Bøygen og lengter mot Solveig. I hver ovring er det plass for kampene vi kan kjenne igjen fra våre egne liv. De som handler om tvilen og kjærligheten, sannheten og livet, evertret og lengselen.

I hver ovring finnes også det vi kaller Gud: Det som skal favne oss og bære oss de dagene vi faktisk bare må vente på at ovringen skal skje - uten vår hjelp, uten vår kamp, uten vårt slit.

Vårt han oss vaktar og fører oss til / livande kjeldor og livvege vingar.

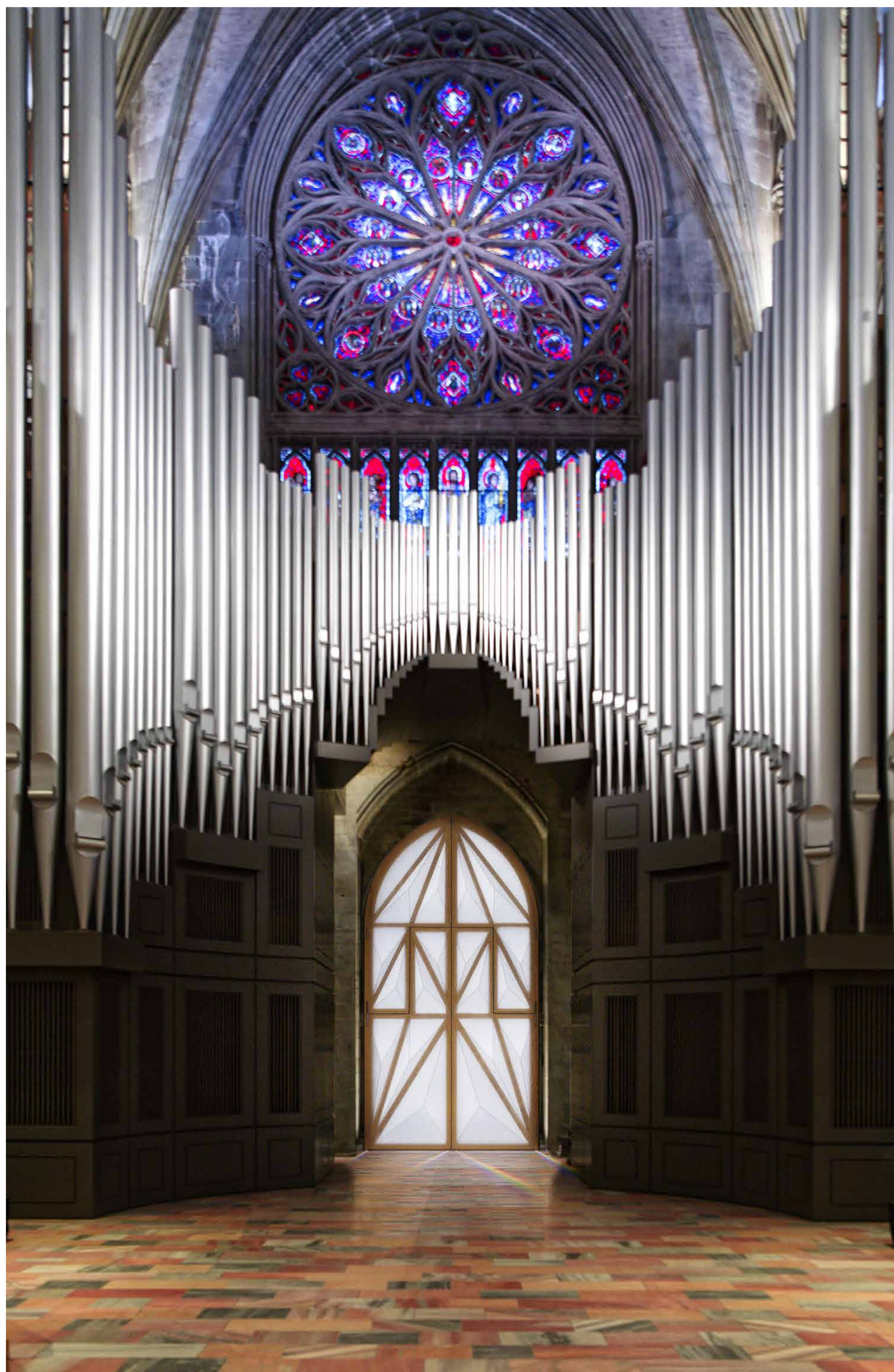
06

Hilmar Fredriksen, Elisabeth Thorsen → og Hølmebakk Øymo AS [NORGE]

Hilmar Fredriksen (f. 1953) er født i Trondheim, og er en billedkunstner med en praksis som spenner over maleri, skulptur, video, installasjon, objekter og scenografi. Han er utdannet ved Statens Håndverks- og Kunstindustriskole, Statens kunstakademi og Kunstakademiet i Dusseldorf (1980), og ses på som en pioner innen norsk performancekunst.

Elisabeth Thorsen (f. 1966) er fra Horten, og bor og arbeider i Oslo som prest og forfatter av både sakprosa og skjønnlitteratur. Hun har blant annet arbeidet i 20 år ved Oslo Domkirke, hvor hun har vært involvert i en rekke større kunst- og kulturprosjekter.

Arkitektkontoret Hølmebakk Øymo AS, ledet av Carl-Viggo Hølmebakk (f. 1958) og Elisabeth Øymo (f. 1982) har blant annet bemerket seg som finalist i konkurransen om å få tegne den nye Charlottenlund kirke i Trondheim. Kontoret har vunnet en rekke priser for arbeidene sine, hvorav mange forholder seg til fredede eller vernede bygninger og naturområder og særegne historiske kontekster.

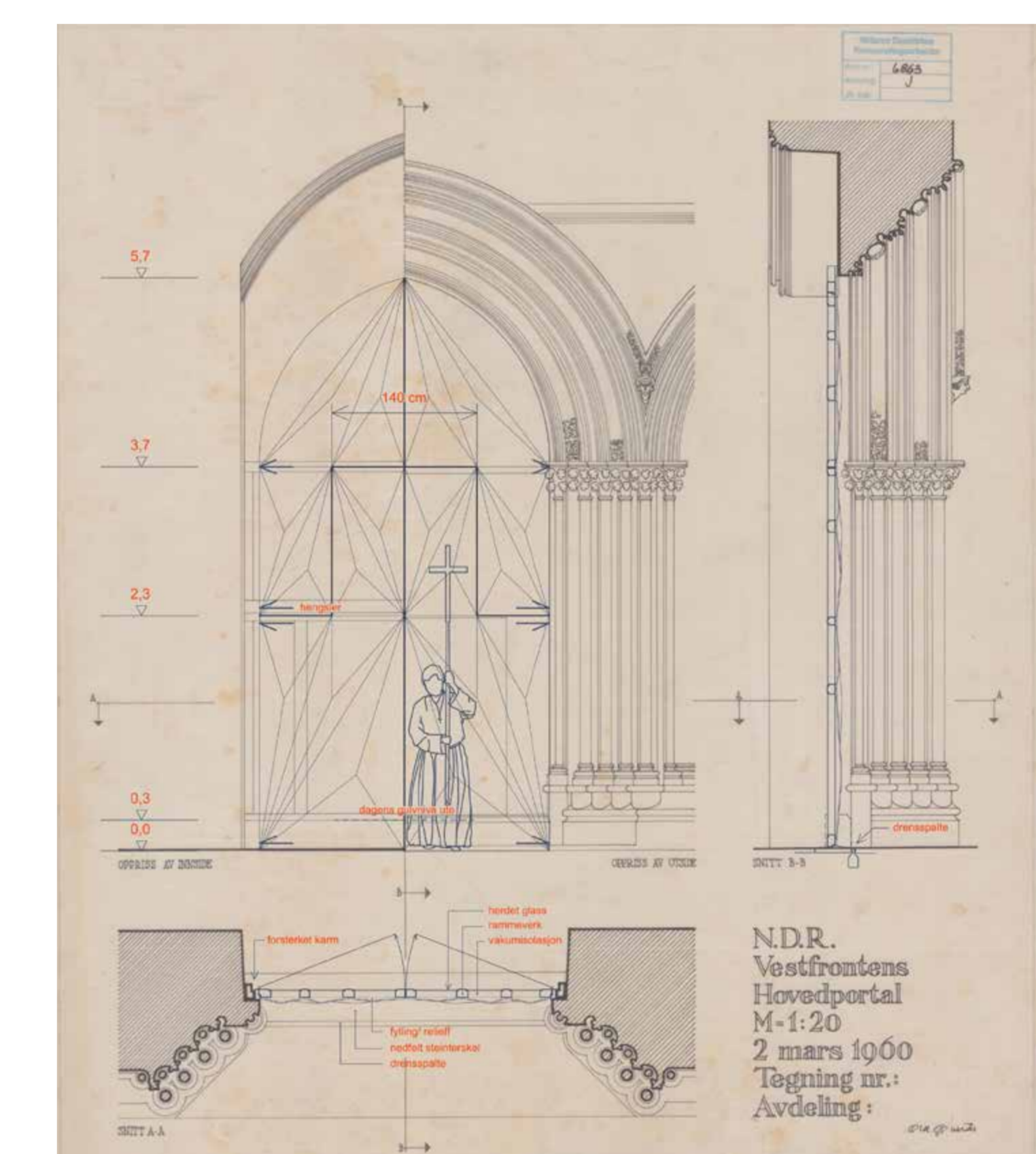
Prismer og avtrykk. Dørens rammestruktur gir muligheter for ulike fyllinger. Rammen er meningsbærende i seg selv, men tilføyes også mening gjennom det materialet som velges i dørspeilene. Materialet kan være aluminium eller glass.

Forslaget vi kaller **prismekonseptet**, henter sin geometri fra rammeverket. På plansjen kan det sees som et relieff i to ulike varianter: Enten som et enkelt relieff der hver trekant i rammeverket damner en trekantet dørfylling. Eller som en mer finmasket struktur der fyllingene er underdelt i nye trekanter. Vi har også vist hvordan det enten kan utformes i støpt glass eller støpt aluminium. Både geometrisk og materialmessig inngår de ulike variantene i et samspill med Vestfrontens material- og formuttrykk.

Støper vi dørene i glass og gjør dem transparente, styrkes kirkerommet som åpent byrom. I tillegg utvides dets tilstedeværelse og betydningsmulighet som sakral rom: Når man står utenfor og ser lyset fra kirkerommet om kvelden, eller når man fra kirkerommet ser dagslys og aftensstammer inn gjennom dørbledenes prismerelieff. Opplevelsen av forbindelse mellom det sakrale og det sekulære, det historiske og det aktuelle, det evige og det timelige, vil være påfallende.

I det vi kaller **avtrykkkonseptet** er de geometriske prismene erstattet av et scannet avtrykk fra et signifikant geografisk sted. Her vil vi i dag kunne skanne et område med utrolig nøyaktighet. Et område med religiøs betydning. Av skannen utarbeides støptformer, formene fylles med aluminium og de støpte avtrykkene settes til slutt inn i rammeverket. Eksempler på slike steder kan være en gjengivelse av en overflate fra Genesaretsjøen, en bergside fra området der Jesus lærte folket å be, en bit av veien mot Golgata, en flate fra fødselskirken i Betlehem.

Å hente et slikt avtrykk hjem, kan sees som en pilegrims handling, men det kan også knytte verdens nordligste gotiske katedral til steder der kristendommen selv ble født. Kan slike forbindelser skape håp om fred i krigens verden? Kan de skape fellesskap der splittelse råder? Kan de være med å gi identitet i tider der det er vanskelig å se hvem en selv er?

Konstruksjon, materialer og økonomi. Vestveggen hovedportal har mest av alt en seremoniell og forkynnende funksjon: Den skal være med og fortelle! Derfor åpnes den på kirrens høytidsdager, og når kongen kommer på besøk, ved bryllup og konfirmasjon, og som inngang til nasjonalhelligdommen ved Olsok for dem som har gått pilegrim og nådd sitt mål.

Den liturgiske bruken av dørene, med krav om oppdeling og virkemåte har vært en viktig inspirasjon. Vi har for eksempel ønsket at prosessjonskorset skal kunne brukes også når kun de nedreste dørbledene åpnes.

At dørbledene både skal kunne åpnes helt til toppen av portalbuen, og samtidig ha en to-delt åpning i høyden, gir spesielle utfordringer til hengsling og virkemåte. En naturlig konsekvens av disse kravene er å plassere alle hengslingspunktene langs den rette delen av sidekarmene, og med en avstand mellom hengslene som er nødvendig for dørbledenes vekt og dreibevegelse. Den avrappede formen på dørbledene løser kravene til oppheng, samtidig som dørbledene får en midtåpning på hele 3,7 meter.

Den avrappede geometrien har vært bestemmende for dørbledenes konstruksjon. Strekk- og trykkrefter fra dørens egenvekt føres direkte inn i hengslingspunktene, og gir en ramme som er logisk og statisk effektiv. Det statiske systemet er uavhengig av materialvalg, og gjelder enten dørene lag- es som ramtrederer i treverk, eller får et rammeverk av metall.

Utvendig gir dørbledenes fyllinger av glass eller aluminium en værbeskyttende tildekning av rammeverket, mens de på innsiden ligger innfelt og synliggjør rammens struktur og figur.

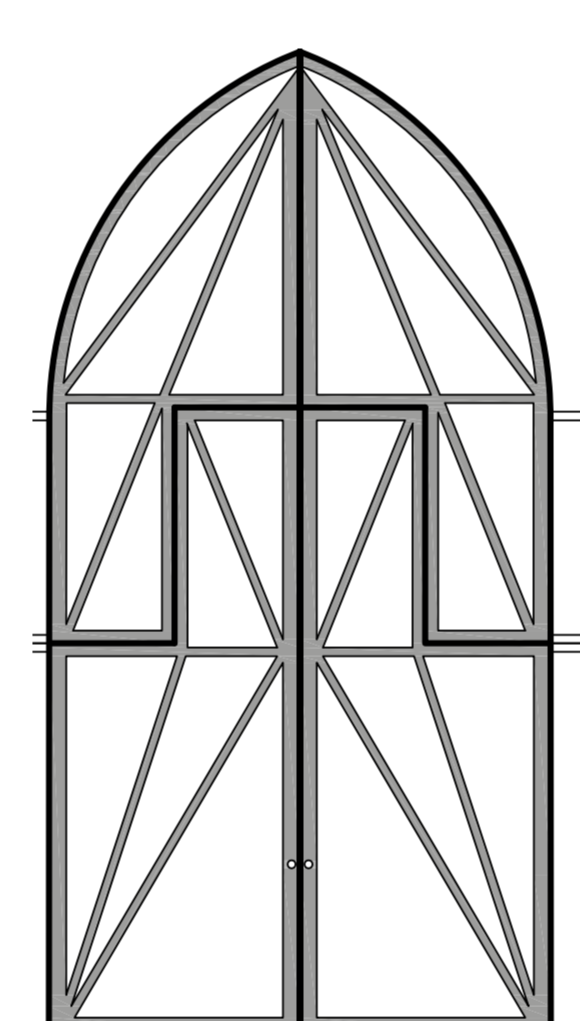
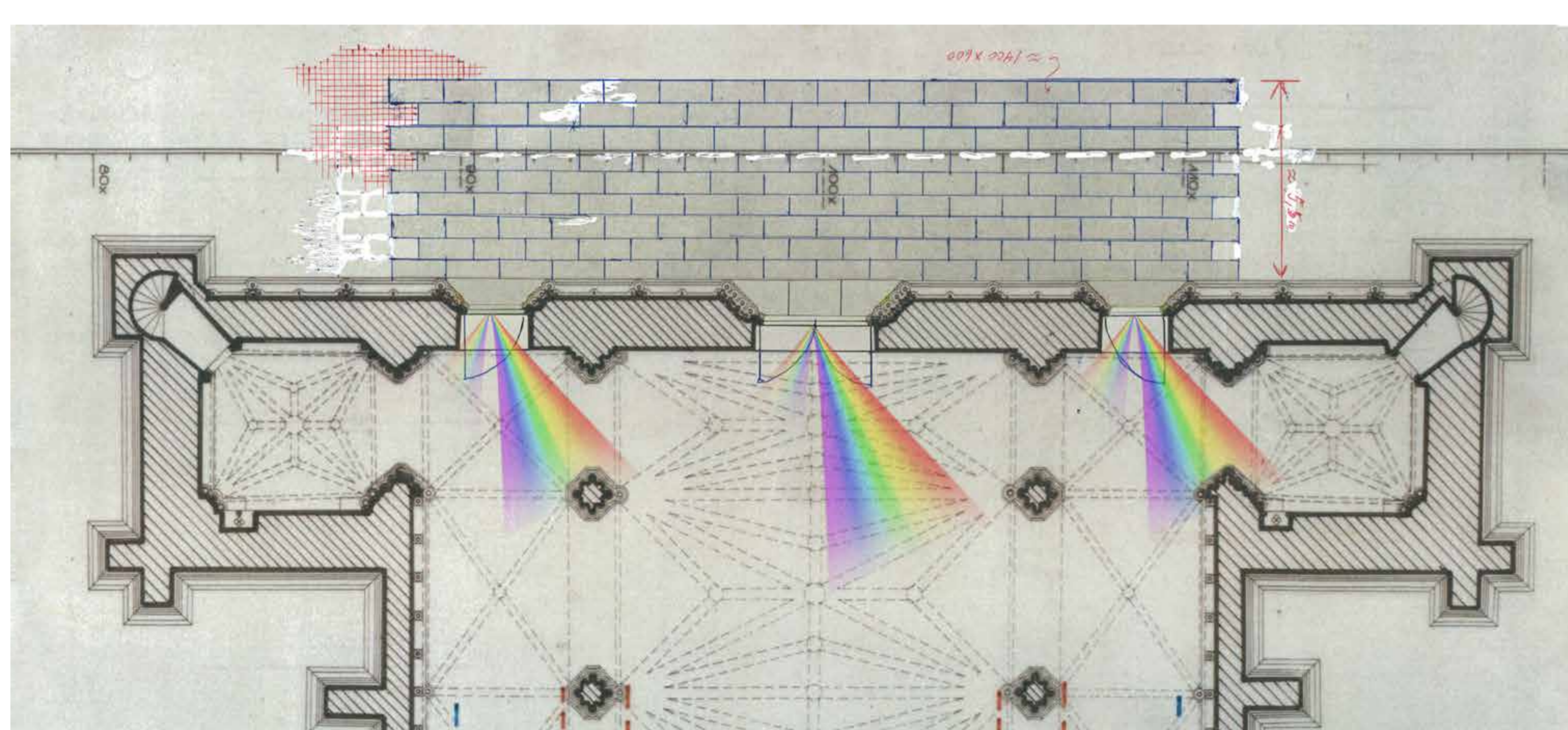
Dørbledene skal tilfredssette strenge krav til økonomi, virkemåte, vernehensyn, drift og vedlikehold. Det er viktig at slike grunnleggende hensyn blir ivarettatt, noe som vil gi større frihet i den kunstneriske utformingen. Rammeverket kan utformes med nødvendige kuldebrobryttere og isoleres med varmeeffektiv og transparent vakuumisolasjon (aerogel eller tilsvarende).

Vi foreslår at det lages nye solide karmene som erstatter eller omslutter de eksisterende. De nye karmene kan ta opp målavvik og overføre krefter til de originale innfestingspunktene. Løsningen vil også sørge for god klimatisering og gi plass for tekniske løsninger for åpne- og lukkemekanisme.

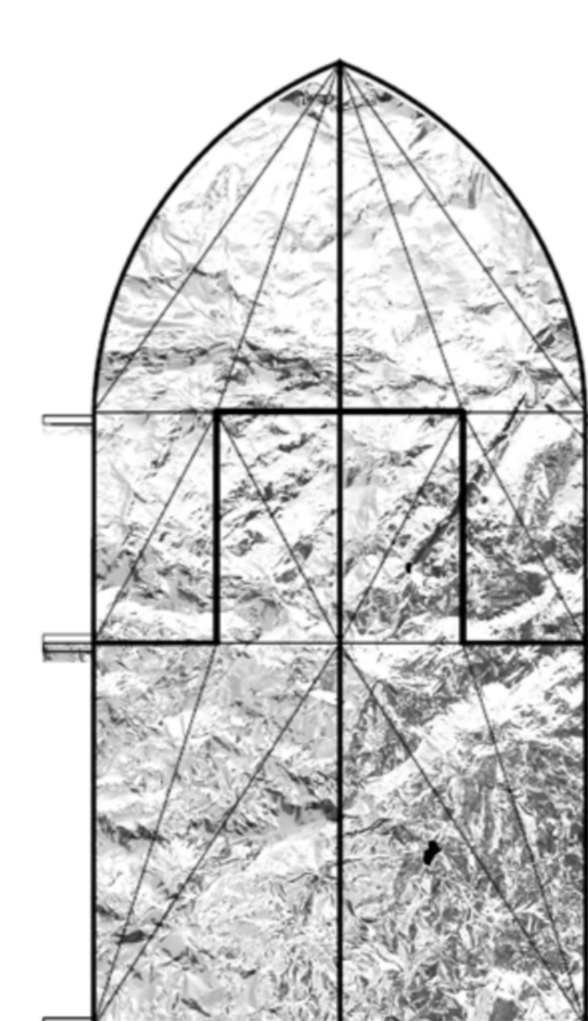
Verkstedenes deltakelse. Vårt forslag viser dører som helt eller delvis kan produseres på NDRs verksteder. Som gedigne ramtrederer i eik eller gran, og med tradisjonelle sammenføyninger, vil de være en fantastisk oppgave for treverkstedet. Synlige deler av hengsler, låskasser og beslag kan produseres på NDRs stålverksted.

Støptformer for glass eller aluminium vil også kunne produseres på verkstedene. Det nye nedsenkede stenedekket mot forplassen, vil kunne utføres på steinhuggerverkstedet.

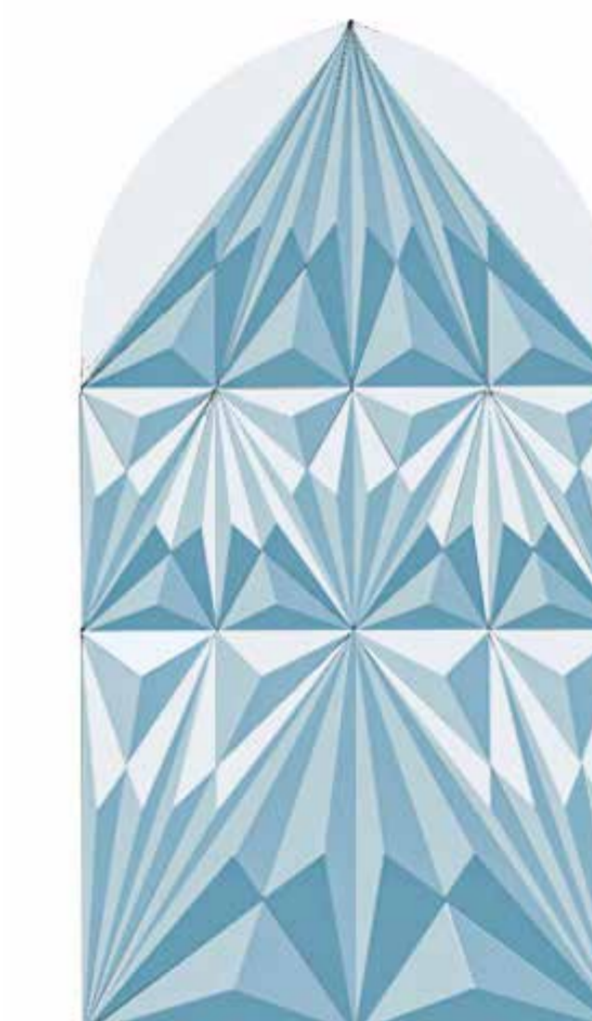
At dørene hovedsakelig skal kunne produseres i NDRs verksteder har vært en forutsetning for konkurransen, og kan også være avgjørende for å holde de økonomiske rammene.

Rammeverk

Konsept med avtrykk

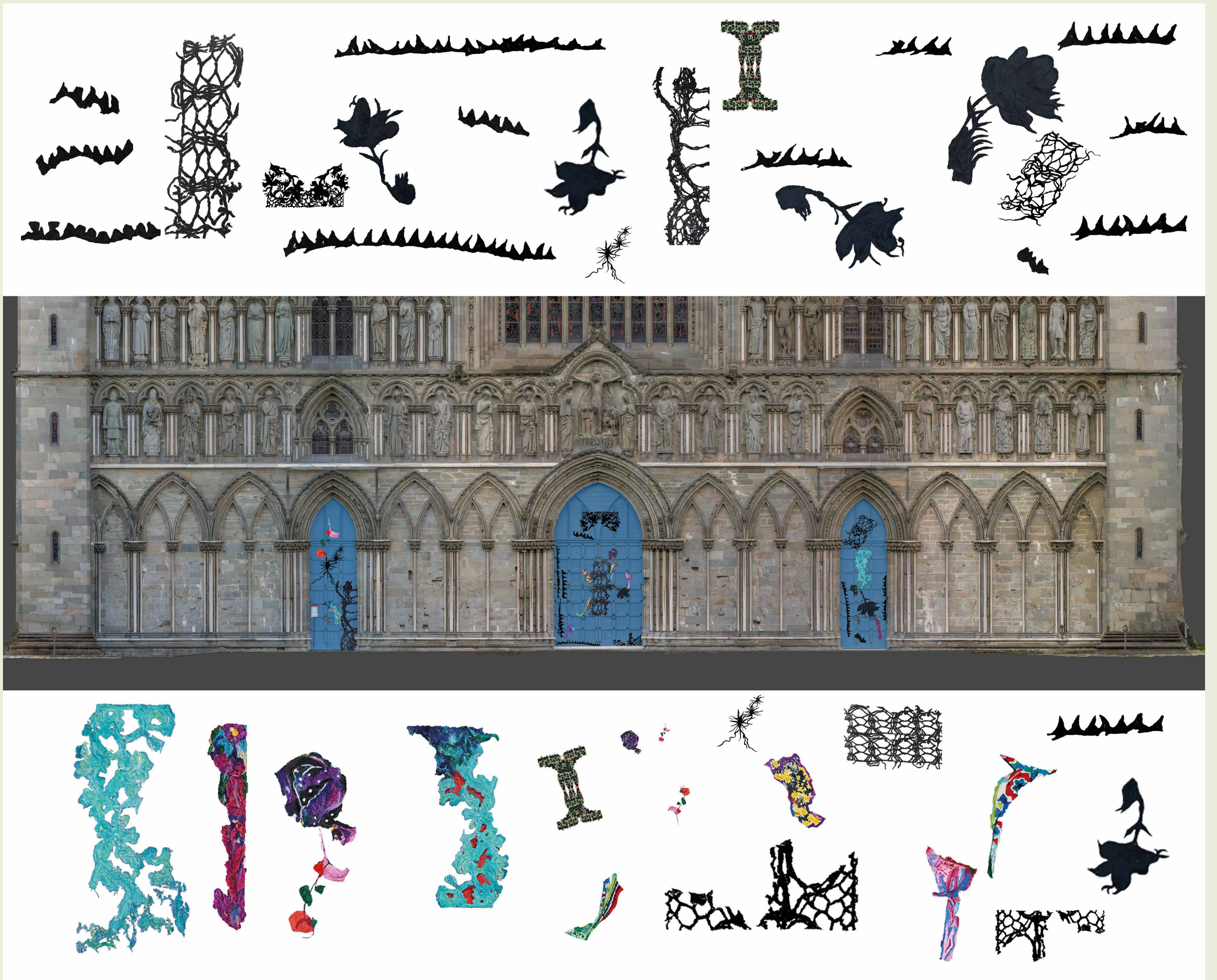
Konsept med prizmer

Ovring

I dette forslaget tolkes kristendommen kaleidoskopisk, hvor fragmentariske livserfaringer valideres gjennom det vakre, både symmetrisk og asymmetrisk. Forslaget, kalt «ovring», handler om det som kommer til syne. Det tar utgangspunkt i det bærende rammeverket på dørene og inneholder to muligheter:

prismekonseptet og avtrykkkonseptet. Begge kan gi assosiasjoner til kropper, kors, prizmer og stjerner, samt organiske former som palmeblader og bergflater. På innsiden viser dørene rammeverket som bærer dem. Forslaget utforsker livets metafysikk og mystikk, og kombinerer det storslagne med det mikroskopiske.

Dørene skal være en ærlig og meningsbærende del av kirkens struktur, trygge og uten skjulte hensikter. De vil ikke forføre, men sette i sammenheng, ikke være dogmatiske, men oppmuntre den enkelte til å fortelle sin egen personlige fortelling.

07

Ida Ekblad og Erik Langdalen [NORGE]

Ida Ekblad (f. 1980) bor og arbeider i Oslo. Hun er utdannet ved Central St. Martins College of Art i London, Kunstakademiet i Oslo og Mountain School of Arts i Los Angeles. Arbeidene hennes har blitt vist på en rekke separat- og gruppestillinger i både inn- og utland. Hun deltok på Venezia Biennalen i 2011 og 2017, og har hatt større separatstillinger på blant annet Nasjonalmuseet i Oslo, Kunsternes hus i Oslo og KODE i Bergen.

Erik Langdalen (f. 1967) er eier og faglig leder i Erik Langdalen Arkitektkontor i Oslo. Han har jobbet som praktiserende arkitekt siden 1994, har drevet eget arkitektkontor siden 1999 og er professor i bygningsvern på Arkitektur og designhøgskolen i Oslo. Kontoret hans har en konseptuell tilnærming til oppgavene, søker inspirasjon i historien, og utvikler stedstilpassede og skreddersydde løsninger av høy arkitektonisk kvalitet.

Trinn 1 - Nye dører til Nidaros Domkirke

Ida Ekblad, kunstner
Erik Langdalen, arkitekt

Abstrakt

Ida Ekblad i samarbeid med Erik Langdalen foreslår å bevare de eksisterende dørene i Nidaros Domkirke og utsmykke dem med smijern, smidd i Bygghytta, supplert med emaljerte maleriske detaljer. De originale dørene restaureres og ombygges, og males blå.

Introduksjon

I forslaget til kunstnerisk utsmykning av dørene på vestfronten av Nidaros Domkirke har Ida Ekblad skapt et visuelt uttrykk som er godt forankret i et historisk materiale smijern og som tydelig reflekterer hennes særegne stil. Ekblad og Langdalen foreslår å gjenbruke de eksisterende dørene som er fredet på lik linje med resten av bygget, og male dem i en historisk fundert blåfarge. Enkelte elementer av smijernet vil emaljeres.

Det kunstneriske fokuset er rettet mot utforming og emaljering av smijernet. Ekblad planlegger å utsmykke dørene i sin helhet, og ønsker å realisere dette i samarbeid med Bygghytta. Gjenbruk av eksisterende dører gir prosjektet en forankring i restaureringshistorien og er dessuten en bærekraftig løsning.

Ida Ekblad & Erik Langdalen

Trinn 1

Dombås Kirke

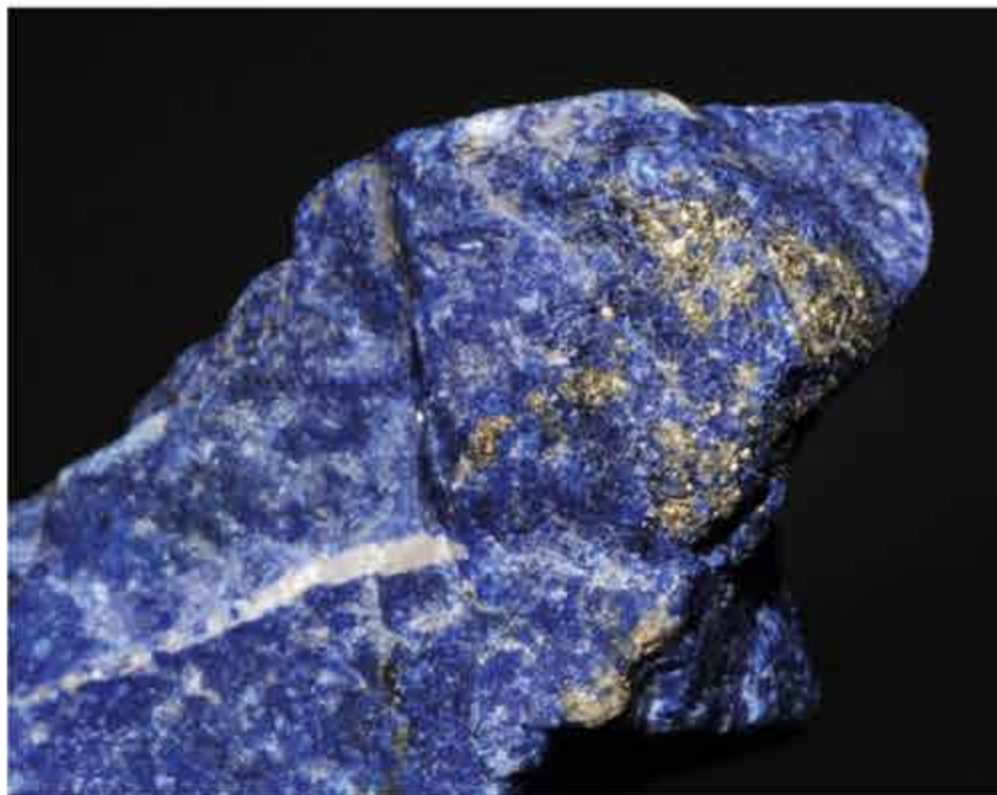
Dører og blåfarge

Om dørene sier Erik Langdalen:

Dørene som i dag står i Nidaros Domkirkes vestfront, planlagt av Helge Thiss og utformet av arkitektene Tverdahl og Albertsen, fyller snart 100 år. Tilstandsrapporten for dørene i skippet utført av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider i 2023 fastslår at «God materialkvalitet og tidligere jevnlig vedlikehold er nok årsaker til at samtlige dørene er i forbausende god tilstand, alderen tatt i betraktning». Til tross for at dørene i 1930 var ment som provisorier, har de blitt en integrert del av kirkens arkitektur og bybefolkningens kollektive minne, på lik linje med alle de provisorier, reparasjoner, kopier, rekonstruksjoner, improvisasjoner, tilføyelser, spor etter bruk og tilfældigheter som i dag danner Nidaros Domkirke. Det virker som om dørene har vært gjenstand for like mye omsorg som alle andre elementer, de er fredet på lik linje som resten av bygget og gjenspeiler domkirkens unike restaurering- og vedlikeholdshistorie. Dørene vitner også om et stadium av de siste to hundre års skiftende restaureringsideologi, og representerer 1930-tallets idé om nyfortolkning, muligens med forblide i York Minsters portalløsning. Vår tids fokus på prosessuell bevaring, tradisjonshåndverk og gjenbruk, gir inspirasjon til konkurransen om nye dører for Vestfronten. Vi mener det mest meningsfulle og fremtidsrettede er å bevare de eksisterende dørene gjennom en nennsom restaurering, ombygging, utskifting og fornyelse, slik at sporene etter 1930-tallets provisorium og nesten hundre års endring- og vedlikeholdshistorie kan bevares for fremtiden. Dørene må forlenges i bunn, de må bygges om for å øke størrelsen på døråpningene, og de må gjennomgå en grundig restaurering og funksjonell oppgradering. Sporene etter tidligere og nye ombygginger og restaureringer vil i fremtiden være lesbare bak lagene av ny maling og utsmykning.

Jomfru Maria

Lapis Lazuli

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Blonder og smijern

Ida Ekblad foreslår å lage beslag i smijern på de gamle, nå blåmalte dørene.

Ekblad har i en årrekke latt seg fascinere av historiske kirker og domer som inkluderer samtidskunst, som for eksempel Sigmar Polke sin utsmykning i Grossmünster i Zürich og Henri Matisse-kapellet i Vence.

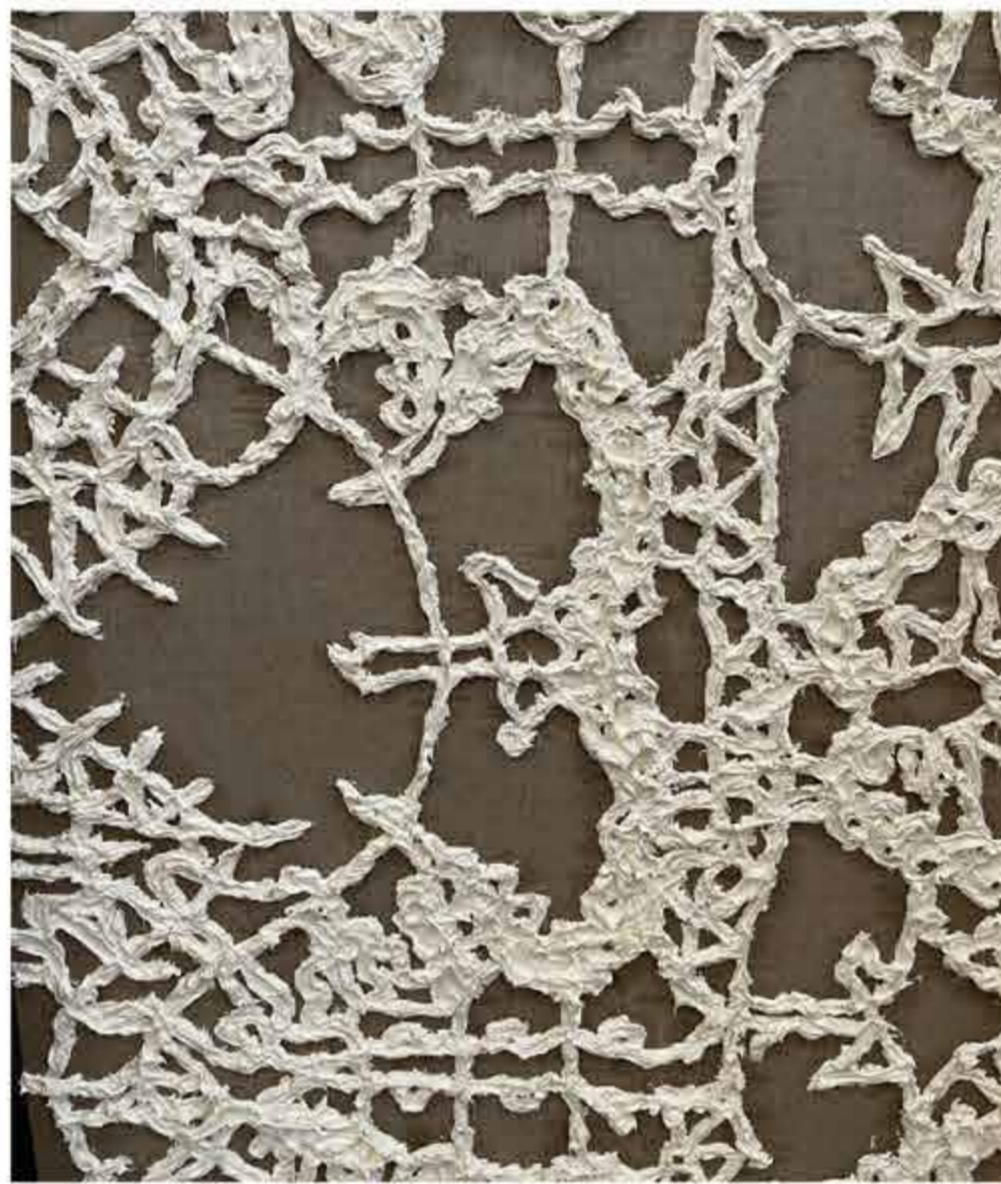
Dette tatt i betraktning, er det interessant å se hvordan Ekblad har arbeidet med utforming av blonder i ulike medier. Hun har jobbet med tradisjonene knyttet til liturgiske blonder og kniplinger etter å ha besøkt kirker i Italia, hvor hun har fotografert forseggjorte, håndlagde blonder fra 1600-tallet og tidligere. Historisk sett har blonder og kniplinger blitt brukt til å pryde altre, men også klær og andre kirketekstiler for å forsterke den visuelle estetikken i hellige rom og rundt religiøse seremonier. Blondemønstrene har ofte intrikate utforminger med religiøs symbolikk. Liturgiske blonder spiller en viktig rolle i uttrykket i kristen tilbedelse, de forener kunstnerisk ferdighet, tradisjon og hengivenhet.

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Ida Ekblad

Et tilleggspoeng ved Ekblads tilbakevendende blondemotiv er koblingen til tradisjonelt kvinneorientert håndverk. Ekblad er opptatt av å plassere seg i rom som typisk er forbeholdt mannlige kunstnere.

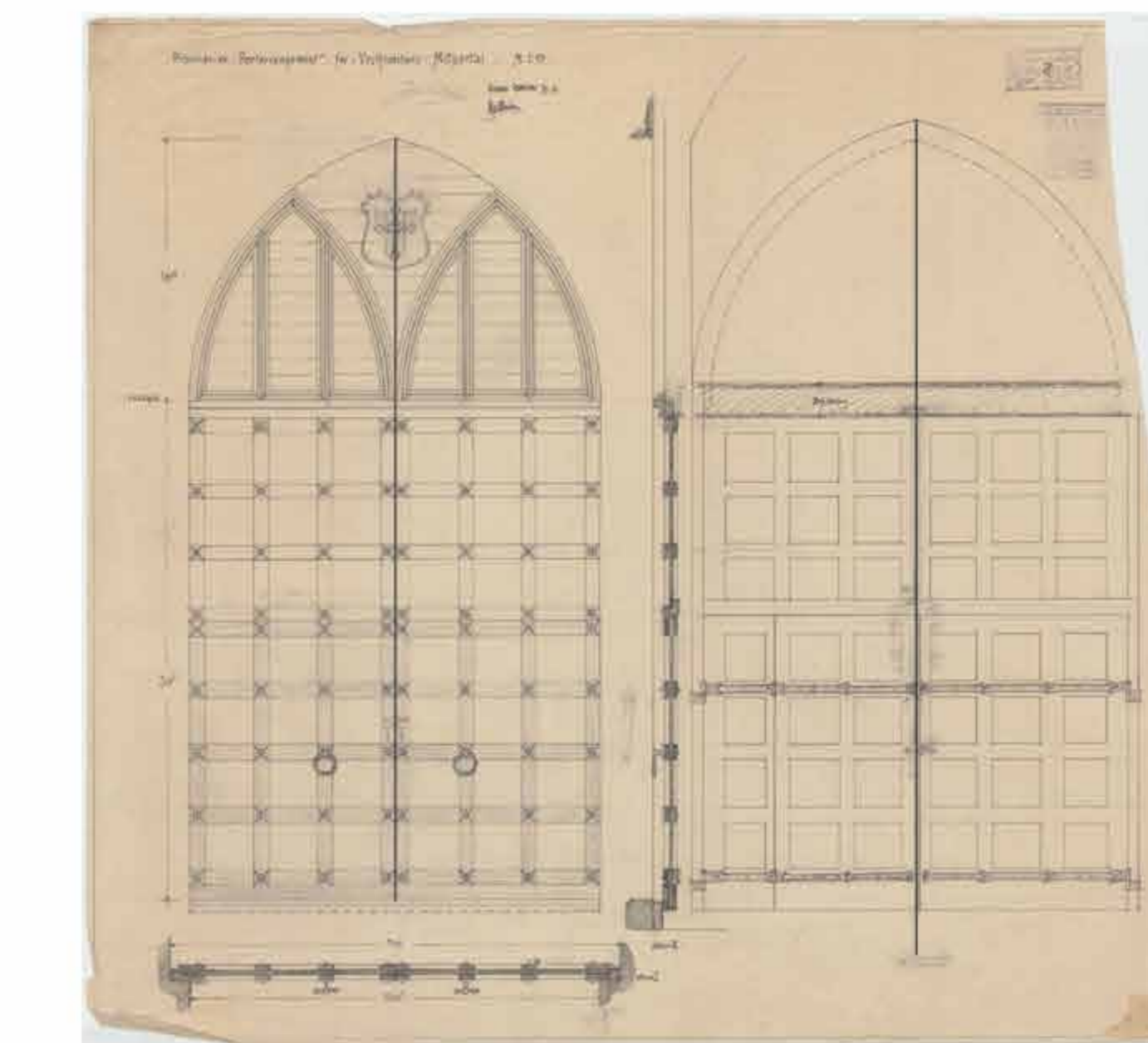
Dette gjør hun ofte gjennom bruk av monumental skala i både malerier og utendørsskulpturer, eller gjennom utforsking av 'maskuline' medier som bronse og jern. Samtidig opprettholder hun et tydelig feminint utseende, som inkluderer florisme, tekstiler, heroiske mangajenter; et variert knippe av symboler på 'femininitet'. Blondehekling var uløselig tilknyttet ekspertisen til svært dyktige håndverkskvinner, dette er et poeng Ekblad håper å hylle med sin inkorporering av detaljerte og komplekse blondemønstre.

Etter å ha jobbet med blonder og kniplinger i medier som maleri og støpejern i verk på blant annet Kunsternes Hus i 2021 og Kunsthalle Zürich i 2019, ønsker hun å utarbeide smijernsblonder som vil bevege seg over hele døren, inn og ut av kroker og krokar, og rundt eksisterende dørelementer. Formen på blondene vil være dynamisk og kan også anta organiske former.

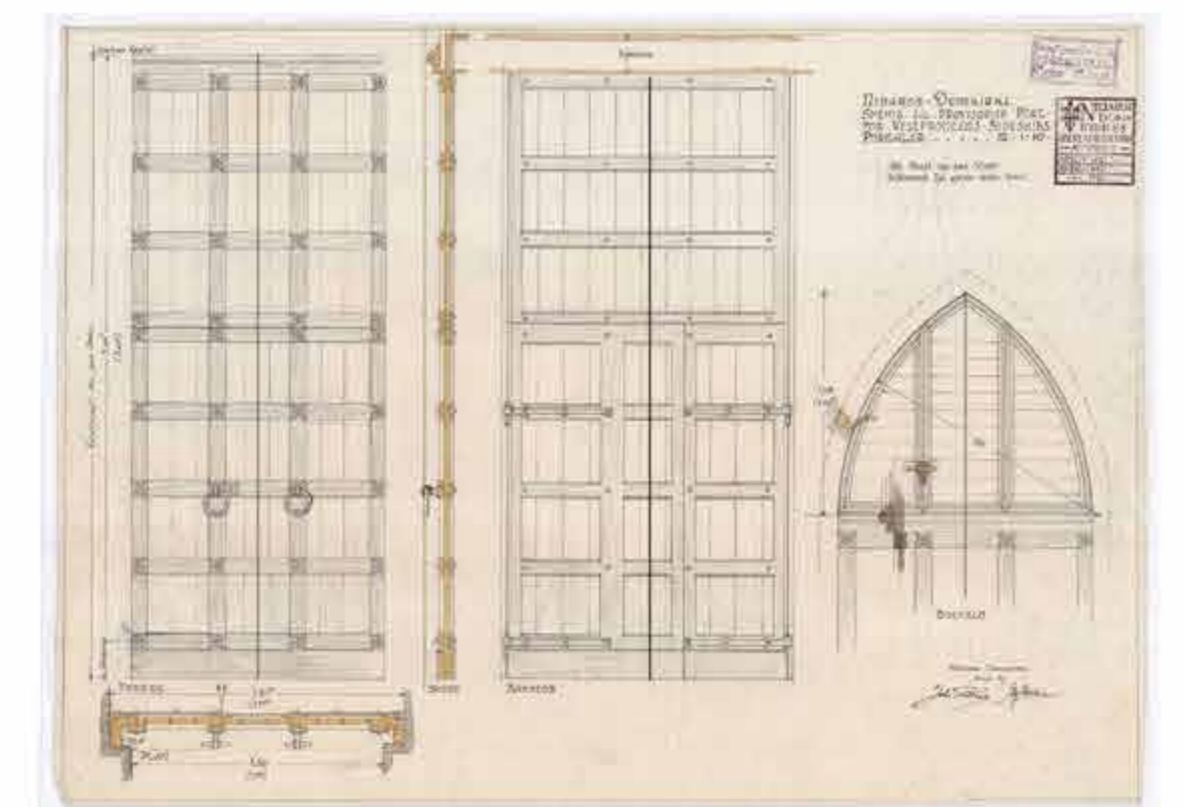
Ekblad anerkjenner på denne måten blondenes og kniplingenes historiske og betydning, men gjør det til sitt eget uttrykk ved å bruke dem på utsiden av kirken og som et første møte med en besøkende. Grepene med blonder på utsiden vil også fungere som en subtil justering av den patriarkalske tradisjonen som de fleste kirkebygg i utgangspunktet er knyttet opp mot.

Utsmykningen i smijern vil integreres i eller omkranses dørens funksjoner, som dørklinker og nøkkelhull. Dette kjenner man fra gamle kirkedører, inkludert på stavkirkene våre.

Ekblad har i det siste begynt å eksperimentere med emaljering av jern. Hun tenker at det kan fungere å emaljere noen mindre elementer på dørene, som små maleriske 'smykker' i sammenheng. I denne sammenheng vurderer hun også å integrere mindre elementer av hamret, pusset kobber, for å få inn noen gyldne punkter eller 'blink'.

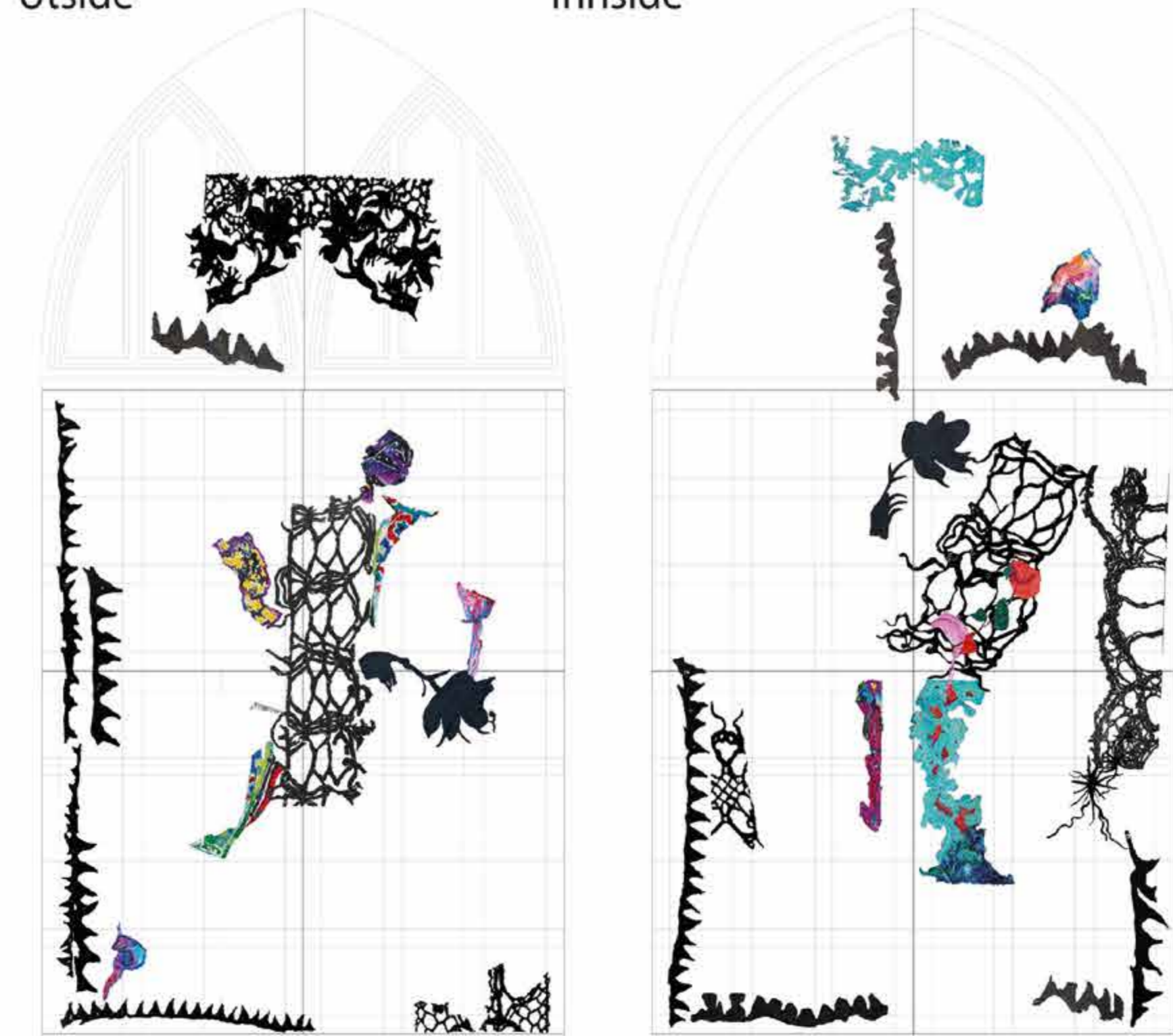
Dagens vestportal vestfronten

Dagens sideportal vestfronten

Utside

Innside

Eksempel / skisse Midportal

Praktisk

* Ekblad og Langdalen foreslår å male dørene på begge sider. De foreslår smijernsornamenter både på utsiden og innsiden av dørene slik at begge sider korresponderer, og de tre dørbladene fremstår som skulpturelle helheter.

* Ekblad og Langdalen foreslår å dele dørene hele veien opp, slik at de kan åpnes i full høyde ved seremonier og høytider.

* All restaurering og smijernsarbeid gjøres i samarbeid med Bygghytta.

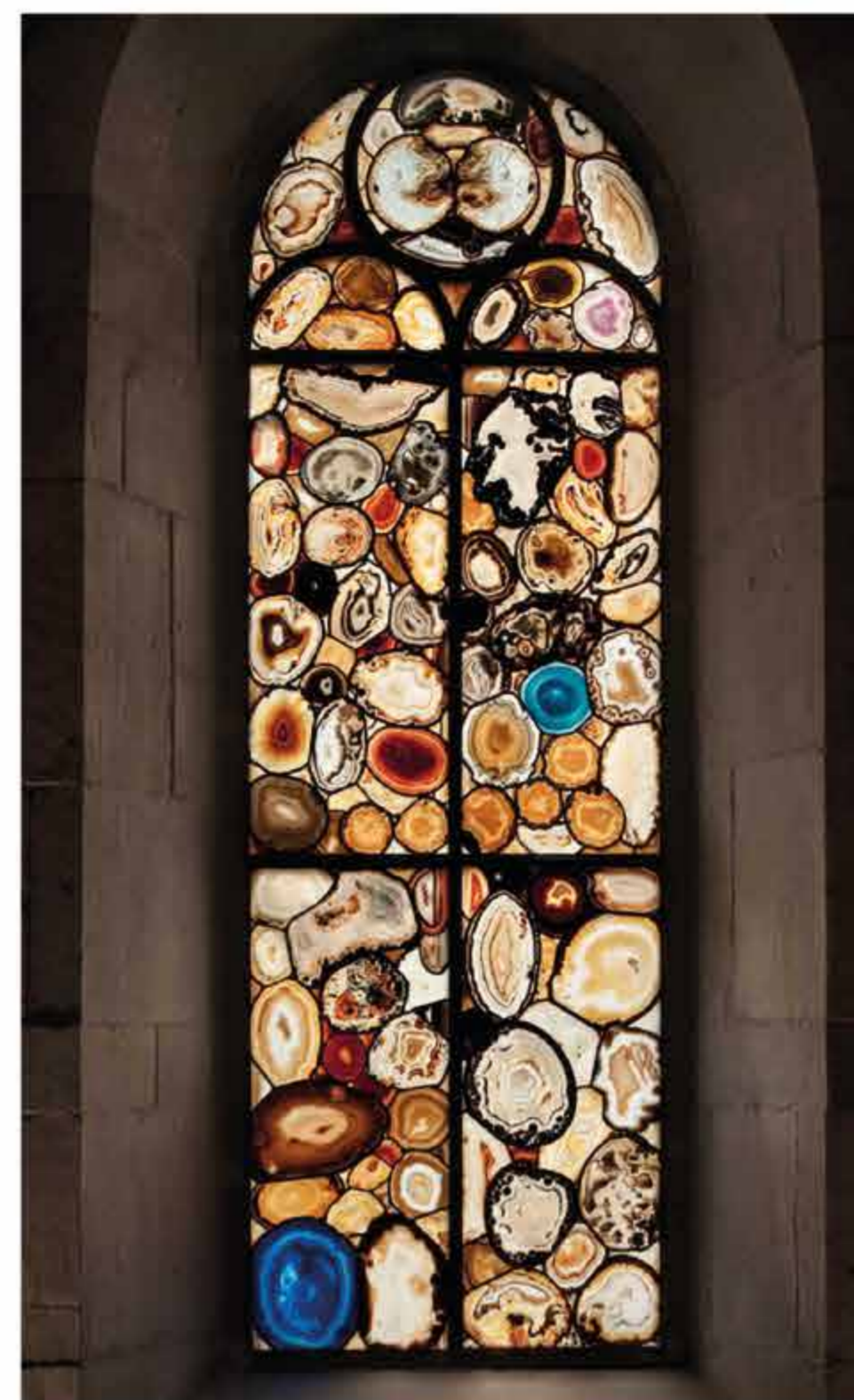
* Ekblad har nylig samarbeidet med verksted i Sveits og Storbritannia, disse kan bistå om emaljering er vanskelig å få til i Norge. Se referansebilder for historisk emaljering.

* Ekblad og Langdalens research peker mot at de eksisterende dørene bør gjenbrukes. Skulle dette vise seg å være vanskelig gjennomførbart er de også åpne for å tegne kopier eller varianter av de opprinnelige dørene, men fortsatt dekorert med smijernsbeslag.

* Dette er et første skisseutkast som forklarer visjonen. Et ferdig og grundig utarbeidet forslag vil utformes i tett dialog med oppdragsgiver og Bygghytta. Det ferdige forslaget vil inneholde like deler arkitekturhistorisk forskning fra Erik Langdalens, og kunstnerisk utforskning via Ida Ekblads kunstneriske univers.

* Det som visualiseres i dette bidraget er ment som eksempler og retninger for et ønsket formspråk. Det er først gjennom tett samarbeid og dialog med Bygghyttas håndverkere at de endelige formene blir satt.

* Det står skrevet i konkurranseteksten at vestfrontens nye dører skal ha en levetid på minst hundre år. Tsukomogami er en filosofi med sterk tilstedeværelse i japansk kultur. Den sier at ting og objekter får en egen sjel når de har eksistert i hundre år. Nidaros Domkirkes nåværende og provisoriske dører har vært en del av kirkens historie i snart hundre år.

Sigmar Polke

Henri Matisse

Eksempel på historisk emaljearbeid

Gjenbruk, smijern og kniplingert

Ekblad og Langdalen foreslår å bevare de eksisterende dørene til Nidarosdomen og utsmykke dem med smijern, smidd i Bygghytta, supplert med emaljerte maleriske detaljer. De originale dørene restaureres og males blå, inspirert av historisk kirkearkitektur. Dørene skal kunne åpnes i sin fulle høyde. Smijernsbeslagene,

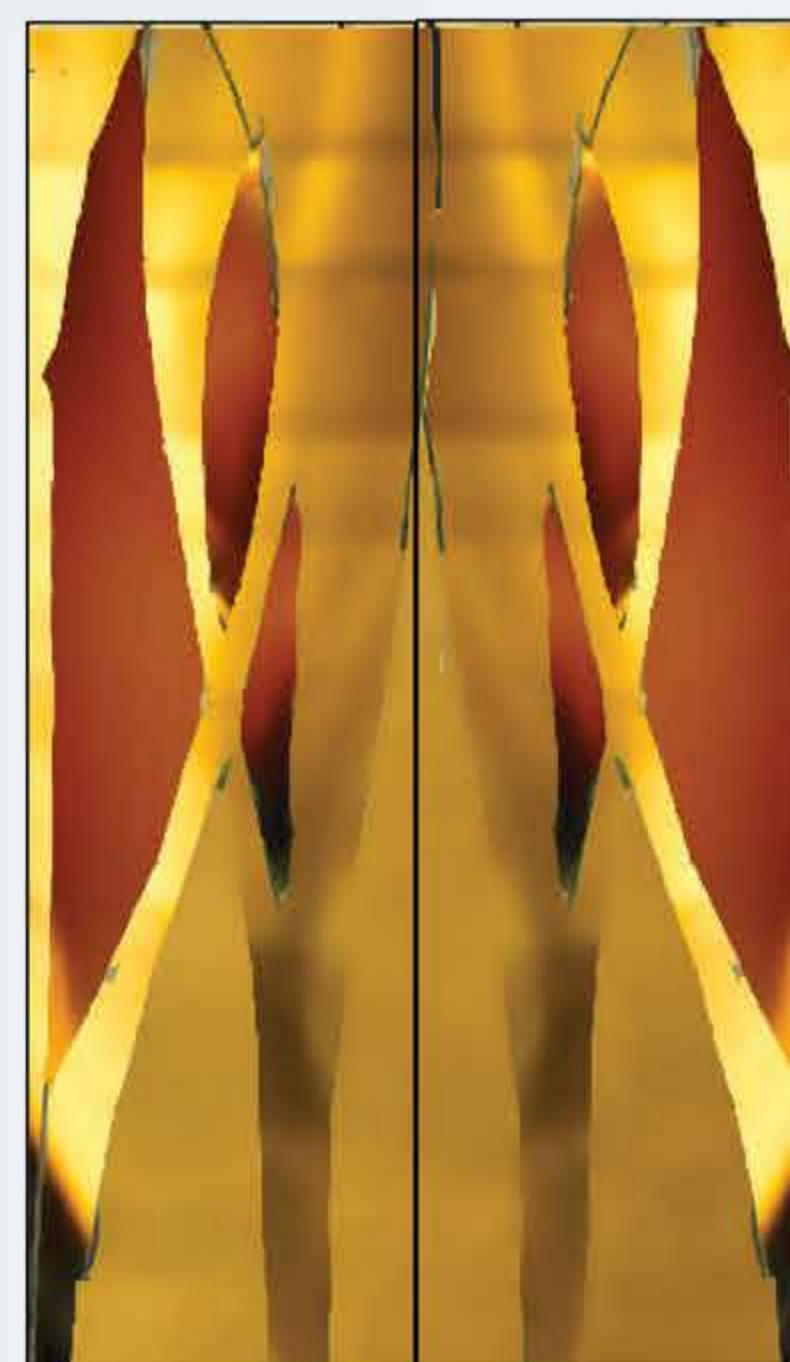
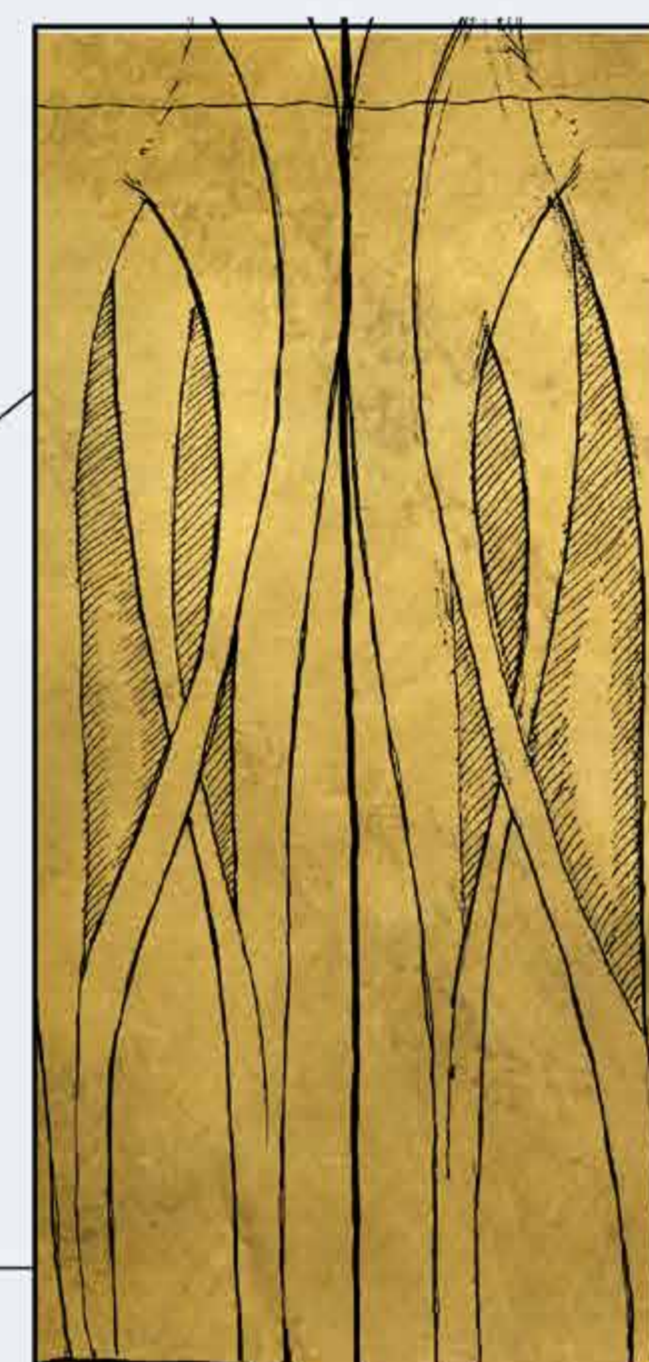
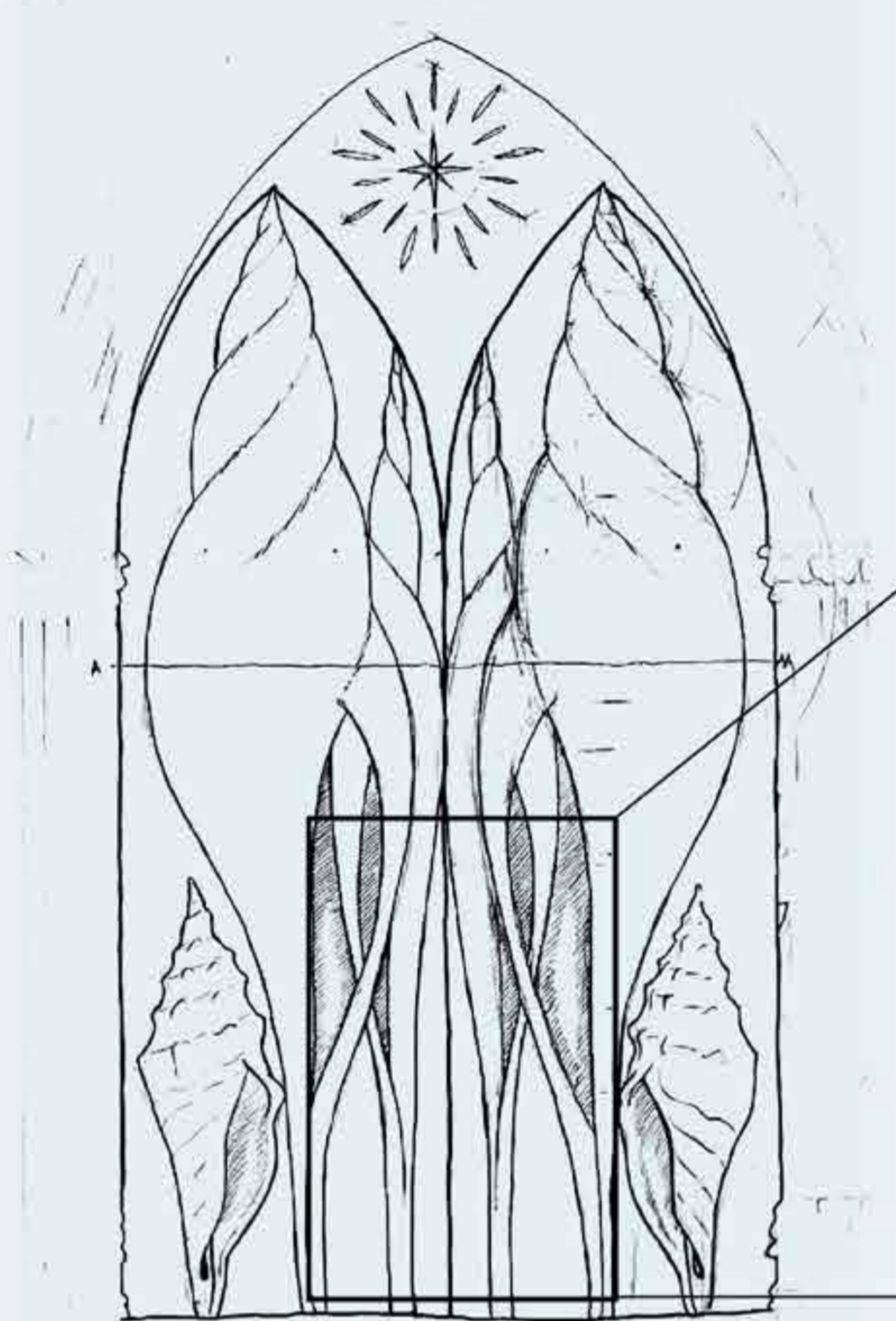
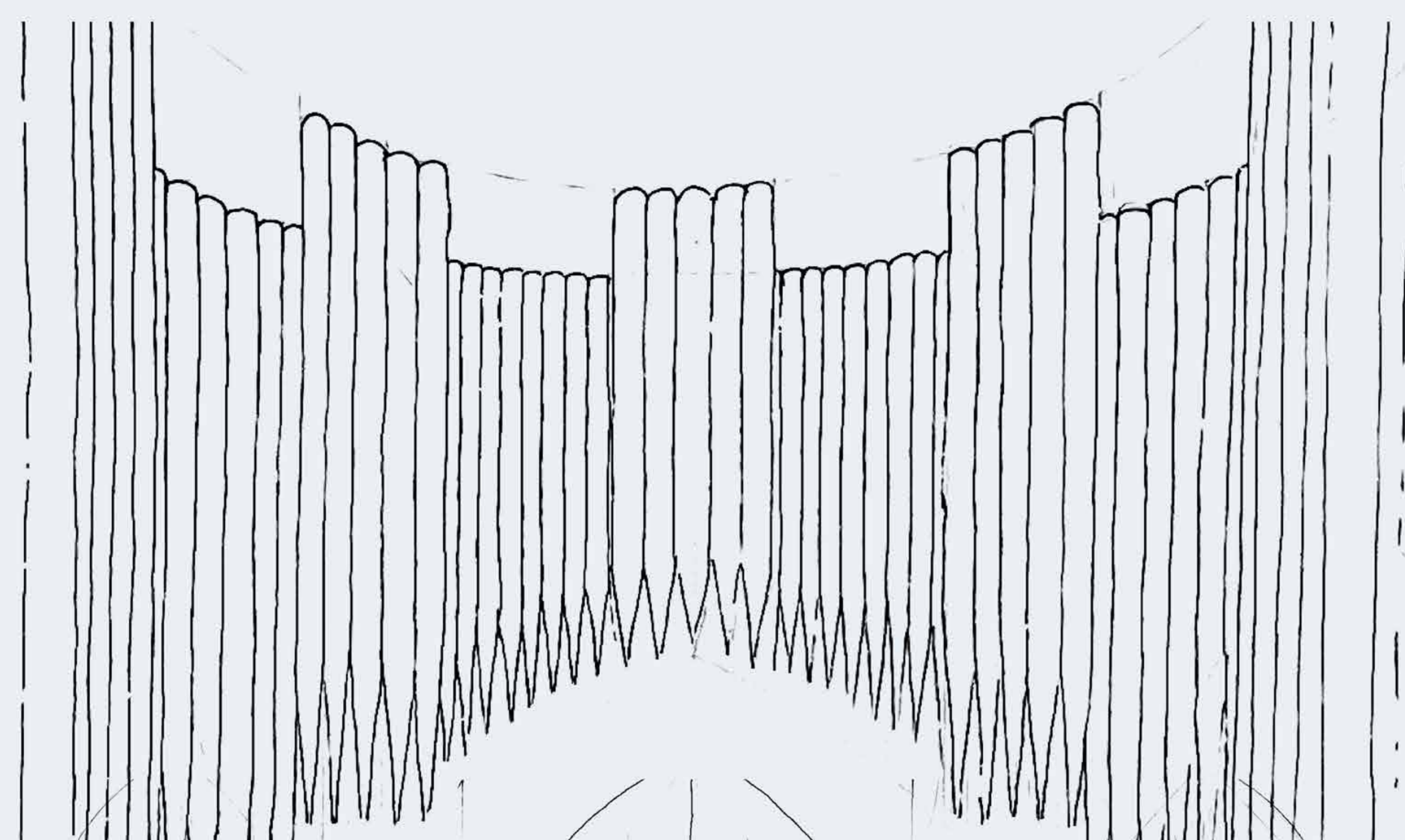
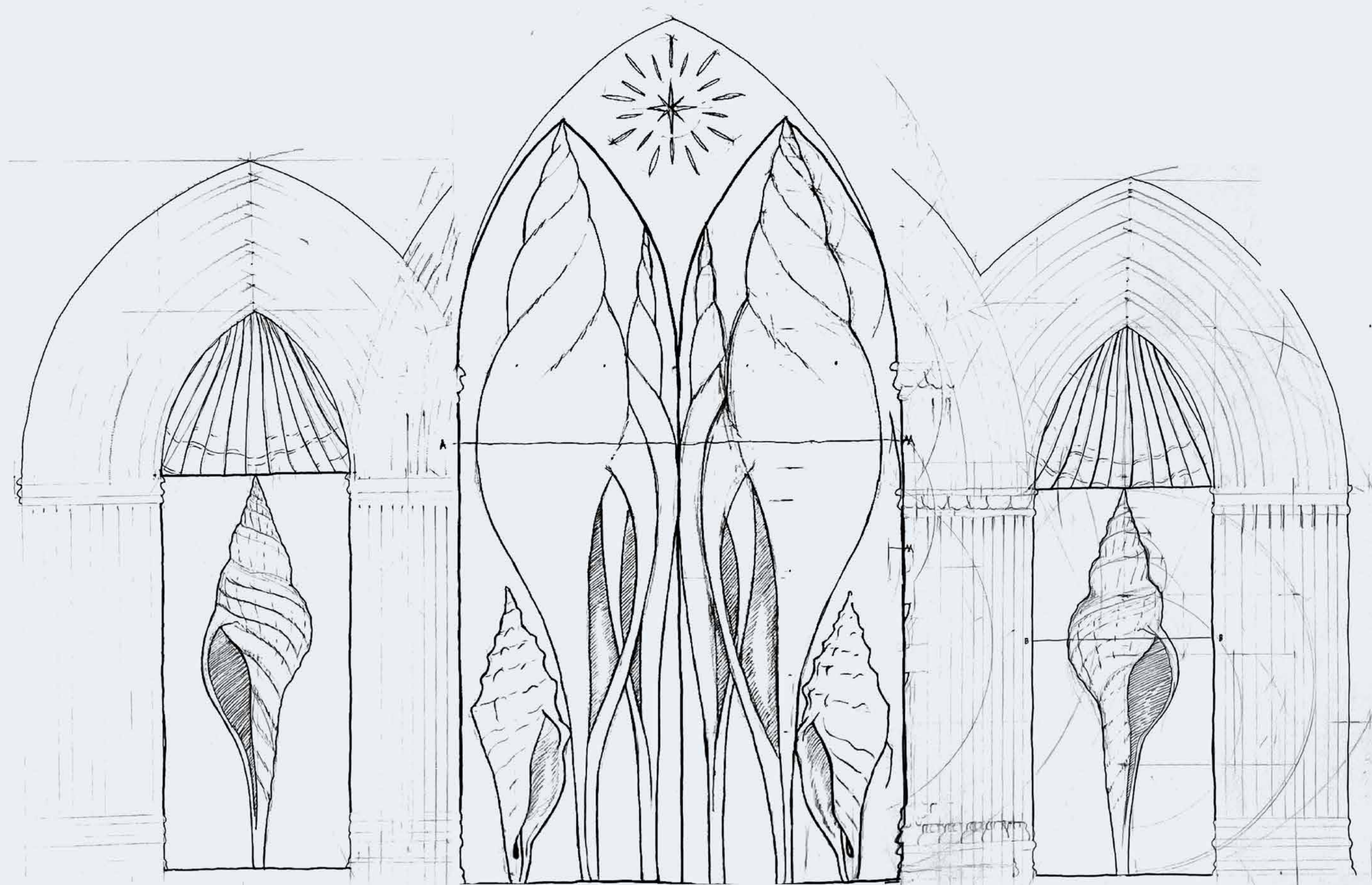
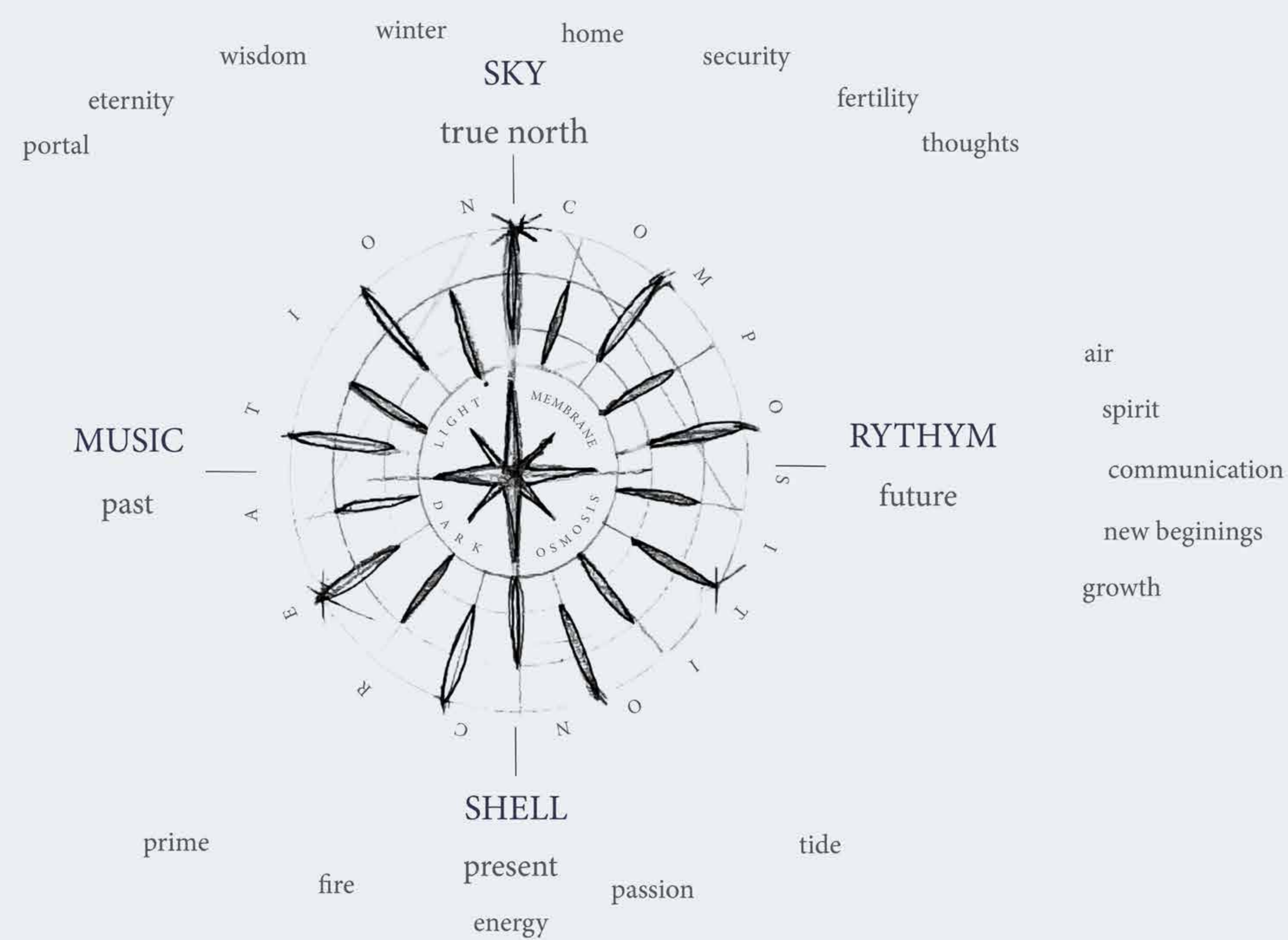
med formspråk fra Idas kunstnerskap, vil dekorere dørene og skape en dynamisk og inviterende overflate. Ekblad har studert tradisjonene knyttet til liturgiske blonder og kniplinger, som ofte har intrikate utforminger med religiøs symbolikk, samt en feminin forankring. Forslaget legger vekt på gjenbruk og

integrasjon av tradisjonelt håndverk. De eksisterende dørene vil fortsette å være en del av kirkens historie, og bidra til en rik visuell opplevelse både utvendig og innvendig. Forslaget håper å skape et kunstverk som folk ønsker å ta på, og som går i dialog med kirkens historie og omgivelser.

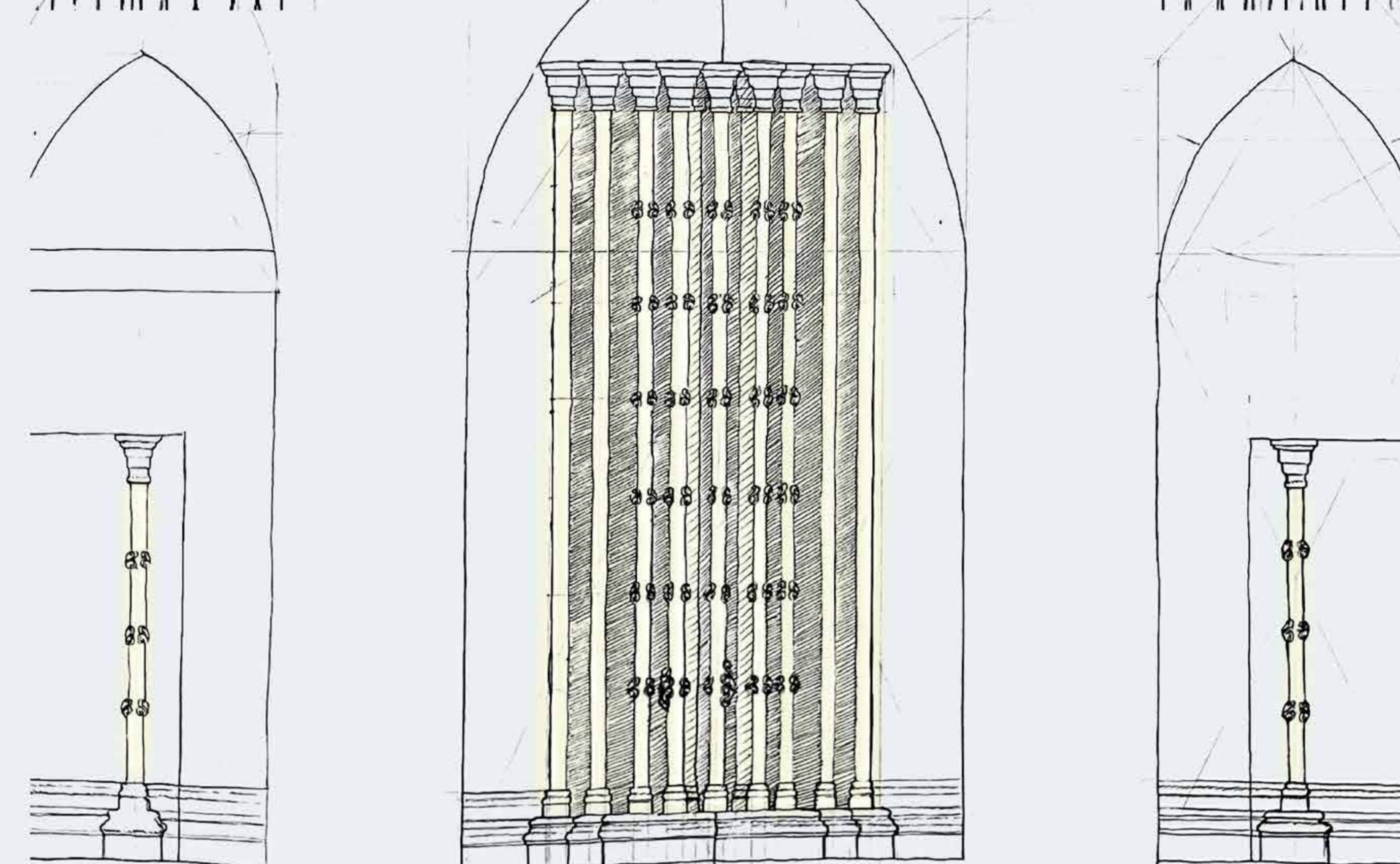
STELLA POLARIS

Stella Polaris er vores ledestjerne. Den har siden tidernes morgen vist os mennesker retning om det er på vores vej over havet igennem natten eller på symbolsk vis når vi er faret vild i vores indre landskab.

Dørenes ydre overflade laves i hamret messing. Den æstetiske vision for dørene er at sammenholde det rene og subtile og dog bærende af imponant mægtighed.

Funktionalitet og Åbninger. Et stort dørhåndtag byder alle velkommen i kirken.

Den rytme af marmorstænger der præger ydersiden af kirken, bliver på Indersiden af kirkedørene oversat til lysende rør i formationer.

08

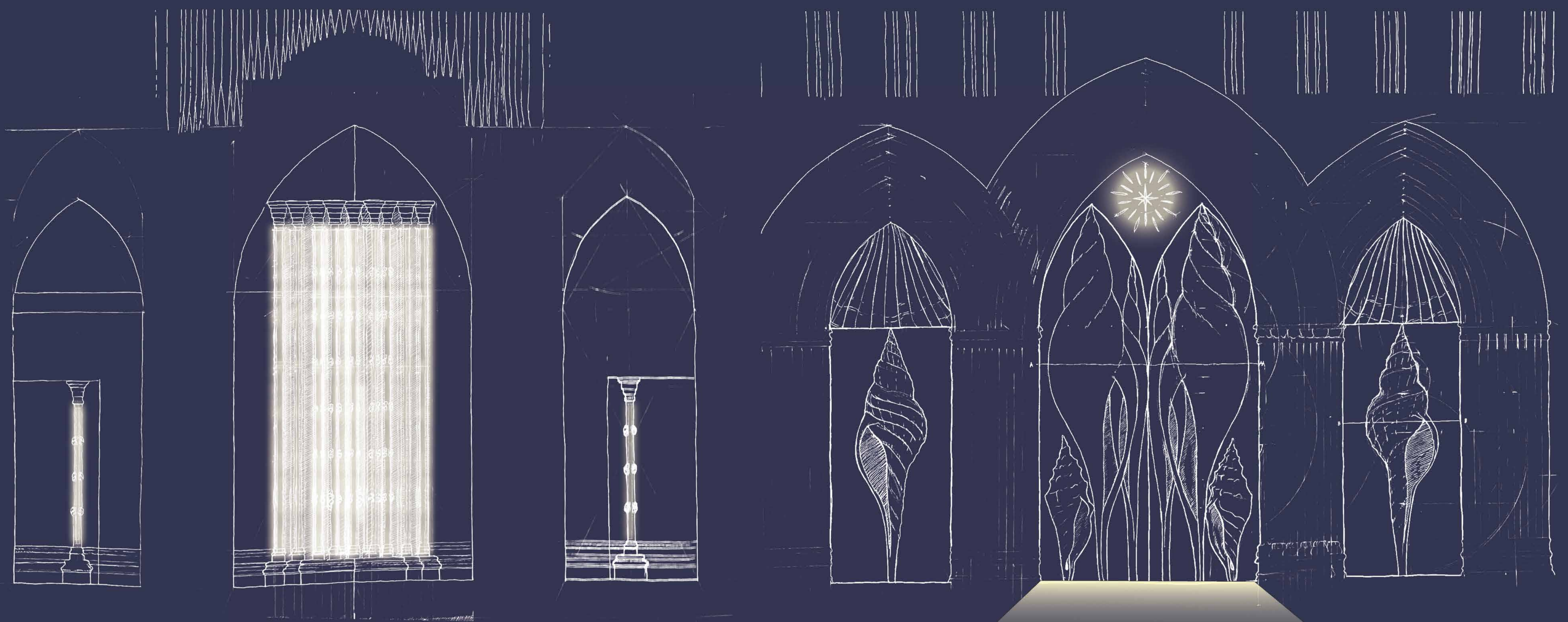
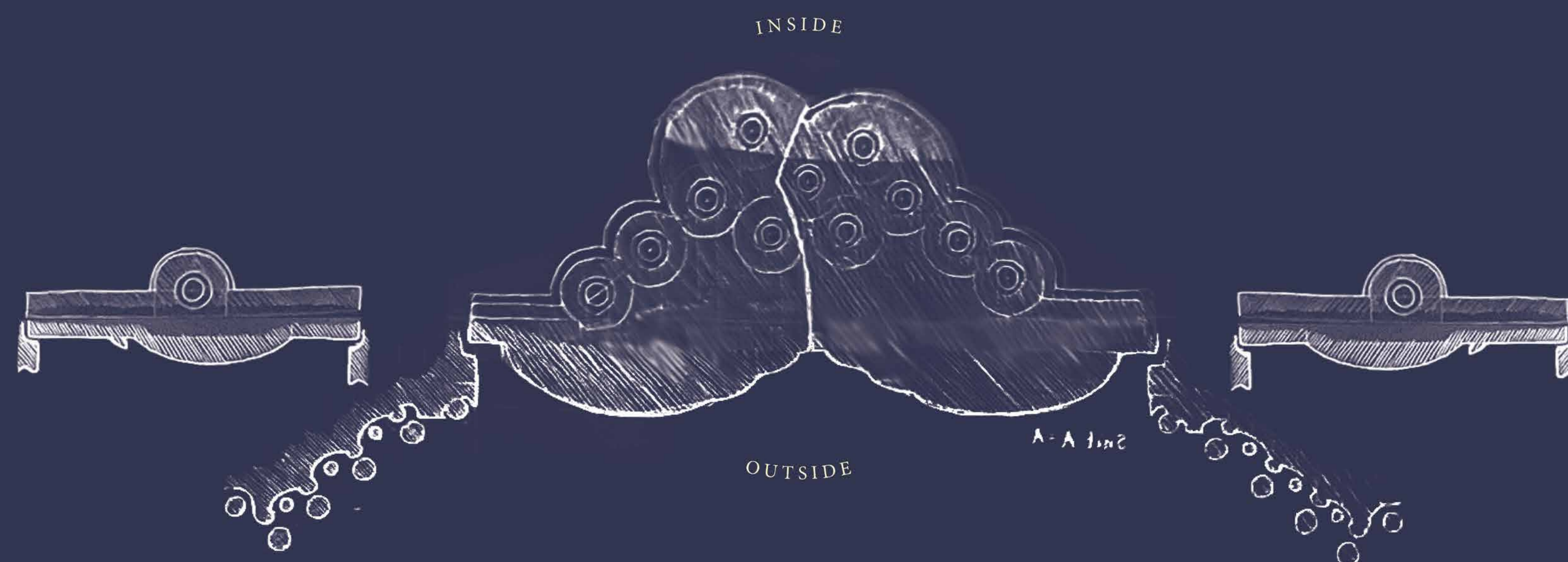
Kirstine Roepstorff [DANMARK]

Kirstine Roepstorff (f. 1972) er en dansk billedkunstner som bor og arbejder i Fredericia. Roepstorff har lang erfaring med kunstnerisk arbejde i offentlige rum og har gjort en række omfattende offentlige projekter siden hun gik ud fra Det Kongelige Danske Kunstakademi i 2001. Roepstorff har hatt en aktiv udstillingspraksis og repræsenterede Danmark på den 57. Veneziabiennalen med udstillingen «INFLUENZA: Theatre of Glowing Darkness» i 2017. Hun har også været aktiv i Norge, hvor hun bl.a. har udstillet og er repræsenteret i Nasjonalmuseets samling og har utført verket Cosmic Dance for Fjellhamar skole i 2021.

STELLA POLARIS

NIGHT VISION

LYSET

Lyset i Nordstjernen er temperaturfølsomt. Desto koldere termometret viser, desto klarere og mere lysende stråler stjernen. Lyset igennem den store dør siver ud og kan ses fra pladsen, når der er aktivitet i kirken. Lyset på indersiden af dørene, kan justeres i intensitet og farve. Det kan tilpasses årstiden, højtiden og kirkens momentane behov.

MØRKET

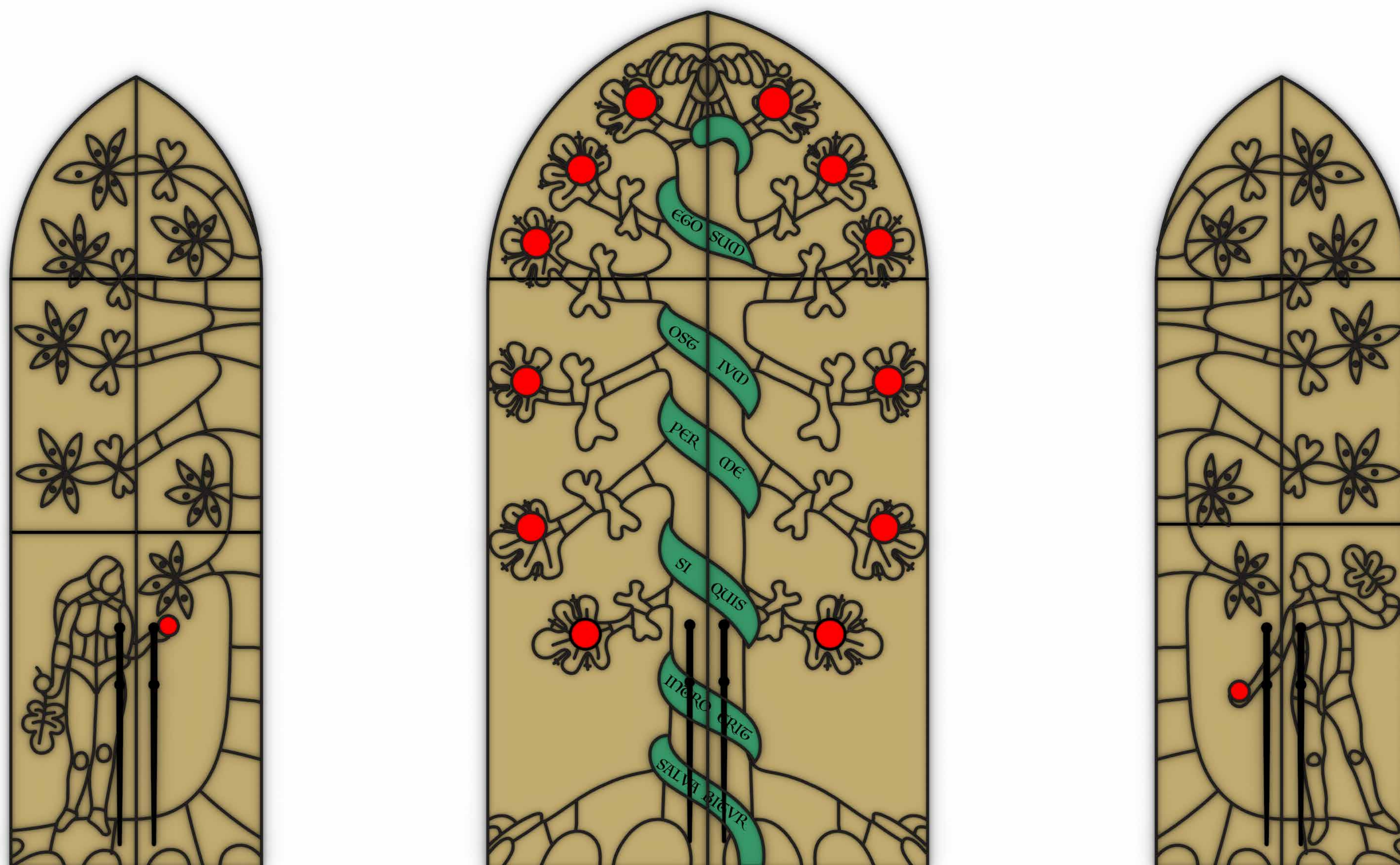
Kirkes døre stråler og gløder. I de mange af årets mørke timer, lyser dørene udvendigt og indvendigt og sender signal til de forbi-passerende på torvet, om at kirken er åben, og at der er aktivitet i kirkerummet. De, der opholder sig i kirken, vil opleve, at dørene er membranen mellem den ydre - og den indre verden.

Stella Polaris

Porten til det høye Nord. Lys og klang. Komplexitet og enkelhet. Over de sentrale dørene lyser Nordstjernen når mørket senker seg. Nidarosdomen kan betraktes som en symbolsk terskel, en åpning til det store Nordriket. Konkyljen er en gave fra havet. Et magisk objekt, som sender ut endeløs musikk fra fjerne land

og fra havets mystiske dyp. Konkyljens strukturer er selve begrepet på naturens gjennomgripende intelligens, orden og skjønnhet. Konkyljen er tid og rom, den er klang i harmoni formet i et nesten sublimt objekt som rommer stor kompleksitet i den fineste enkelhet. Spiralstrukturen til konkyljen symboliserer

uendelighet. Sett i sammenheng med Nidarosdomens billedlige og karakterfylte fasade, er det vanskelig å ikke oppleve konkyljene som abstraksjoner over menneskelig representasjon.

09

Marius Engh [NORGE]

Marius Engh (f.1974) er født, bor og arbeider i Oslo. Han er billedkunstner, og arbeider med utgangspunkt i gjenstander og fortellinger knyttet til interiør, arkitektur og tegnlære (semiotikk). I tillegg til at han stiller ut aktivt i inn- og utland, har han utført verk for Toldirektoratet i Oslo (2020), samt Ørland Flystasjon i Trøndelag (2022). Engh har en mastergrad fra Kunsthøgskolen i Oslo, som han fullførte i 2002.

Kunnskapens tre / Tre kors på Golgata

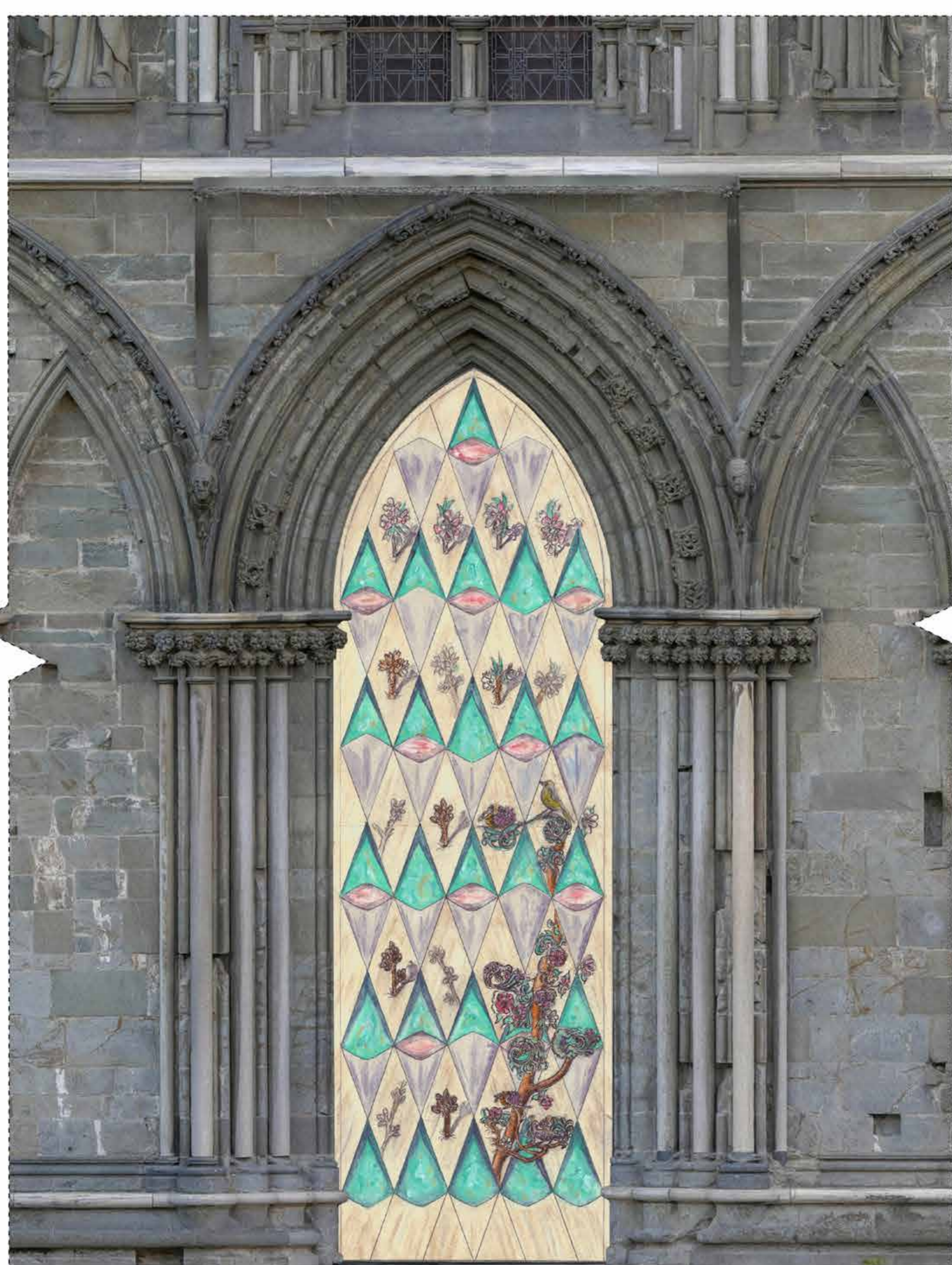
Engh betrakter dørene i Vestfronten som et tosidig triptykon i hans forslag, kjent fra middelalderens altertavler. Motivene han har valgt å arbeide fram er lagvise og sammenstilte fremvisninger av dualitet og treenighet fra kristen symbolikk og ikonografi, med fokus på treet's symbolske betydning. Kunsten

på dørene går i dialog med fasadens eksisterende tematikk, som billedlig og arkitektonisk er strukturert rundt idéen om et tre. Treet, som samler og forgrener figurer i det kristne landskapet, symboliserer spirituell vekst. Forslaget skildrer Eva og Adams møte med Kunnskapens tre, mens baksiden av dørene har korset

sentralt, omgitt av mønstre som representerer den guddommelige treenighet, kirkerommets oktagonkapell, døpefonten, og helgenen Olavs skrud.

Materialer: Gran, smijern, glass, bronse, maling og forgyldning.

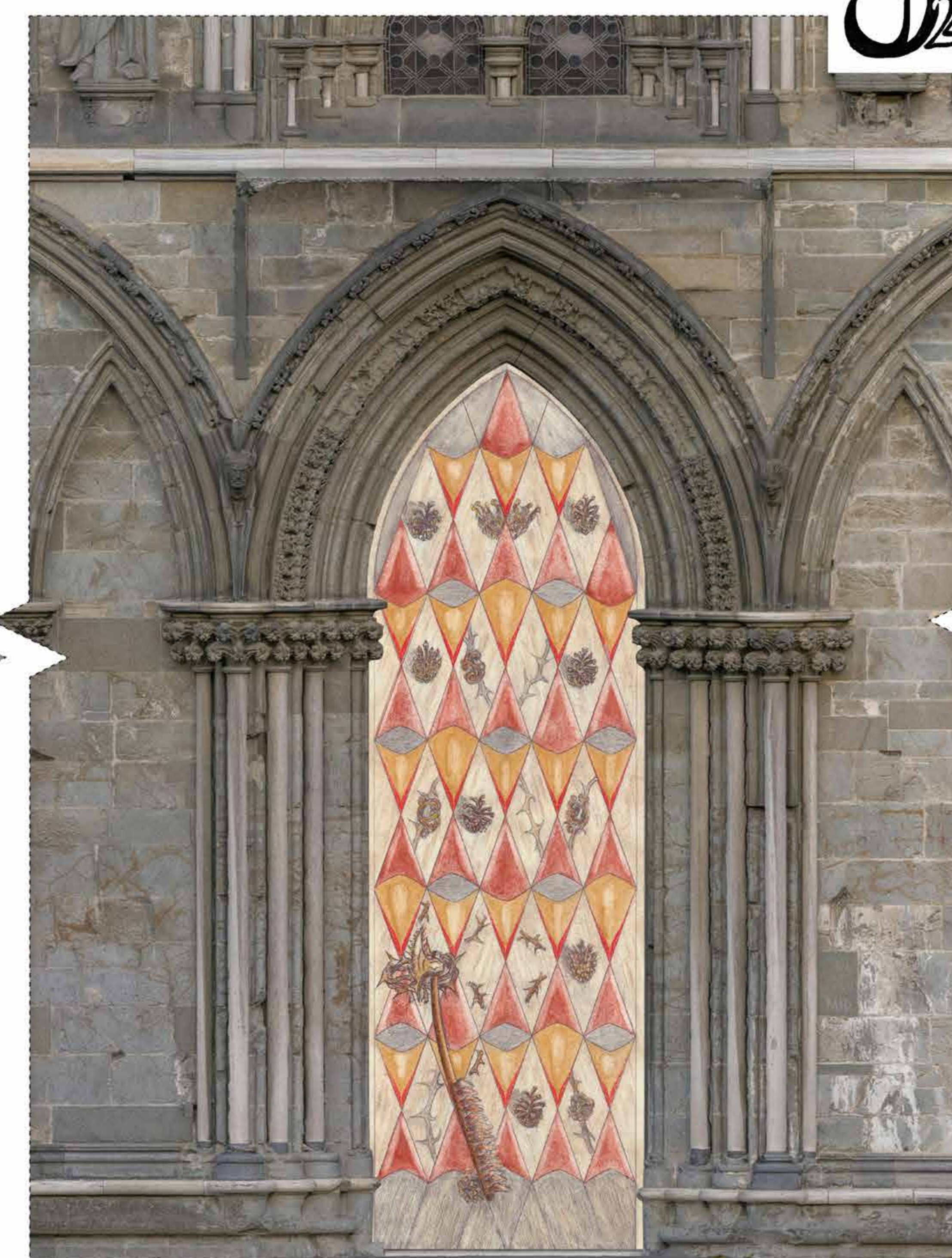
FADEREN

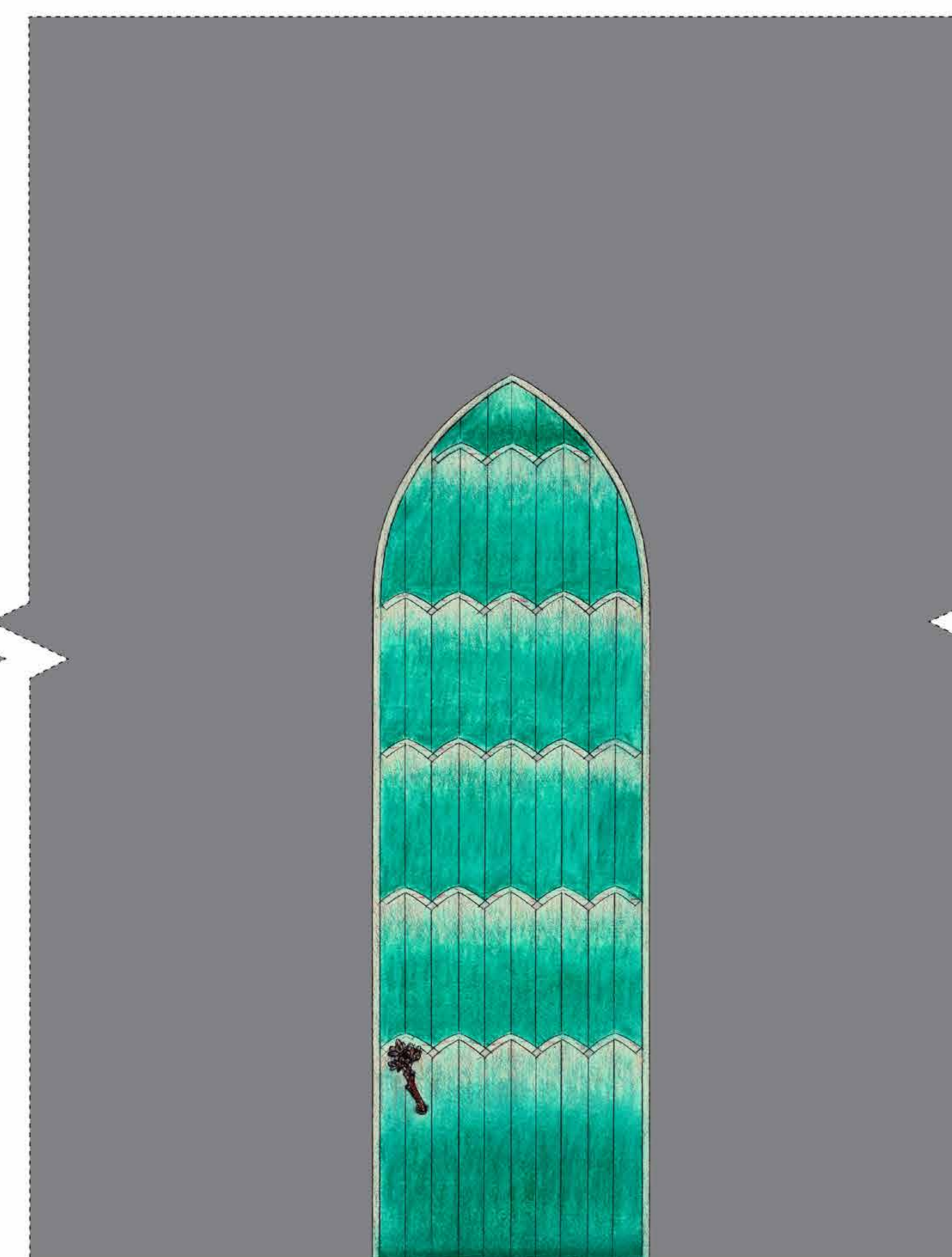
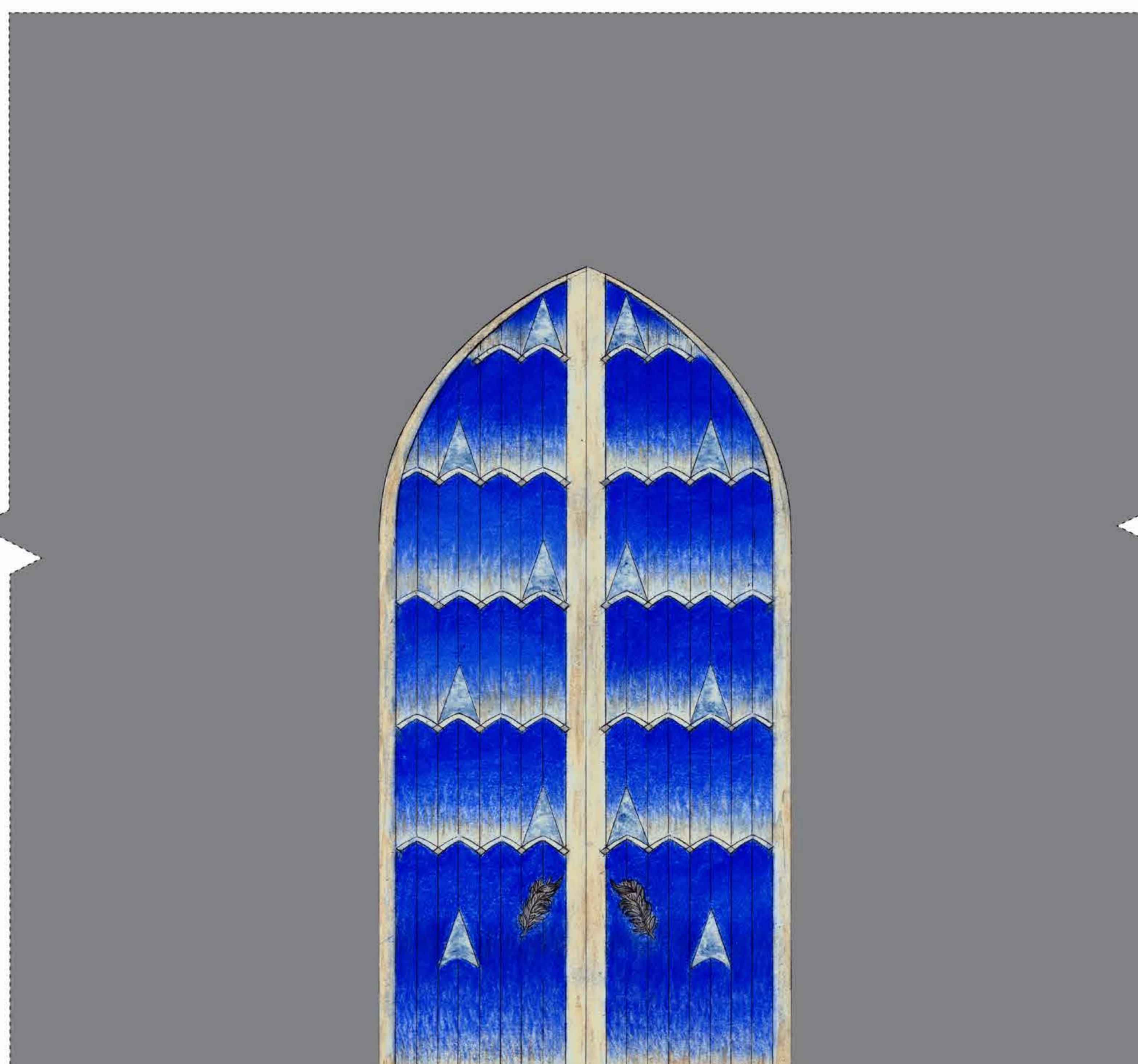
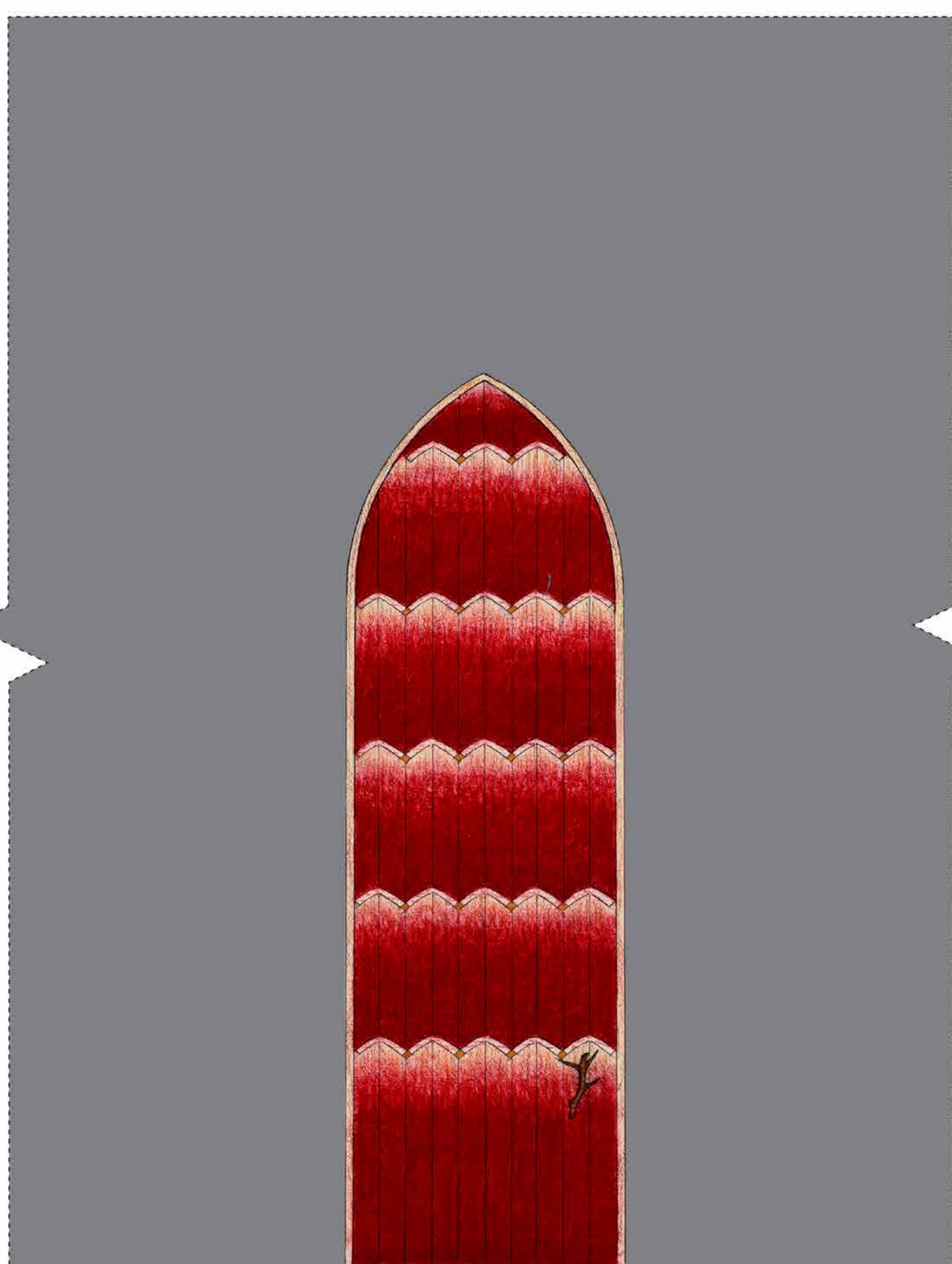
DEN HELLIGE ÅND

SONNEN

Utvendig

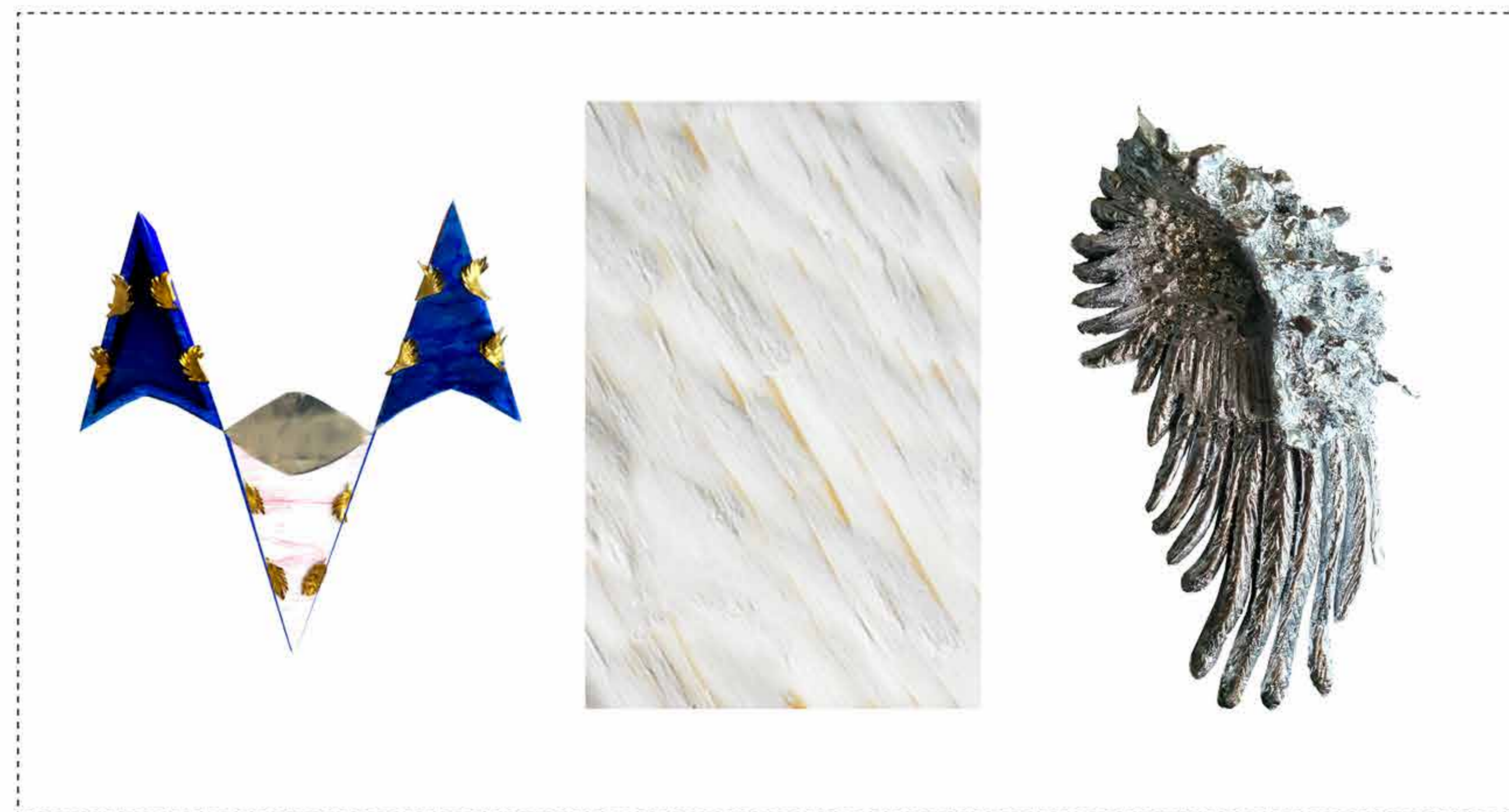
Innvendig

10

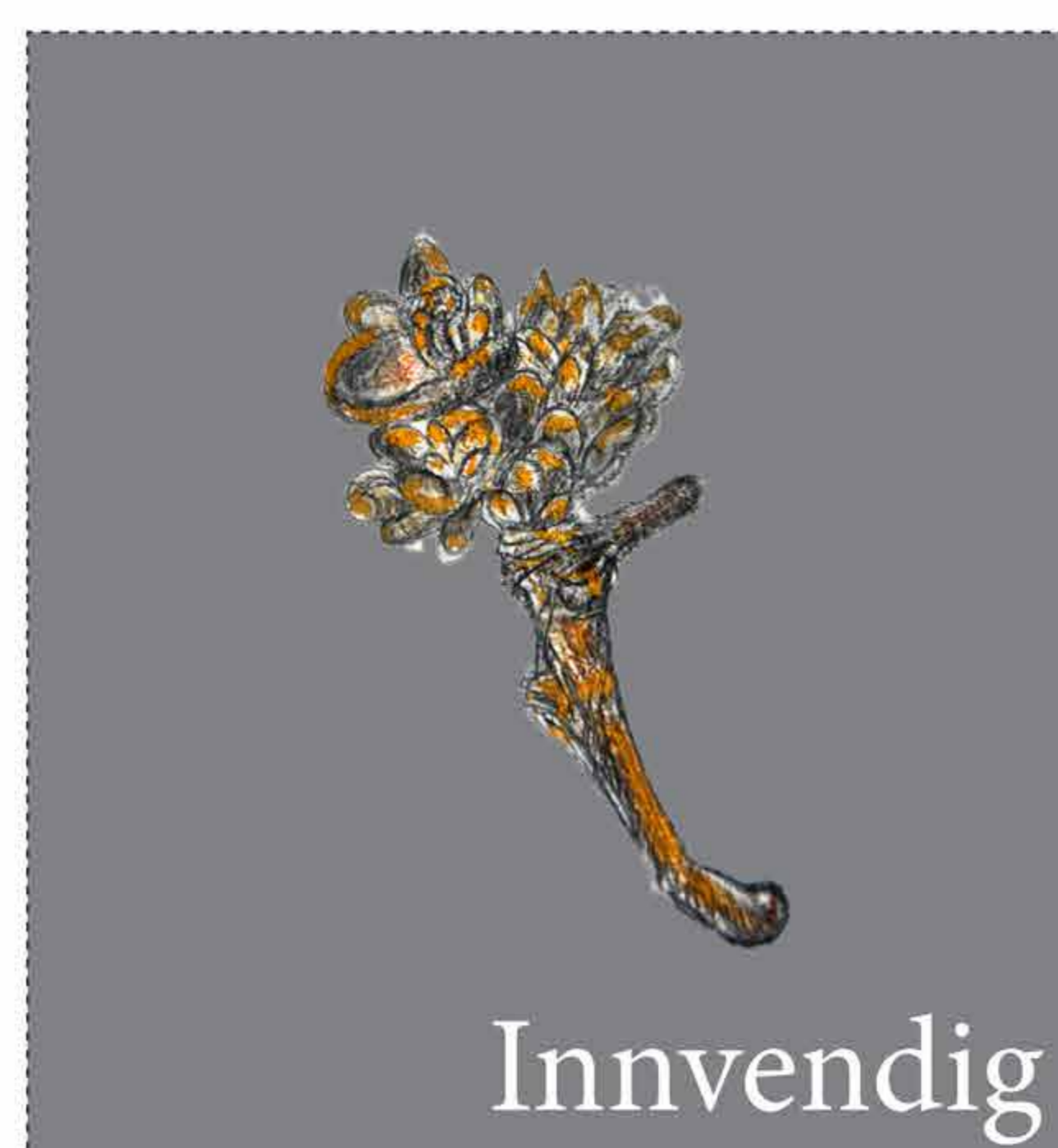
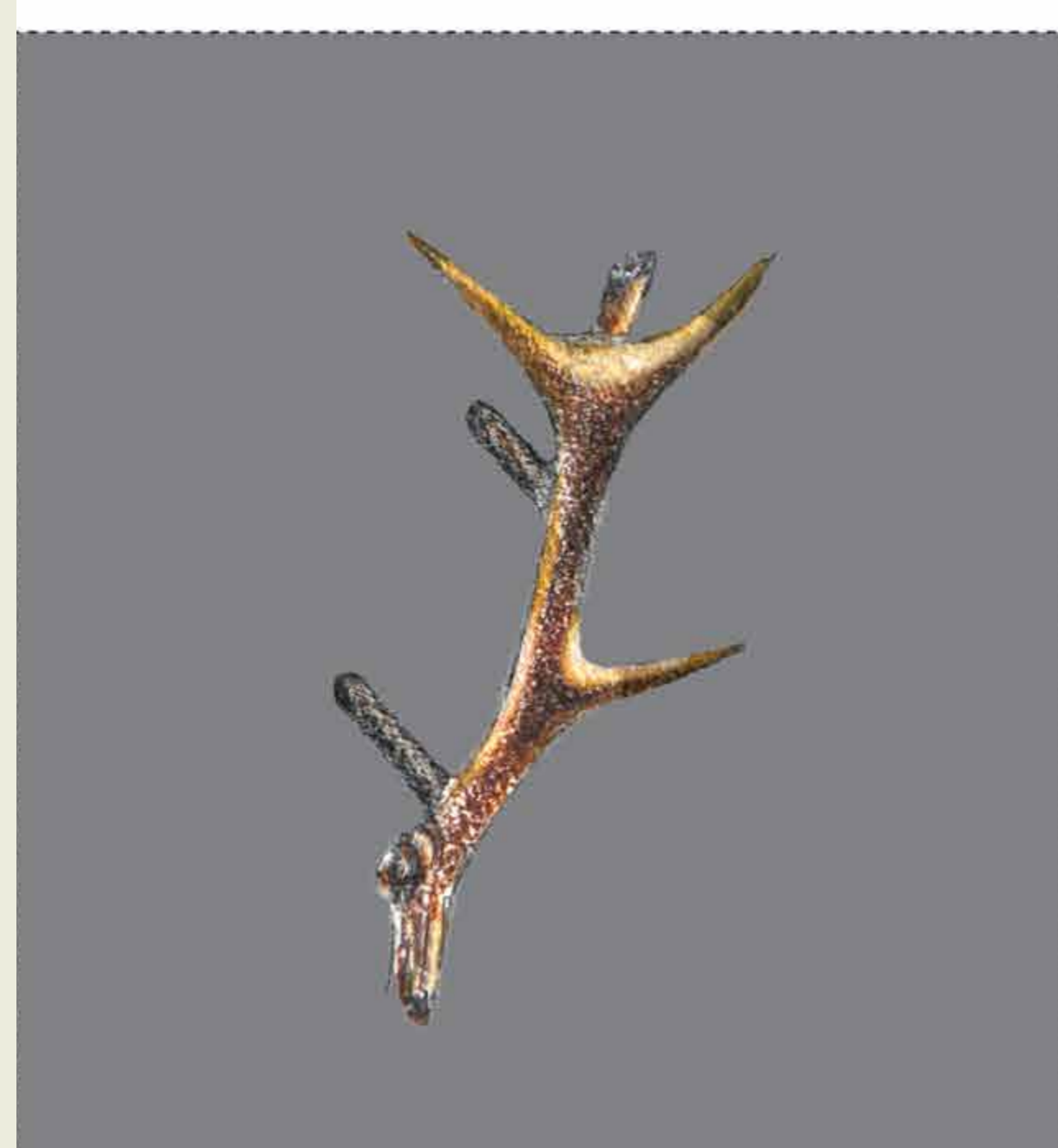
Peter Sutton [NORGE]

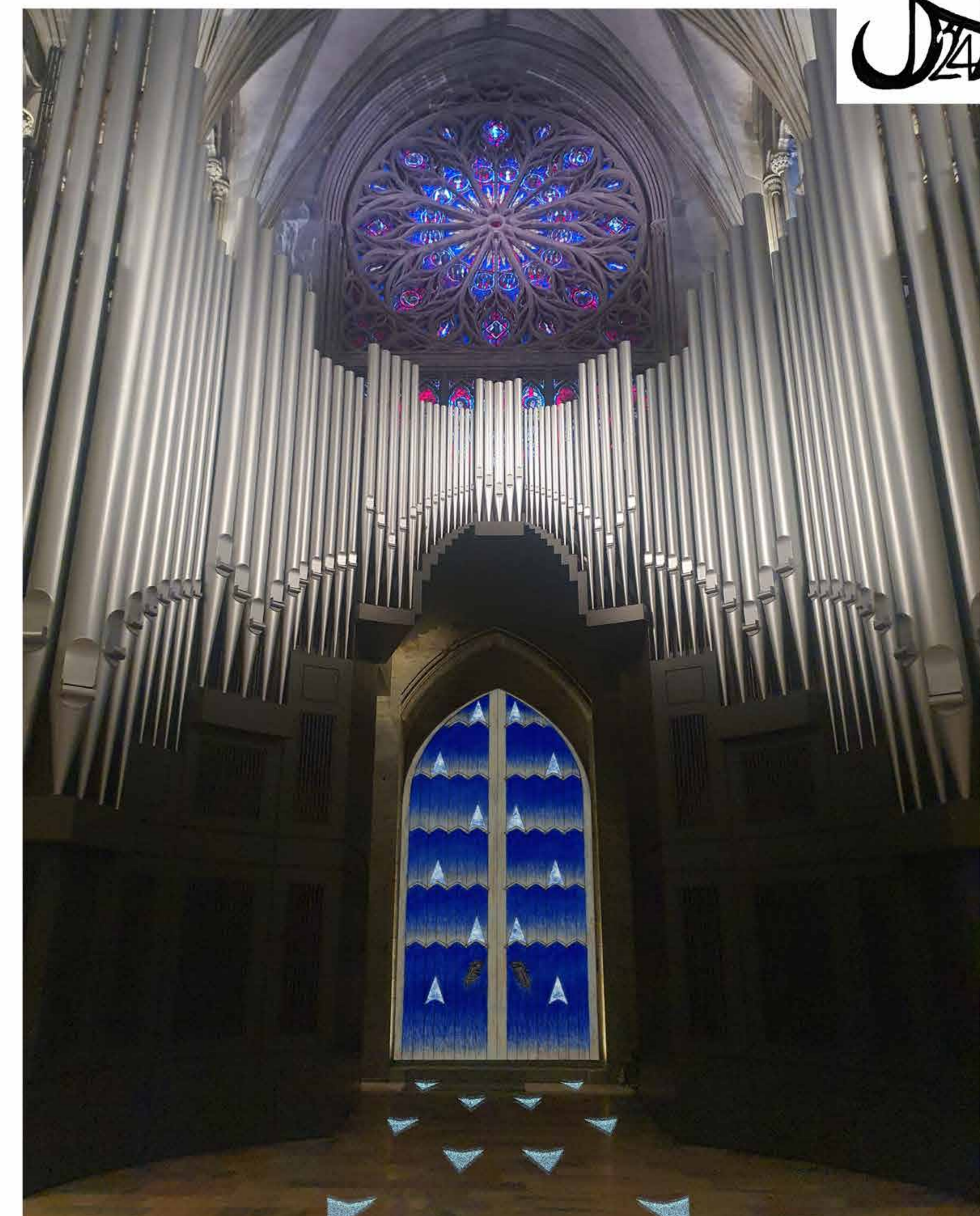
Peter Sutton (f. 1967) er opprinnelig fra Norwich, England, og har vært bosatt i Trondheim i over 20 år. Han er utdannet ved Norwich School of Art og Swansea College of Art i Storbritannia. I 2023 presenterte han sin separatutstilling "Flashbacks" på Trondhjems Kunstforening. Sutton har også deltatt i en rekke gruppe- og separatutstillinger både nasjonalt og internasjonalt. Hans arbeid i offentlige rom består blant annet av kunstverk for Hønefoss kirke i 2017 og Sankt Marien Kapellet i Greifswald, Tyskland, i 2021.

Utvendig

Innvendig

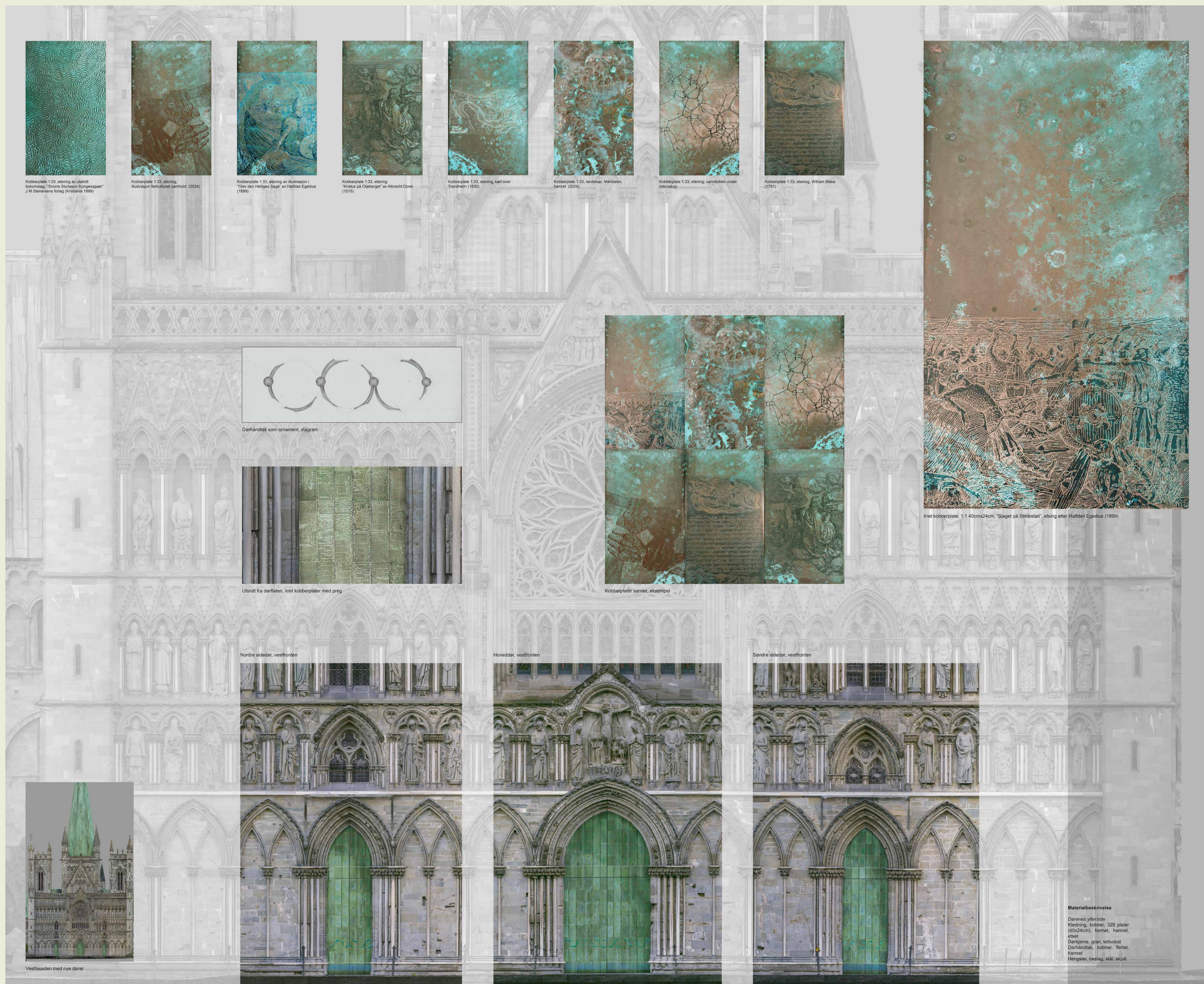
Trilogi – Et løft

Dørenes komposisjon er basert på geometriske figurer i vestfronten. Disse neogotiske formene er gjort tredimensjonale, omkranset av symbolske fortolkninger fra vestfronten. Rik materialvariasjon i detaljene innbyr til intimitet og taktilitet. Formene er symboler som åpner for tolkning. De henspiller til den gotiske, didaktiske tradisjonen på en ny måte

som tidvis reflekterer formspråket fra Nidarosdomen.

Venstre: «Faderen» – Natur, blomstrende tre og knopper i blomst. **Midten:** «Den Hellige Ånd» – Himmelen med englevinger som håndtak man kan stå under. 12 lysåpninger. **Høyre:** «Sønnen» – Smerte og lidelse. St. Olavs øks er dørhåndtak.

Materialer: Lokal gran, smedarbeid, metallstøping. Aluminium, messing, bronse, kobber som taket, rustfritt stål. Norsk marmor som i fasaden og gulvet, farget glass som rosevinduet, treskjæring, bladgull, ormolu, pigmenter.

Kopperplate 1:33, etsning av Usain Bolt
"Usain Bolt" av J.M. Stenvers forlag (Krisolan 1899)

Kopperplate 1:33, etsning
Illustrasjon for kulturbrev (2024)

Kopperplate 1:33, etsning av Illustrasjon i
"Om den hellige saga" av Halvdan Egehus
(1899)

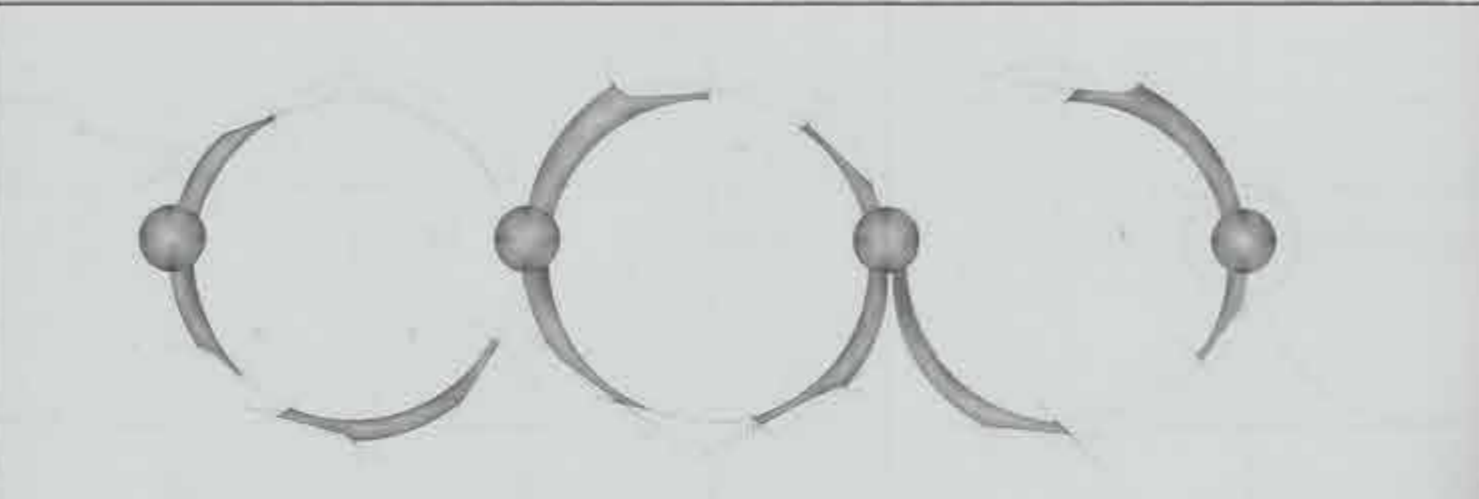
Kopperplate 1:33, etsning
"Kvinnas på Dybbø" av Adrecht Clöver
(1916)

Kopperplate 1:33, etsning, kart over
Trondheim (1930)

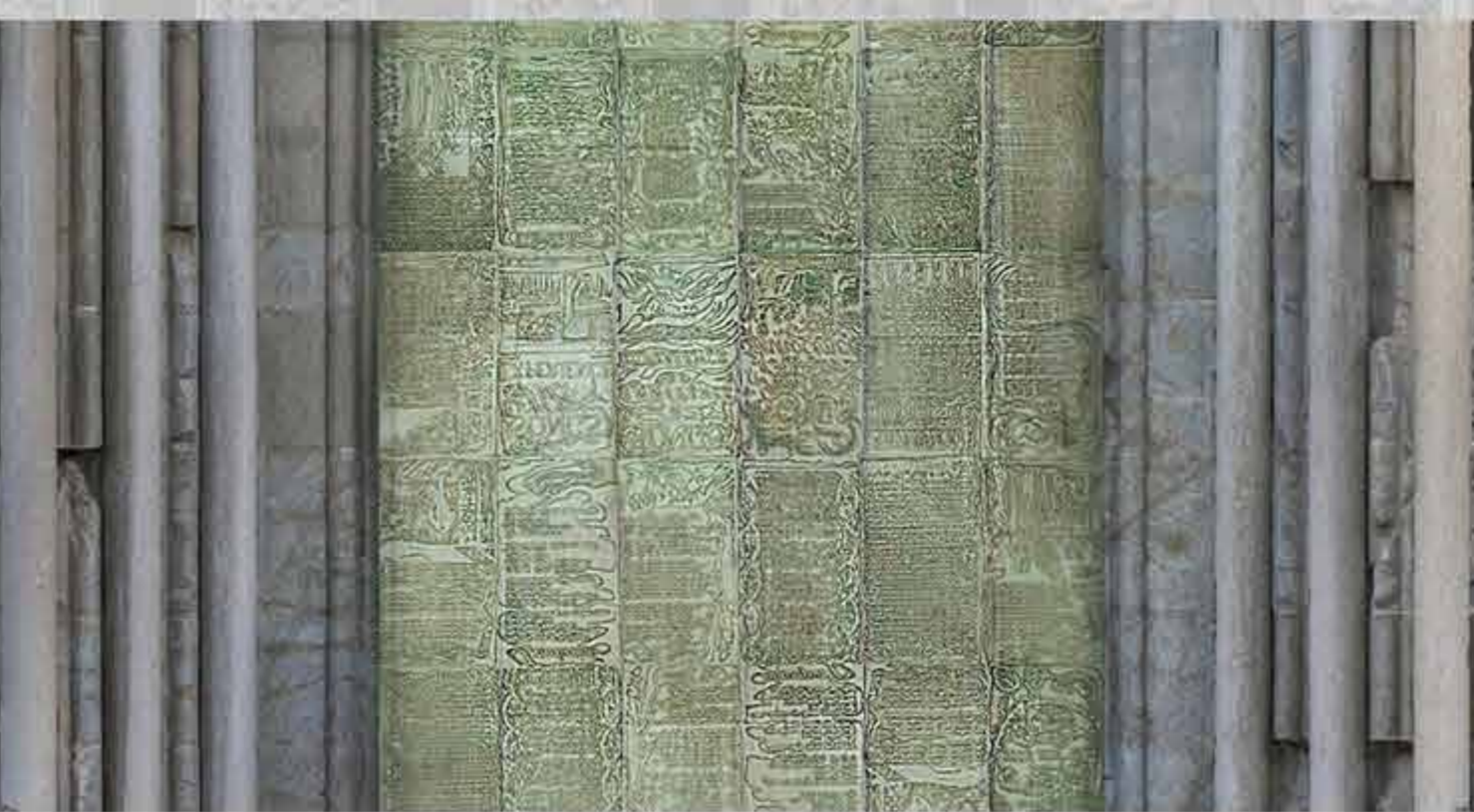
Kopperplate 1:33, landskap, Maridalen,
Janne (2024)

Kopperplate 1:33, etsning, vannbølger under
mikroskop

Kopperplate 1:33, etsning, William Blake
(1791)

Dørhåndtak som ornament, diagram

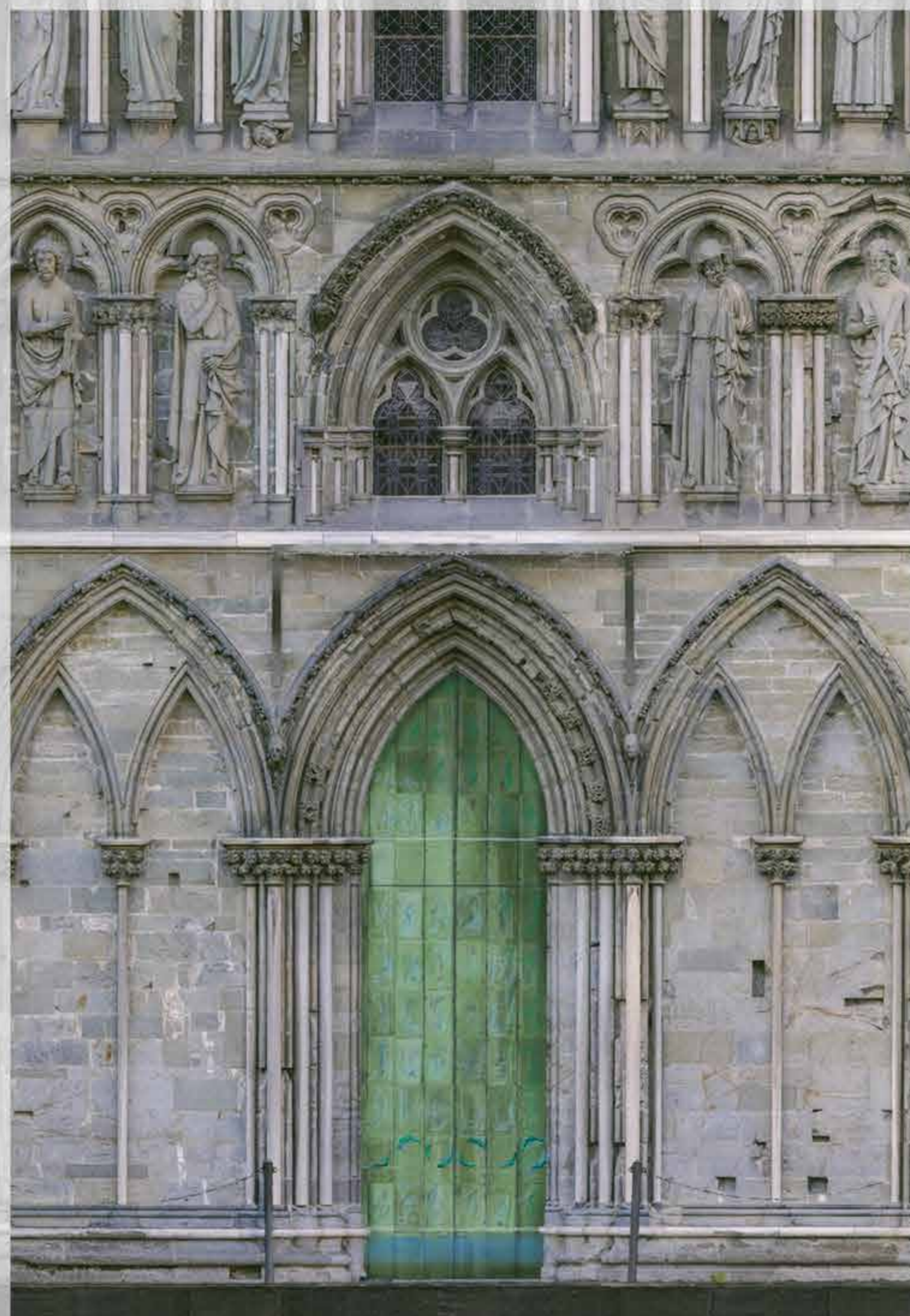
Utsnitt fra dørflaten, irret kopperplater med preg

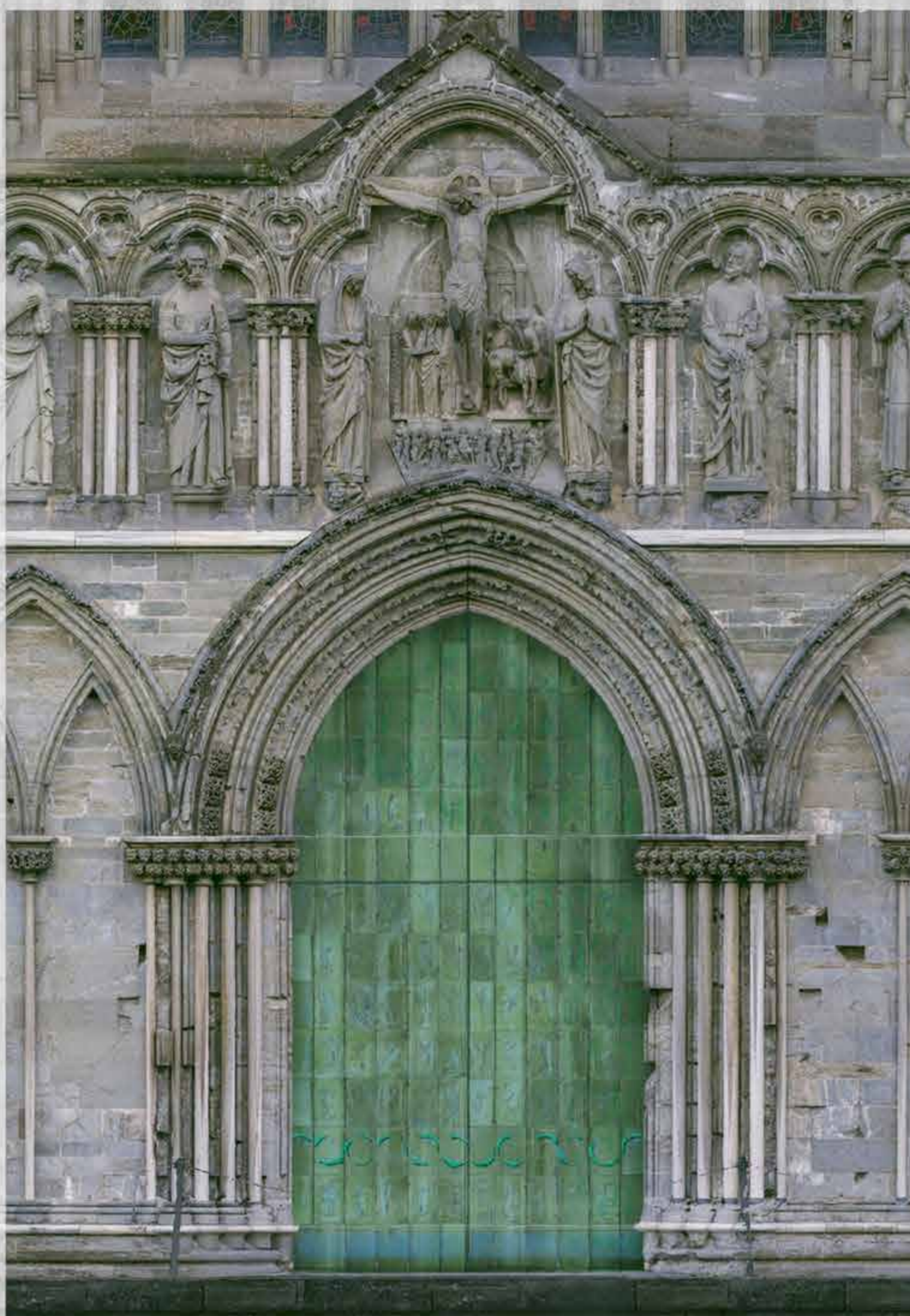
Kopperplater samlet, eksempel

Irret kopperplate, 1:1 40cmx24cm, "Slaget på Stiklestad", etsning etter Halvdan Egehus (1899)

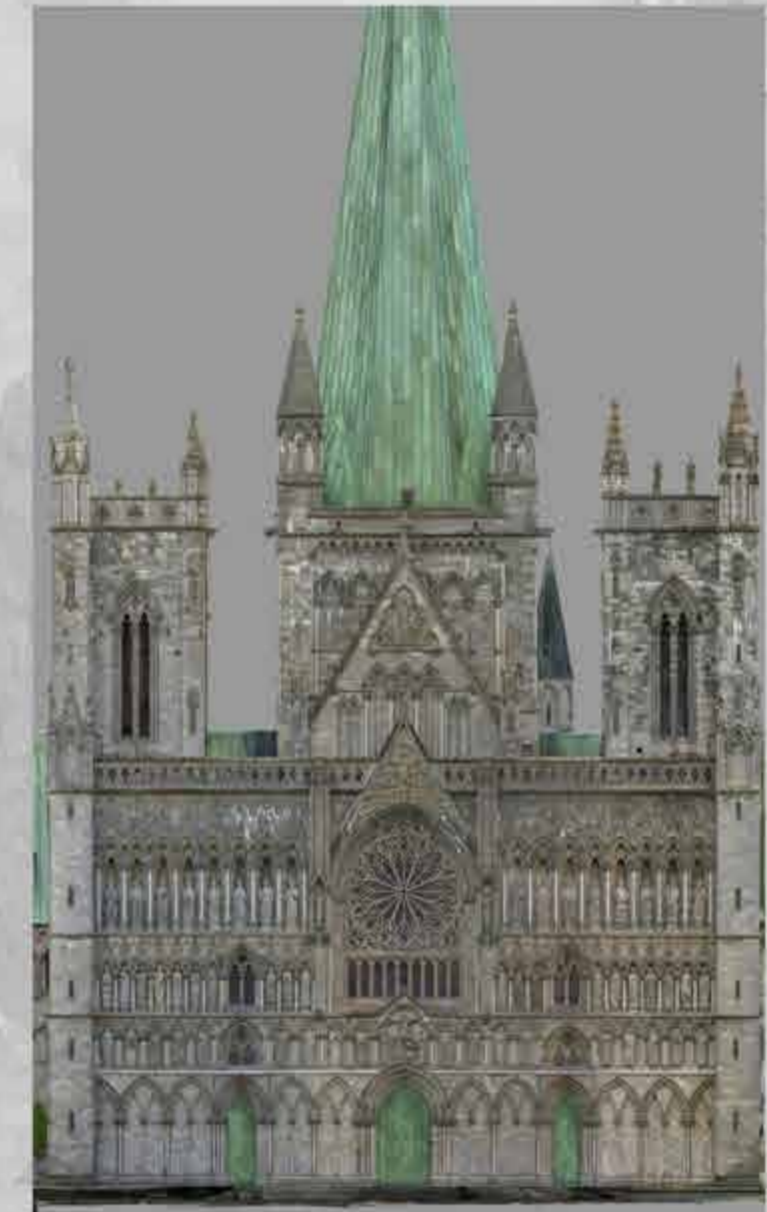
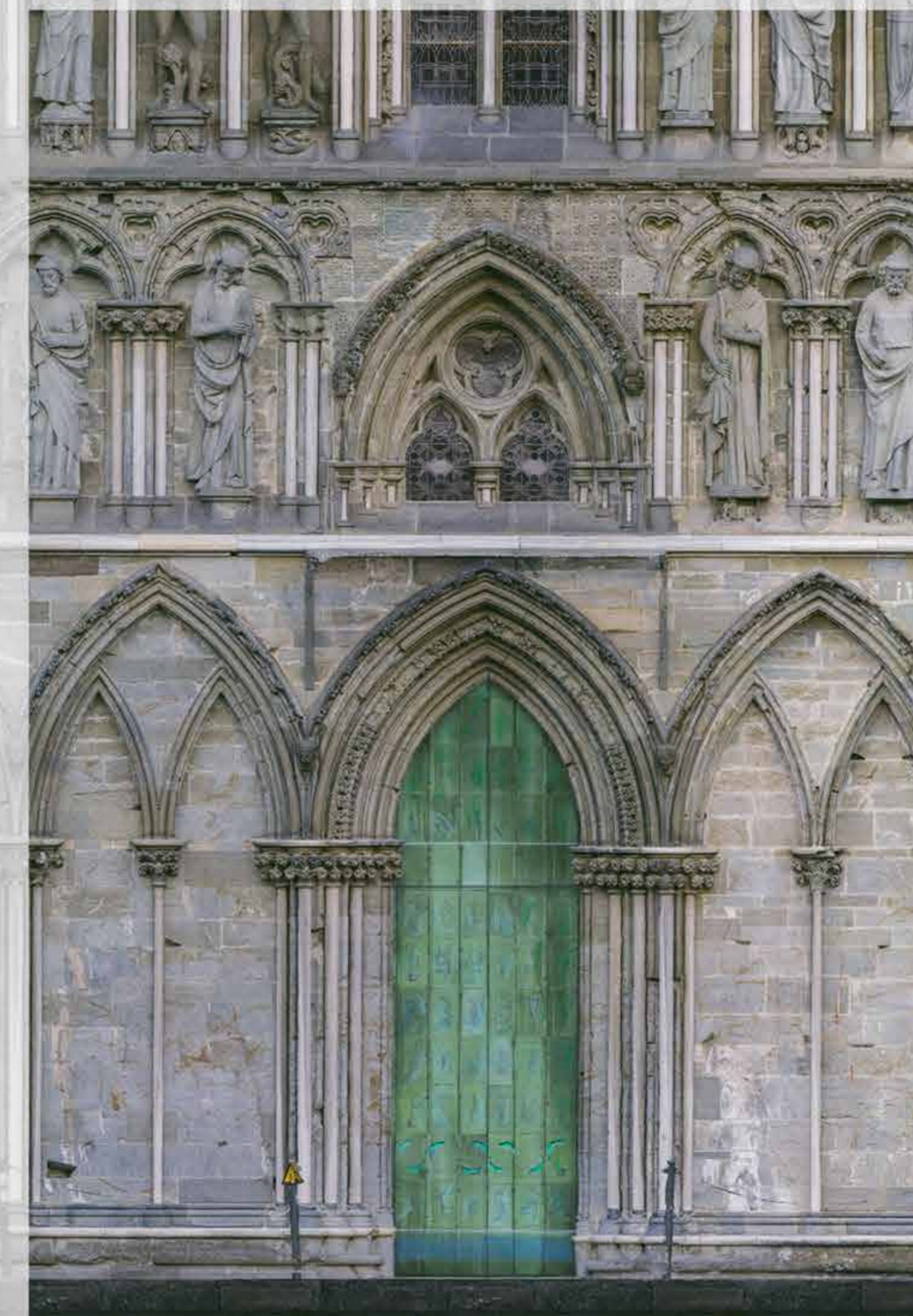
Nordre sider, vestfronten

Hoveddør, vestfronten

Søndre sider, vestfronten

Vestfasaden med nye dører

Materiålbekræftelse

Dørenes ytterside
Kledning, kobber, 328 plater
(40x24cm), formet, hamret,
slått
Dørkjerne, gran, teltvokst
Dørhåndtak, kobber, fløttet,
hamret
Hengsler, beslag, stå, skult

11 K.O.S.A: Athena, Vera og Sverre Wyller [NORGE]

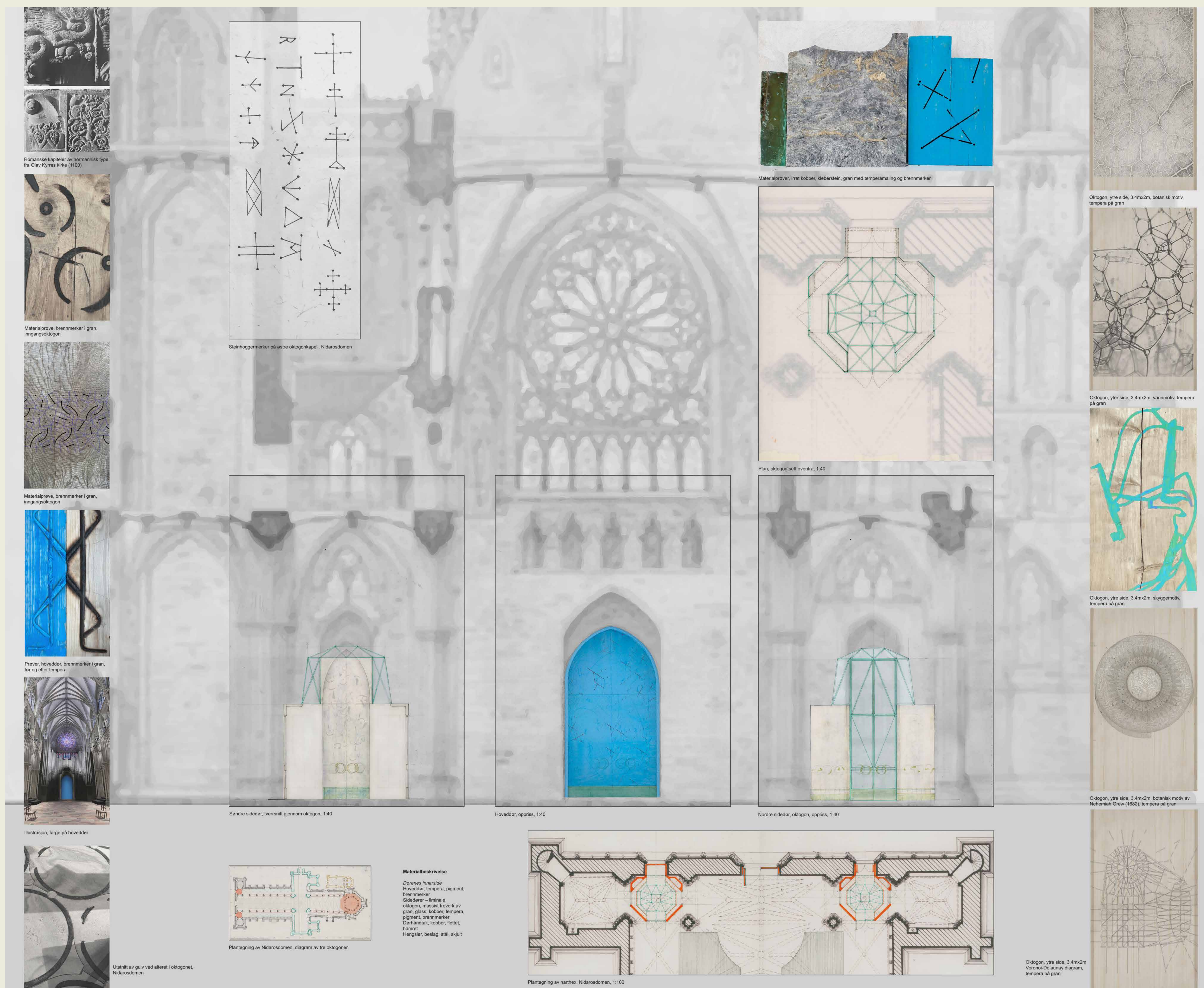

Athena Wyller (f. 1995) utdannet ved Arkitektskolen i Aarhus, har en Master of Arts in Architecture (RIBA II) fra fakultetet Bærekraft. Hun arbeider tverrfaglig med kunst i arkitektur. Etter et år hos Snøhetta Paris, etablerte hun Studio Batna, et initiativ for arv og økologi i arkitektur.

Vera Wyller (f. 1957) utdannet i billedkunst og arkitektur fra Cooper Union for the Advancement of Science and Art, samt Parsons School of Design i New York. Hennes arbeid er representert i en rekke private og offentlige samlinger.

Sverre Wyller (f. 1953) utdannet ved Hochschule der Künste i Berlin, Kunstakademiet i Oslo og Arkitektskolen i Oslo, arbeider med maleri og skulptur, og var professor i maleri ved Kunstskolen i Oslo 1995–2004.

Sverre og Vera Wyller står bak K.O.S.A (Krutthuset Oslo SA), et senter for kunst og forskning, samt Jane, en døgnåpen skulpturpaviljong i Nordmarka i Oslo. De har også samarbeidet om offentlige kunstverk for Øvre Romerike tingrett i 2020 og Løren T-banestasjon i 2015.

Tre nye dører – et romlig prosjekt

K.O.S A ser dørene som en overgang mellom vår tid og katedralens tid, og fremhever behovet for en liminal sone. De oppfatter oppgaven som et romlig prosjekt – og emosjonelt prosjekt – en assemblage av litterære og fenomenologiske erfaringer. Dørens ytterside kles med kobberplater, på størrelse med

sider i en bok, hamret og etsset med motiver knyttet til Nidarosdomens historie og samtid. Platene kan byttes ut og oppdateres – også etter vår tid – noe som gjør dørene til en levende oppslagstavle. Sidedørene, inspirert av kirkens østlige del og utformet som oktagonale rom, gir besøkeren tid før inngangen til det

sakrale volum. Dørene er av massiv gran, innsiden dekorert med tempera og merker tatt fra kirkens gjenstander vedrørende arbeid, sorg og håp. Merkene er brent inn i overflaten som symboler på en eksistensiell overgang.